

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési igazgató
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 728. Kiadóhivatal 709.

Produktív ellenzék

Budapest, december 14.

Az új állami monopoliumpokról most folyó s az indémításról csak a minap lefolyt parlamenti viták példátlanul állanak a magyar parlamentarizmus történetében. De nemcsak nálunk, hanem sehhol, ahol parlament van, nem volt még eset arra, hogy az ellenzék annyi buzgalommal, olyan önfeláldozással sietett volna a kormánynak segítségére, mikor ez éppen a legnehezebben megvalósítható feladat előtt áll, mint sietett a magyar ellenzék akkor, mikor az állam jövő nagy pénzügyi terheinek legyőzésére kell fegyverkezni.

Mindenütt másutt a kormánynak éveken keresztül kell ravaszkodnia, a pártokkal tárgyalnia, hogy az államnak új jövedelmi forrásokat tudjon nyitni, mert az ellenzék, mint sziklafal mered minden ilyen terv ellen. Walpoolet, a nagy angol pénzügyminisztert meg lehetett buktatni azzal az egy mondattal: „vegye ki a kezét a polgárok zsebéből” s a mostani nagy angol válságnak is az az oka, hogy Lloyd George, a jelenlegi angol pénzügyminiszter új adóforrásokat akart nyitni. A német birodalom költségvetése évente négyszáz millió márka deficizzel végződik s Bülow bi-

rodalmi kancellár belebukott abba, hogy néhány új adónemmel s néhány régi adónak felemelésével akarta ezt a nagy költségvetési hiányt eltüntetni. Az osztrák adóreform szomorú sorsa, az olasz pénzügyminiszterek közül Sonnino és Luzzattinak valóságos titáni harcrai az állami jövedelmek szaporítása érdekében, közismertek és az ötödik francia kormány már a mostani, mely a jövedelemadó behozatalának szükségét hangoztatja, de megvalósítani az ellenzék ellentállása folytán ez épp úgy nem tudja, mint nem tudták az előzői.

A függetlenségi pártot a 67-esek négy évtized óta vádolják azzal, hogy az állam szükségletei iránt érzékkel nem bírnak. Pedig nincs párt és nem volt soha párt Magyarországon, amely a legfőbb állami szükséglet, az állami jövedelmek szaporítása iránt annyi érzéket tanúsított volna, mint a függetlenségi párt. Tízennyolcz évvel ezelőtt kezdett hozzá Wekerle az adóreformhoz s a szabadelpvüparti kormányok még a fénykorukban, hatalmuk tetőpontján sem tudták a saját pártjukat arra bírni, hogy a reformot keresztül vigye. A feladat a függetlenségi pártra maradt s a függetlenségi pártnak, mikor többségbe jutott, a parlamentben egyik legelső és legnagyobb buzgalommal vállalt fel-

adata volt az adóreform megszavazása.

De a koalíció még most is, hogy kisebbségbe jutott, jobban szereti hazáját s jobban ismeri feladatait, mint ahogy ellenségét, a kormányt gyűlöli. Az után a kiméletlen választási harc után, melyet a kormány az ellenzék ellen folytatott, minden más országban az ellenzék a legkiméletlenebb megtorlást gyakorolna a kormánnyal szemben s miután mindig a pénzügyi kérdésekben intézhető a kormány ellen a leghatásosabban a támadás, tehát a magyar ellenzék is ezt igyekezett volna felhasználni arra, hogy a kormánynak nehézségeket okozzon.

De ennek éppen az ellenkezője történt. Az indémításról szóló vita során Széll Kálmán egy nagy, gyönyörű beszédet mondott arról, hogy legközelebbi jövőben az ország olyan feladatok előtt fog állani, melyeket mai pénzügyi eszközeivel megoldani nem tud s pozitív terveket dolgozott ki az állam jövedelmeinek szaporítására. Az örökösödési illeték felemelését, a szeszmonopoliomot és egyéb monopoliumpokrak behozatalát ajánlotta. S a bitumenekről és kálisókról folyó mostani vitában Sztéryni és Déry volt koalíciós államtitkárok mondtak nagy beszédeket arról, hogy az államnak új bevételi forrásokat kell teremtenie. Sőt Déry egyenesen nem-

Zsed.

— Képek a ruthén nyomorúságból. —

Írta: Benda Jenő.

(Utánnoválás ill.)

Most, amikor interpellációk és komoly törvényhozási beszédek annyit beszélnek Máramarosról és az északkeleti határszélekről, egy emlék jut eszembe. Egy emlék a sok hasonló közül, abból az időből, amikor mint kezdő ügyvédhajtár én is egy kicsiny, igénytelen srófocska voltam abban a nagyszerű, ijesztően félelmetes apparátusban, amit igazságszolgáltatásnak hívnak.

Tavaszi volt. És nincsen sehhol a világon olyan szép tavasz, mint odafenn a nagy hegyek között. Mászol, forróbb és szikkadtabb vidékeken könnyebben szakad a tavasz diszruhája, a nap elperzseli a zöld szőnyeget, agyagos, homokos földfoltok sebet hasítanak rajta. Odafenn, május végén, még az alig kifeszlett leveleken a rügyek türelmét sejtí az ember; lengőn, kedvesen telepszik a fákra, a bokrokra a lomb, mint egy tündérlombból lopott illuziófátyol. És a mezők zöldjét sárga pitypangok, gyöngéd, hosszú száron rezgő, fehér virágok, ibolyák és kankalinek hímzik tele köröskörül. A Tisza folyása mentén, magas, tornyosodó hegyek között ment a kocsink, Pompás, hófehér, kövezett országuton gyorsan poroszkáltak a lovak, fürgén kapaszkodtak fel a domboknak, úgy hogy mélyen magunk alatt láttuk a sziklás ágyban fehér tájtékokat hánzó vizet. Azután kötött kerekkel, nyikorogva ereszkedtünk le a dombról,

le egészen a Tisza színtjeig. A hegyoldal sárgászöld bükköseibe és cserjéseibe sötét olajzöld foltokat rajzoltak bele a fenyvesek. Jobbról, balról sárga rigók felelgettek egymásnak, utszéli fák kellemes árnyékot vetettek a kocsinkra, a tüdönket tágitotta, kedves illatokkal csiklandozta a friss havasi levegő.

A kocsin pedig ketten ülünk: én és a végrehajtó. A zsebünkben viszünk egy irást. Az irás Szmetana Vaszilinnak szól. Ő felségének, a királynak, aki a jogrend legfőbb őre, az ország ura és parancsolója, van eligazítani valója Szmetana Vaszily-lyal, aki a hegyek között lakik a Tisza egy mellékvölgyében és megsértette a jogrendet, mert 54 korona 30 fillér tőkével, 43 korona 28 fillér eddigi s a még fölmerülő költségekkel tartozik a haza egy másik polgárának, Gottlieb Hersch Jankelnek. Ő felsége a király s a szigeru igazság nevében már három órája kocsizunk a gyönyörű völgyben, azután letérünk az országútról. A magas hegyek lankásain apró, hántott fenyőtörzsekből összerótt orosz házaeskák néznek le ránk; némelyik oly magasról, hogy négyszögű, apró ablakai majdnem a felhőket csókolják. Most már még szűkebb völgyben megyünk fölfelé, a völgy alig egyéb, mint egy derék magasságu, gyönyörű páfránylegyezők közt előretörő patak medre. A kocsint — tulajdonképen csak két kerék nyoma, — szorosan a szakadékos part mentén kanyarog mindenütt. Másfélóra múlva a kocsit megáll. Am még korántsem értünk célhoz. A kocsis mellől leugrik egy fiatal parasztlány. Piszkos fehér ingben, gatyában, meztelb ugrik egy ösvényre.

— Erre, uram! Gyere utánam!

— Messze van? — kérdezi a végrehajtó.

— Csak itt mindjárt! — feleli a legény s fürgén nekiindul a hegyoldalnak, mint az evetke a fatörzsének. A végrehajtó dörmög valamit a bajusza alá. Ő már tudja, mit jelent ezeknek a legényeknek a szaván az, hogy „csak itt mindjárt!” Két óra hosszáig gyalogolunk; patakmedreken körül-köre ugrálva haladunk keresztül. A gyalogösvény bokrok sűrűjének vág neki, azután rézsutosan átszelünk vele együtt egy pár kaszálót, ahonnan visszanezve már magunk alatt látjuk a völgyet, a kanyargó Tiszát. A Tisza szenyves szürkén árad, odafenn most nyitották meg a vizet duzzasztó gátakat s az árral tutajok kergetik egymást, mindegyik tutajon két-három izmos, félmeztelen tutajos legény vágja hosszú evezőlapátjával a vizet. Az ösvény apró orosz házak mellett viszel, az alacsony ajtófélfának támaszkodva tisztességtudóan köszönt bennünket egy asszony, aki hóna alatt fogja a guzsalyát s durva gyapjuból vastag házfonalat sodor. Megkönyebbülten sóhajt föl, amikor tovább megyünk; ezen a tájékon tisztelik, de félük a kaputos embert.

Végre megérkezünk. Olyan orosz ház, mint a többi, körülötte sövénykerítés, a ház bejárójával szemben a sövénykerítésen keresztülülve egy padka. Erre a padkára kell rálépni, hogy az ember a sövényen átvessze a lábát s a tulsó oldalon földre ereszkedjék. Kutyaugatásra az ajtóban megjelenik egy hajlott hátú, galambbősz orosz. Hajdon fején nincsen kalap, ingben, gatyában van ő is. Fialtalja nincsen itthon egy sem. Az lenn evez

zeti, pénzügyi, szociális szükségnek mondta ezt.

Tehát nemcsak hogy ki nem akarta használni az ellenzék a kormány ellen mostani stratégiailag kitűnő helyzetét, hanem éppen ellenkezőleg, az ellenzék sietett segítségére a kormánynak, sokkal inkább, mint a saját pártja. Nemcsak hogy nem igyekezett a kedvező alkalmat kihasználni arra, hogy népszerűsége érdekében a tervezett új monopoliumpok ellen agitációt fejtessen ki és nagy parlamenti harcra indítson, hanem éppen az ellenzék volt az, amely nemcsak ezeknek a monopoliumpoknak megvalósítására nyújtott az állam érdekében készséggel segédkezik, hanem még ő volt az, amelyik a kormány helyett a jövő nagy pénzügyi terveit kidolgozta. Az ellenzék és nem a kormány padjairól hangzott el az a beszéd, mely az állami monopoliumpok mellett nagy szociális és gazdasági érveket tudott felhozni és az ellenzék volt az, amely kikötötte, hogy az új monopoliumpok ne a már meglévő ipar tönkretételére vagy károsítására, hanem új iparágak létesítésére szolgáljanak.

Azt hisszük, a kormány is kénytelen bevallani azt a különben letagadhatatlan tény, hogy nobilisebb és hazafiasabb ellenzék, mint a magyar parlamentben van, nincs sehová a világon. Éppen ezért nincs méltatlanabb, nincs igaztalanabb vád, mint mikor az ellenzék ellen folyton azt hangoztatják, hogy egész ereje, egész ambíciója, egész parlamenti munkája „meddő” közjogi harcokra irányul. A magyar ellenzék és első sorban a függetlenségi párt államfentartó érzékének annyi fényes és annyi kétségbevonhatatlan tanujelét adta, hogy csak a vak gyűlölködés vádolhatja azzal, hogy mindenáron gáncoskodó és az állam érdekei iránt

érzéketlen. De azok a közjogi harcok, amelyeket a kormány oly szívesen deklarál meddőnek, az országnak épp olyan létfeltételére, függetlenségére és szabadságára irányulnak, mint amennyire létfeltételére irányulnak azok a gazdasági reformok is, amelyeket a kormány állítólag meg akar valósítani. Sőt az ország gazdasági erősödése is lehetetlen addig, míg függetlensége és szabadsága kiváon nincs.

Két heti vakáció.

A kormány megnyugszik a bank-exlexben.

Felkészülnek a függetlenségi pártok.

Budapest, december 14.

Beavatott helyről kapjuk az értesítést, hogy a kormány meggondolta a dolgot s eredeti terve ellenére, mégis engedélyez a parlamentnek két hetes karácsonyi szünetet, amely tartana december 22-étől január 3-áig. Természetesen a delegáció mindamellett december 28-án összeül egy napra, hogy a közös költségvetés részére négy havi provizóriumot szavazzon meg. Ebből látható, hogy a kabinet végleg megbarátkozott a bank-exlex gondolatával s annak valószínű beállása esetére a pénzügyminiszter részéről tegnap hangoztatott módon fog eljárni.

Ma este a képviselőház pénzügyi bizottsága végzett a bank-javaslatról s az előző holnap már a plénum elé terjeszti jelentését. A javaslat tárgyalását valószínűleg csak a jövő hétfőre vagy keddre fogják kitűzni napirendre, ami szintén azt bizonyítja, hogy a kormány leszámolt azzal a lehetőséggel, hogy január elsejére nem lesz törvénybe iktatva a bank-szabadság hét éves meghosszabbítása, ami különben annál kevésbé alterálja, mert a javaslat még Ausztriában sincs elintézve. Ugy a Lajtán túl, mint innen a vezető körök nem is remélik, hogy január közepe előtt tető alá jus-

son a bank-akta. A magyar parlamentet egyelőre a szerb kereskedelmi szerződés foglalkoztatja majd, amelyre valószínűleg hétfőre készül el.

A két függetlenségi párt ma este tárgyalta a bank-javaslatot. A Kossuth-párt elhatározta, hogy, amennyiben Kossuth Ferenc egészsége megengedi, ő indítsa meg az általános vitát s kivülé legfőbb még tizen-tizenötön fogják kifejtetni a párt álláspontját. A Justh-párt nem állapította ugyan meg határozatlan küzdelmének határát, de úgy tudjuk, hogy a frakciónak lehetőleg minden tagja fel fog szólni a javaslat ellen, azonban, nehogy az akciónak obstrukciós jellege legyen, a párt hivatalos szónokán, Földes Bélán kívül senki sem fog határozati javaslatot beadni közülük s csupán a részleteknél fognak néhány módosítást tenni. A néppártiak s a pártonkivüliek egy-két kivétellel egészen passzív fognak viselkedni. Mihelyt a bank-vita véget ért, — alkalmasint január közepén — a Ház nyomban az 1911-es költségvetést s az ujonezjavaslatokat fogja elővenni.

Andrássy Gyula a helyzetről.

Gróf Andrássy Gyula, a pártonkivül 67-esek vezére, a koalíció volt belügyminisztere egy hírlapíró előtt nyilatkozott a politikai helyzetről. A bankjavaslatról, illetve a készfizetési formuláról a következőkben összegezte nagyérdéki véleményét:

— Ami a készfizetések felvételét illeti, e részben a bankjavaslat nem hozott reám nézve semmi meglepetést. Mindig csodáltam azoknak bátorságát vagy tájékozatlanságát, akik a munkapárton annak nyílt kijelentése után, hogy a bank-szabadságot meg kell és meg is fogják hosszabbítani, remélhették, sőt követelték és meg is ígérték a készfizetések felvételét. De annál inkább meglepett az a mód, amint a javaslat ötödik szakaszában a legújabb *slawort*, a készfizetések rendezése kontemplálva van. Ebben a szakaszban olyan alkotmányjogi képtelenségek vannak összehalmozva, melyek csak egy olyan agyvelőből kerülhettek ki, melyben az *ischli klauzula* fogantatott. Ha egy

a völgyben a tutajon egy hét alatt le-Szolnokra, összesen husz koronáért.

— Dobre rano panucsku! (Jó reggelt, uraszkám!) — köszön az ő nyelvén.

A végrehajtó magyaráz neki valamit oroszul. Az öreg orosz csendesen, lemondóan bólint a fejével, azután az udvar vége felé int. Az udvar végén egy nyomoruságos falaliba, az előtt kérőzik sovány bordáit mutatva, egy fakó, öreg tehén. Más egyéb nincsen az udvaron, a házba be sem nézünk, ott nincs más, mint földbe czövekelte pad a fal mentén és egy hideg szabad tüzhely. A falon fejsze, iszák, egy-két fűrés, balta. A végrehajtó leül arra a sövényen átütött kis padra, a zsebéből srófós fedelű tintatartót vesz elő. Bemártja a tollát és a térdén írja a jegyzőkönyvet. Az orosz készséges udvariassággal tartja a tintát, sietős mozdulattal odanyújtja, valahányszor a végrehajtó a tollát mártani akarja. A kuvasz szűkölve ugat a ház mellől, az orosz lenyul, fog egy követ, a kutyához hajítja.

— Tudsz irni? — kérdezi a végrehajtó.

Az orosz megingatja a fejét. Dehogyan tud. Most jön a sor a „kézvonás”-ra. Az orosz fej-szenyéhez, ásó, kapához szokott bütykös, nehéz, öreg kezével megérinti a toll szárát, úgy, mintha egy misztikus, ünnepies szertartás részese volna. Készen vagyunk. A végrehajtó átadja az oroszoknak a végrehajtási kérvényt, a kérvény hátához odaragasztva a bírósági végzést, mely szerint „Gottlieb Hersch Jankelnek Szmétána Vaszily elleni 54 korona 30 fillér és jár. iránti perében...” stb. Az orosz tanácstalanul megforgatja az írást a kezében. Mit kezdjen vele? Már egy perc óta látom, hogy a hegytető felől hanyatt-homlok rohan

lefelé egy asszony. A ruhája hosszú ing, melyet elől-hátul egy-egy vörös-tarka kötény szorít a derekához. Hadonász és messziről kiabál, nem értem, de tudom, hogy bennünket szid, mit keresünk itt? Hagyjuk őket békén! Amint hozzánk érkezik, meghököl az uri tekintélytől, most már a vén embernek támad, mintha az is bűnös volna abban a szerencsétlenségben, ami a mi képünkben szakadt rá erre a kis viskóra. A vén ember csendesen forgatja kezében az írást, oda mutatja az asszonynak és csak egy szót mond: — Zsed!

Akit mi kazárnak hívunk, az az ő nyelvükön egyszerűen és egy szótaggal: „zsed.” Az asszony elhallgat. Emlékezik rá, hogy a zsidónál tartoznak pálinkával, a zsidó egyszer készpénzt is adott, egyszer pedig kukoriczát. Fizetni nem fizettek, hát az asszony is megért annyit, hogy miradaz, ami történik természetesen, elháríthatatlan kényszerűség. Így szokott lenni: először jön egy irás, azután kijönnek a hivatalos urak, azután megint kijönnek a hivatalos urak s akkor már elviszik a sovány oldalbordájú tehénét. Sőt, ha ő is megforgatja keze közt a furesa ákombákkal teli írást, azután vállat von: „vége! ez ellen nincs segítség!”

A legény, aki idevezetett bennünket, a markát tartja. Adok neki két koronát. Időközben a végrehajtó is összeszámolt, jár neki napidíj és gyaloglás fejében huszonhárom korona. Az én napidíjam is husz korona lesz. A kocsis, hogyha lemegyünk, szintén kap tíz koronát. Az öreg orosz és a piros kötényes asszony szó nélkül nézik ezt az osztakozást, tudják, hogy minden fillér az ő pénzük. A „zsed” két héttel ezelőtt még beérte volna

a sovány tehénmel, ma már alighanem a faviskó és a sovány krumplivirágos szántó is rá megy az „igazság”-ra, mert az „igazság” — drága itt a hegyek között. A zsed összesen 54 korona 30 fillért követelt. Az ügyvédnek már eddig is jár 43 korona 28 fillér, új költséget csináltunk 55 koronát. A sovány tehén, a rozoga viskó árának előbb ki kell fizetnie a végrehajtót, a vezető síhedert, a kocsis, engem, az ügyvédet és hogyha ez a 98 korona 28 fillér már kitélt belőle, csak akkor kapja meg. — talán, ha jut belőle — a kazár az ő 54 korona 30 fillériét. A zsed már uzsorás módon tisztesen követelt, az ő követelését pedig megháromszorozta az uzsorás igazság. Szmétána Vaszily így megy tönkre azért, hogy egyszer öt korona hitelt élvezett. És ki a bűnös abban, hogy tönkre megy?

Elpirulok, amikor a szemem az öreg orosz tekintetével találkozik, mintha én magam is részese volnék egy hallatlan bűnnek, családot, egy egész csendes, barátságos, tisztességes népet elsorvasztó gázságnak, amit azt sem tudom, ki követ el, amikor törvény szerint mindenkinek igaza van: a zsednek, a bírónak, nekem, a végrehajtónak, csak éppen az öreg oroszoknak nincsen igaza „ő felsége a király nevében.”

S visszafelé uton folytonosan rágja és szorongatja a szívemet valami, Lázonvás, keserűség, sajnálkozás, szőgyen. És nincsen örömmöm a tavaszban többé. És ha jön egy orosz szembe a gyaloguton és tisztességtudóan félreáll s a kalapját levéve, hajador fővel várja, hogy elmenjünk előtte, mintha bűnös volnék lesütöm s szemem.

angol ember ezt a szakaszt a kezébe veszi, összecsapja a kezét. Mert hogy egy törvényjavaslat törvényerőre emelkedhessék azáltal, ha arra nézve a parlament egy bizonyos időn belül nem határozott és hogy ebben az esetben az országgyűlés másik faktora, a főrendiház, abszolút ne is jöhessen abba a helyzetbe, hogy az illető törvényjavaslatához hozzászólhasson, — ez olyan alkotmányjogi abszurdum, amihez hasonlót még nem látott a világ. Bizonyosnak tartom, hogy ezt a monstrumot az osztrákok sem fogják lenyelni, de igazán röstellenem, ha e tekintetben az osztrákoktól jönne a kezdeményezés és ha az osztrákok több alkotmányos érzéket tanusítanának, mint a magyarok. — Én a magam részéről alighanem felszólalok a bankjavaslat tárgyalásakor a képviselőházban.

Andrássy az utóbbi időben szorgalmasan dolgozott történelmi munkájának, „A magyar állam fenmaradásának és alkotmányos szabadságának okai” harmadik kötetén, amelyet rövid időn belül sajtó alá is rendez. Ez a könyv, amely a Zrinyi, Nádasdy, Frangepán-féle összeesküvéstől a II. Rákóczi Ferencz fölkeléséig, illetőleg a szatmári békéig tartó eseményeket tárgyalja, kétségkívül épp oly nagy szenzációt fog kelteni, mint a mű előző kötetei. Arra vonatkozólag, hogy mikor kerül a legújabb könyv forgalomba, a volt miniszter ezeket mondotta:

— Karácsonyra remélem, hogy megjelenhetik a könyvpiacon, de ez most egy kis halasztást szenvedett. A történelmi részszel már készen vagyok, de könyvem zárakában belemerültem egy polémiába az újabb és legújabb osztrák történetirókkal, akik egy idő óta rendszeres következetességgel vitatják és történelmi adalékokkal akarják bizonyítani, hogy a történelmi fejlemények tanúsága szerint Magyarország tényleg beolvadt Ausztriába. E téren Arneht és Friedjung után különös rekordot csinált Tezner Emil. Az osztrák történetírásnak ezen célzatos rendszerével szükségem volt szembeállítani és mert ez a polémia sok újabb kutatást igényel, ez egy kissé hátráltat abban, hogy a könyvemet sajtó alá adjam. De ami késik, nem mulik.

A hírlapíró végül azt kérdezte meg, hogy Andrássy látta-e Wekerle Sándor volt miniszterelnököt, — amire az illusztris politikus így válaszolt:

— Nem láttam, amit annál inkább sajnállok, mert fölmentésünk óta, mint volt főnökemtől, forma szerint még nem is búcsuztam el tőle. De mint ő, mint én, oly sokat voltunk és vagyunk távol a fővárostól, hogy erre még nem találtam alkalmat. Én különben is tudom, hogy ő az ilyenekre nem szokott ad. De legközelebb fölkeresem e akkor azt is megmondom neki, hogy az a taktikája, hogy a bank-kérdésben nem akart színt vallani, az események által meg lett magyarázva. Mert ha Wekerle a készfizetések felvételében eredményt akart elérni, nem adhatta ki kezéből az utolsó segyeert, mely által az osztrák kormányt és a Reichsrathot a készfizetések felvételére még rákényszeríthette volna, — ha erre ideje maradt volna.

Andrássy egyébként már január 8-ika körül Töketeroberől Budapestre jön, hogy ettől fogva részt vegyen a bankstatutum parlamenti vitájában.

Végzett a pénzügyi bizottság.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután hat órakor Láng Lajos elnöklésével ülést tartott, amelyen Lukács László pénzügyminiszter, Tólessy János és Papp pénzügyi államtitkárok is résztvettek. Napirenden volt a bankjavaslat folytatódó tárgyalása, amelynek 8-ik szakaszánál Földes Béla azt a nézetét fejezte ki, hogy az érme-szerződésről külön törvényben kellett volna intézkedni. Lukács pénzügyminiszter kijelenté, hogy az intézkedésnek az eljárás megrövidítése volt a célja. Azután a bizottság a javaslat 9-ik szakaszát, valamint az alapszabályok módosított cikkait elfogadta, a javaslatot részleteiben is lejáraltatta és elfogadta.

A pénzügyi bizottság holnap délután hat órakor tartandó ülésén a kultusztervezésnek még hátralevő részét és a honvédelmi tárca költségvetését fogja tárgyalni.

Kossuth-párt értekezlete.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt ma délután 6 órakor pártértekezletet tartott. Minthogy Kossuth Ferencz gyengélkedése miatt távol maradt, az elnöklést Sághy Gyula alelnök vette át. Az Okolicsányi László lemondásával megüresedett véderőbizottsági tagságra a párt Kelemen Bélát jelölte.

A szerb kereskedelmi szerződést Paizs Gyula előadó ismertette. Az a nézete, hogy a szerb szerződés nem Magyarorságnak jelent előnyöket, hanem első sorban Ausztria iparának. Magyarország azt a kevés előnyt, amit nyer benne, megfizeti drágán avval, hogy Szerbiának huskontingenst és minimális gabonavámokat engedélyez. Azt indítványozza, hogy a párt fogadja ugyan el a szerb kereskedelmi szerződést, de azzal, hogy követeli a kormánytól a magyar állattenyésztés megfelelő kielégítését.

Gróf Apponyi Albert, Nadányi Gyula, Décsy Zoltán, Szentiványi Árpád, Förster Aurél és Ivánka Imre hozzászólása után a párt elfogadja az előadó javaslatát és a párt álláspontjának kifejtésére Paizs Gyulát kéri fel.

A bankjavaslat tárgyalásánál Décsy Zoltán előadó kiindul a párt elvi álláspontjából, amely az önálló bank felállítását követeli, egy gazdasági és pénzügyi, mint politikai szempontokból, azért, mert az állami élet kiépítése gazdasági önállóság nélkül lehetetlen. A bankközösség álláspontjáról tekintve a javaslatot, az szintén nem haladást, hanem visszaesést jelent a készfizetések tekintetében. A készfizetések lényege, hogy nemcsak a váltóárfolyamban, de a czimletknél is biztosítottak a paritás, ami éppen a hitel szempontjából bir jelentőséggel. Ezenkívül az érvényben levő szabályok szerint a készfizetések felvétele a két törvényhozástól függ. Az új javaslat odaállít egy harmadik tényezőt, az osztrák-magyar bankot mint kezdeményező tényezőt. A javaslat tulajdonképpen a döntést, amelynek meg kellett volna történnie most, elhalasztja későbbre, olyan időpontra, amelynek meghatározása olyan tényezőkre bízatik, amelyeknek nagyobb része mindig azon lesz, hogy ez az időpont sohasse következék be. Indítványozza, mondja ki a párt, hogy a javaslatot nem fogadja el, nem azért, mert a párt az önálló berendezkedés alapján áll, de azért sem, mert a javaslatban a valutarendezés befejezésének, a készfizetések felvételének eltemetését látja.

Hammersberg László, Szentiványi Árpád és gróf Apponyi Albert felszólalásai után a párt elfogadja előadó javaslatát és felkéri a párt vezérét, Kossuth Ferenczet, hogy indítsa meg a képviselőházban a bankjavaslat feletti vitát és ebben az értelemben nyújtson be határozati javaslatot. Az értekezlet az indítványt egyhanguan elfogadja és felhívja a párt tagjait, hogy a bankjavaslat képviselőházi tárgyalásain teljes számban jelenjenek meg és a vitában tevékeny részt vegyenek.

Egyelő tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

A Justh-párt értekezlete.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este értekezletet tartott, amelyen Justh Gyula elnökölt. A jelölt bizottság javaslatára a Ház kérvényi bizottságába gróf Esterházy Mihályt, a zárszámadási bizottságba pedig Beck Lajost jelölték. A napirendre a bankszabadalom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat volt kitérve. A törvényjavaslatot Földes Béla ismertette. A függetlenségi párt semmiképpen sem bocsátkozhatik abba, hogy lemondjon az önálló bankról. Nem akarjuk azt mondani, hogy a készfizetés magában véve nem helyes dolog, hiszen ez tulajdonképpen a valutarendezés befejezése, de az önálló bank jelentőségét ezzel háttérbe szorítani egyáltalában nem lehet. Foglalkozik azután a készfizetés kérdésével. Eredményről csak a készfizetések tényleges felvétele esetén lehet beszélni; aki ettől egy hajszálnyira is eltér, az a készfizetések értékét teszi problematikusá. Végeredményben odakonkludál, hogy a javaslatnál szemben

annál erősebben kell kitartania a pártnak programpontja, az önálló bank mellett. (Zajos üljenezés.)

Holló Lajos a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg a párt tagjainak az indemnitási vitában kifejtett működéséről és biztató reményt lát abban a bankjavaslat vitájára nézve.

Polonyi Dezső és Bakonyi Samu rövid felszólalása után Justh Gyula elnök köszönetet mondott a párt pénzügyi bizottsági tagjainak munkáságukért. Határozatilag kimondotta, hogy a bankjavaslatot a párt nem fogadja el. A párt álláspontjának kifejtésével Földes Bélát biztáta meg.

Végül Holló Lajos a zágrábi érseki szék betöltése körül már Batthyány Tivadar által interpelláció tárgyává tett jelenségekre hívja fel az értekezlet figyelmét. A párt megbotránkozással látja, hogy Bécsben a Magyarország elleni gyűlölködés szítását tartják szem előtt, amivel szemben a függetlenségi párt erélyes akciózt fog indítani. Batthyánnak interpellációjáért köszönetet szavaztak. Ezzel az értekezlet véget ért.

Batthyány Tivadar nyilatkozata.

Mint értesülünk, a bankjavaslat a jövő hét első napjaiban kerül szőnyegre a képviselőházban. A munkapártban nagy optimizmussal beszélnek a bankvitáról; azt hiszik, hogy a vita oly kis terjedelmű lesz, hogy a javaslat még karácsony előtt törvényerőre emelkedhetik. Egyes lapok ma épen-séggel azt irták, hogy a bankvita mindössze egy-két napig fog tartani. Híre szárnyalt továbbá annak, hogy a Justh-párt a banktaktika kérdésében meghasonlott; Justh Gyula elutazott és részt sem vesz a párt ma esti döntő értekezletén. Gróf Batthyány Tivadar, a Justh-párt alelnöke a híresztelésekre vonatkozóan így nyilatkozott:

— Egy betű se igaz mindebből. Tendenciózus híresztelés az egész, aminek semmi alapja sincs. Maga a Justh-párt nagy vitára készül a bankjavaslat ellen s a vitában a Kossuth-párt is részt fog venni. Akik itt valami gyors elintézésre számítanak, alaposan csalódní fognak. Az sem igaz, hogy Justh Gyula összekapott a párttal. Justh már tegnapelőtt közölte, hogy ma délelőtt Makón kell lennie, mert ott közigazgatási bizottsági ülés van. Ezért utazott el tegnap, de ma estére már vissza is tért Budapestre. Az összekülönbözésről szóló hír alaptalan mendemonda. Soha még vezér és párt olyan egyetértésben nem volt, mint Justh és a függetlenségi párt.

Ugyanilyen értelemben nyilatkoztak más Justh-párti képviselők is. Erősen hangoztatták, hogy a bankjavaslat ebben az esztendőben már nem válhat törvénynyé. Azt mondják, hogy Magyarország pénzügyi önállóságának története és fejlődése, a bankkérdés histórikuma, a koalíciós bank-bizottsági munkálatok és szakvélemények, a nemzeti hitellelét kérdései, végül maga a bankjavaslat, különösen ennek közjogi fejtegetésekre nagy anyagot szolgáltató 5-ik szakasza bőséges anyagot nyújt széles, nagy vitára, úgy hogy elnöki korlátozással aligha lehet majd a vitát néhány napra csökkenteni.

Az esztergomi választás.

A Kálmán Gusztáv kereskedelmi államtitkár lemondásával megüresedett esztergomi kerületben ma volt a képviselőválasztás. Gróf Széchenyi Emil munkapárti és Szemere Miklós pártonkívüli 67-es programmal küzdöttek a mandátumért. A szavazás rendben kezdődött. A választók százas turnusokban szavaztak; délután 1 órakor mindkét jelöltnek 300—300 szavazata volt.

Délután fél 4 órakor a szavazatok aránya a következő:

Szemere	346
Széchenyi	553

A választók ekkor már mind gyérebben jelentkezték, különösen a Szemere-párt részéről, amely az egyes turnusokban délután már csak öt-tíz embert tudtak kiállítani. Négy órakor ez volt az arány:

Szemere	356
Széchenyi	630

Öt óra felé már mindkét részről egyenként jöttek a választók. Az elnök a záróra leteltével,

félhatkor hirdette ki az eredményt; eszerint leszavaztak összesen 1052-en, ebből

Szemere 372
Széchenyi 673

szavazatot kapott. Ennélfogva gróf Széchenyi Emilt 294 szótöbbséggel Esztergom város képviselőjének választották meg.

A bécsi katonai tanácskozás.

A bécsi Hofburgban ma délelőtt kezdődtek meg az ideai katonai tanácskozások a király elnöklésével. A tanácskozáson résztvettek a legfőbb vezényelthez beosztott Ferencz Ferdinánd főherceg, Frigyes főherceg és Jenő főherceg hadseregfelügyelők, Lipót Szalvator főherceg tüzérségi főfelügyelő, báró Schönaiach hadügyminiszter, hőtzen-dorfi Konrad vezérkari főnök, Klobucsár hadsereg-felügyelő, a magyar honvédség főparancsnoka, báró Varesanin gyalogsági tábornok, Potiorek tábor-dermann lovag lovassági felügyelő. A katonai tiszernagy, Frank lovag gyalogsági tábornok és Erdmann lovag lovassági főfelügyelő. A katonai tanácskozásokat holnap a király elnöklésével folytatni fogják.

A horvát helyzet.

Tomasics Miklós bán és Chavrak Levin bán helyettes ma reggel Budapestről visszaérkezett Zágrábba. Politikai körökben híre jár, hogy a horvát országgyűlés összehívását a kormány újév utánra halasztotta.

A horvát-szerb koalíció és a két közjogi ellenzéki párt bizalmi férfiaknak tegnapi értekezletén a keresztény-szocialista párt a koalícióval való együttműködés feltételül állítolag azt követelte, hogy a koalíció közjogi programját megváltoztatva, a Magyarországgal való szakítás mellett foglaljon állást.

Bánffy Dezső bárónak a képviselőház szombati ülésében mondott beszéde, melyben a horvát bán állás működési körét fejtegette, nagy visszatekintést szült a horvát tuzók táborában. A „Hrvatski Pravó“, a keresztény-szocialisták lapja ma viszhangot is ad a pártja körében uralkodó forrongásnak és egyenesen felszólítja Zágráb város képviselőtestületét, hogy Bánffy bárót, akit annak idején diszpolgárrá választották, utolsó beszéde miatt foszsa meg a diszpolgárságtól.

A hivatalos Narodne Novine jelentése szerint a horvát tartománygyűlés ha lehetséges még karácsony előtt ülést tart.

A magyar kölesön és a francia kamara.

Mint Párisból jelentik nekünk, a francia kormányhoz közelálló körökben nagy megütközést keltett Dechanel előadói jelentésének az a része, amely a magyar kölesönrel foglalkozik, mert a kölesöntárgyalások előzményeiről felhozott adatok nem felelnek meg a tényeknek. Egyáltalán nem igaz, hogy annak idején a Wekerle-kormány közvetlenül érintkezésbe lépett a francia kormánnyal a kölesön tárgyában.

Budapest, december 14.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor tartandó ülésének napirendjén szerepelnek: az ásványolajfélék és a földgázról, a kálisórol, az ügyvédségek és bíróságok tagjainak az igazságügyminiszteriumban való ideiglenes alkalmaztatásáról szóló törvényjavaslat, több apróbb ügy és jelentés, valamint a szerb kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

A főrendiház munkarendje. A főrendiház pénzügyi bizottsága pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen tárgyalni fogja az indennitást és esetleg — amennyiben a képviselőháztól már átérkeznek — az ásványolaj-félékről, a földgázról és a kálium-sórol szóló törvényjavaslatokat. A képviselőháztól átérkező többi ügyvel is sietni fognak a bizottságok, úgy hogy a legközelebbi plenáris ülést december 20-án, délután meg is tarthatják.

A főrendiház igazoló-bizottsága december hó 17-én, szombaton déli tizenkét órakor ülést tart, amelynek tárgya a főrendek jegyzékének folytatásos kiigazítása.

Petróleum és földgáz.

— Interpelláció a zágrábi koadjutorról. —

A képviselőház ülése.

Budapest, december 14.

A négy hónapos budget-provizórium és az Adria-egyezmény harmadik olvasása után a plénum a bitumenekről, az új monopóliumokról való törvényjavaslatot tárgyalta tovább. Az általános vitában ma gróf Károlyi Mihály, Bay Lajos és Söpkéz Sándor vettek részt, amire Lukács László pénzügyminiszter szakszerű felvilágosításai után a javaslatot elfogadták és áttértek a részletekre. Ezek során Illosvay Lajos indítványára átkeresztelték a folyékony és gáznemű bitumeneket ásványolajfélékre s égethető földgázok hangzatos névre.

Egy órakor megszakították a 22. szakasz-nál a tanácskozást s következtek az interpellációk. Nagyobb érdeklődést keltett gróf Batthyány Tivadar interpellációja, amelyben őva intette a kormányt, ne hogy az agg zágrábi püspök mellé egy trialista érzelmű koadjutor nevezzen ki, s említést tett arról is, hogy a segédpüspökség dolgában valamely dorgatórium-féle érkezett le a bécsi kabinetirodából, amit azonban a miniszterelnök tagadásba vett. Huszár Károly a kazárok felvidéki üzemeltette szavá, ami Sándor Pált arra indította, hogy ezekkel szembe a kongregációk garázdálkodását állítsa. Ebből persze a néppárt és a munkapárt között egy kis csete-paté támadt, de minden komoly következmény nélkül. Az interpelláció egyébként kormányválaszt nem kapott.

Részletes tudósításunk a következő:

Harmadszor!

Návay Lajos alelnök az ülést egynegyedtizenegy után megnyitja.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Az interpellációs könyvben öt bejegyzés van. A Ház egy órakor tér át az interpellációkra.

Következik az indennitásról szóló törvényjavaslat harmadszor való olvasása.

Elnök: Elfogadják-e a Ház a javaslatot? (Igen!) A javaslatot a Ház harmadszori olvasásában is elfogadta. Átküldetik a főrendiházhoz. Következik az Adria szerződéséről szóló törvényjavaslat harmadik olvasása. A Ház a javaslatot harmadik olvasásban is elfogadja.

Következik a bitumenekről és a kálisókról szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.

Az Omge szónoka.

Gróf Károlyi Mihály: E törvényjavaslat tekintetében a gazdaságsadalomnak aggályai voltak. A pénzügyminiszter szakértekezletet hívott össze, ahol aggodalmainkat kifejeztük. A szakértekezlet során kielégítő megoldás jött létre. Röviden rá akarok mutatni azokra a pontokra, amelyeket mi agályosoknak tartunk. Az osztrák bányatörvény 3. szakasza ugyanis taxative felsorolja azokat az ásvány-neműeket, amelyek a föld tartozékaihoz és a földtulajdonos tulajdonához nem tartoznak s ennek folytán mi úgy magyaráztuk ezen törvényt, hogy mindaz, ami ezen törvényjavaslatban taxative felsorolva nincs, a föld tulajdonosé. (Helyeslés a baloldalon.) A pénzügyminiszter urnak ezzel szemben az volt a nézete, hogy, minthogy ebben a taxációban nem egyes ásvány-neműekről van szó, hanem összfogalmakat, gyűjtőfogalmakat említ a törvényjavaslat, ezen gyűjtőfogalmakban, így a földszurok gyűjtőfogalmában bennefoglaltatik a gáz és petróleum is. Ezzel szemben mi álláspontunk szerint azal érvelünk, hogy a petróleumnak, az aszfaltnak és a gáznak egymástól eltérő kémiai képletei vannak. Elvi álláspontunkat ma is fentartjuk. A nagy ipari érdekekre való tekintettel megnyugodtunk abban, hogy a miniszter ur ezen ásvány-neműek kezelését és hasznosításának irányítását magának tartja fenn. Egyedül czélunk az volt, hogy a kisembereknek, a kisgazdáknak némi rekompencziót szerezzünk azal a nagy értékkel szemben, amelyet az állam ezzel tőlünk elvesz. Világosan bebizonyítjuk ezzel, hogy nekünk van érzékünk nemesak a saját érdekeink megvédésére, hanem egyéb érde-

kek istápolására is, neveztesen itt megmutattuk, hogy az iparfejlesztés iránt is van érzékünk. (Helyeslés balfelől.)

Bay Lajos szerint, mivel a törvényjavaslatok szorosán összefüggnek a bányászattal, ezzel a kérdéssel kapcsolatosan reformálni kellene a bányatörvényt, különösen a bányahatóságokra, a bányatelekkönyvekre vonatkozó részt. (Helyeslés.)

Az energia himnusza.

Söpkéz Sándor a technika nagy hatását fejtegeti az emberi civilizációra. A technikai találmányok között azonban egy ee volt nagyobb hatású, mint az energia megmaradása elvének megállapítása. Az emberiség az energia fejlesztésénél a szénre van utalva, amelynek fogyasztása rohamosan fejlődik. A szén ilyen fogyasztás mellett előbb-utóbb el fog fogyni. A világ energia-problemájával szemben előbb-utóbb meg kell küzdenünk. Amint az elektromos munka áttele lehetővé vált, Németország azonnal hozzálátott, hogy szénkészletét ez uton kímélje. Energiamennyiség tekintetében mi se szénkészleteink minősége, se mennyisége tekintetében nem vetekehetünk se Angolországgal, se Németországgal, szóval nem tartozunk a szénben gazdag országok közé. Hogy állunk a vízierővel? Ezerhétszáz millió lóerős vízierőnköl egy millió tonna értékesül. Vízierőnk haszon nélkül hullnak a mélybe és hozzuk be a szenet a külföldről. A vízierő kérdése annál fontosabb, mert a külföldön máris a vasutaknak elektromos erőre való átalakításával foglalkoznak a víz energiájának felhasználásával. A természet most megajándékozott bennünket egy új energiaktárral. Hogy kió a földgáz, az nem fontos dolog, de a fő, megvan e az a földgáz, abban a nagy mennyiségben, amelyben a szakértők megállapították. Furásokat kell tehát eszközölni, mert különben, úgy járunk, mint a vízierővel. Ha a furások tisztázák a kérdést, a többi már magától jön. A nagy befektetések bizossága megkívánja, hogy arról az állam gondoskodjék. A gáz átalakítható mindenfajta energiává. Felhasználható helyben és elvihető akárhova. Hogy mit csináljunk ilyen olcsó energiaforrásokkal, azon nem kell sokat tőprengenünk. A nagyipar telepek tagadhatatlanul nálunk is tömörültek az energiaforrások körül. De az energián kívül egyéb is kell...

Barta Ödön: Nemzeti energia kell!

Söpkéz Sándor: Kell hozzá fogyasztás, nyersanyag és munkakéz. A sármási gázot felhasználhatjuk salétromsavgyárak létesítésére s így esztrom-trágya előállítására. Ezzel buzatermésünket lényegesen fokozhatjuk. Felhasználhatjuk továbbá a sármási gázot vasőtvezetek előállítására és alumíniumgyártásra. Czélszerű volna a sármási gázot elvinni Vajdahunyadra s ott elektroaczel készítésére felhasználni. Természetes, hogy az államnak nem lehet czélja meglévő iparokat gyengíteni, mikor annyi hasznos iparág várja meghonosítását. Reméli, hogy a közeljövőben javaslatok folytán nagy ipari centrumok fejlődnek, amelyek kulturájukkal hozzájárulnak a nemzetiségi kérdés megoldásához. Elfogadják a javaslatokat. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök a vitát bezárja. A pénzügyminiszter ur kíván szólni.

A pénzügyminiszter.

Lukács László pénzügyminiszter köszönetet fejezi ki a felszólalóknak s mindazoknak, akik a javaslat elfogadásához hozzájárultak. Örül neki, hogy sikerült a közérdeket a magánérdekkel összeegyeztetni. Nem szeretné megjegyezés nélkül hagyni azt a kifogást, hogy a javaslatban magánjogi sérelem van. Rámutat arra a jogi álláspontra, amelyre a kormány a javaslat megalkotásánál helyezkedett. Ami a petroleumot illeti, a helyzet világos, mert az 1854-iki bányatörvény is kivette a petroleumot a föld tartozékai közül s az azóta lefolyt idő alatt ez ellen senkinek sem volt kifogása. A földgáz kérdése nem ilyen világos, mert a földgáz nálunk eddig nem volt ismeretes. Mint-hogy azonban a földgáz csak ott fordul elő, ahol petroleum is van s ebből kémiai uton elő is állítható, a szoros rokonságnál fogva, itt sem lehet jelentékeny kétség az iránt, hogy illetékes törvénymagyarázat utján ezt a kérdést is csak így lehet megítélni. Emellett bizonyít az is, hogy a furások évszázadok óta ott állottak és senkinek esze ágában se volt azokat kutatni és felhasználni. Ami a kálisó jogi természetét illeti, erre nézve törvényes intézkedésünk nincs, van azonban a kősóra nézve, amely monopólium tárgya. Miután a kálisó egymagában nem fordul elő, hanem mindig a kősóval együtt, még abban az esetben is, ha tartozéka volna a földnek, a földtulajdonosoknak akkor se volna szabad hozzányulnia, minthogy a kősó monopólium tárgya. A kormánynak az a véleménye tehát, hogy nem követett el semmiféle jogtalanságot a magántulajdon ellen. Meg van győződve, hogy legfontosabb szociálpolitikai érdek, hogy különösen Erdélyben erősítsük a mezőgazdák helyzetét, hogy megáll-hassanak abban a nehéz viszonyok között, amelyekkel meg kell küzdeniök. Ezért járult hozzá a kor-

mány az agráriusok követeléséhez. Az az álláspontja, hogy a gáz felhasználásának is Erdély javára kell esnie. Sztérényi szavaira megjegyzi, hogy a petroléum-ipar súlyos helyzetben a kormány nem mulasztja el kötelességét, de kívánatos volna, hogy elsősorban maguk az érdekeltek jöjjenek tisztába saját érdekeik védelmével s azokkal az eszközökkel, amelyek a védelemre szükségesek s akkor meglesz az a bázis, amelyen a kormány intézkedhetik. Ami az új bányatörvény megalkotását illeti, reméli, hogy nem nagyon távoli időben a kormányrak módja lesz ezzel a kérdéssel foglalkozni. Söpkéz Sándornak egy megjegyzésére kijelenti, hogy a vasutaknak villamososra való berendezésével a kereskedelmi miniszter már foglalkozik. A kérdés nem egyszerű, hogy gyorsan meg lehessen oldani, de bizik a kereskedelmi miniszter energiájában, hogy a kérdést meg fogja oldani. Kijelenti, hogy már meglévő értékeket nem kíván érinteni. Reméli, hogy a javaslat elfogadása kiindulási pontja lesz Magyarországon az ipar jelentékeny fejlődésének. (Helyeslés.)

A javaslatot ezután általánosságban elfogadják.

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után

Egy kis névmagyarosítás.

Elnök újból megnyitja az ülést s áttérnek a részletes tárgyalásra.

A czimnél

Hosvay Lajos: A czimnek szabatosnak kell lenni; ez a czim csak halmazállapotbeli különbséget jelez, holott anyagbeli különbség is van. Módosítást nyújt be, hogy a czim a javaslatnak ez legyen: „Törvényjavaslat az ásványolajról és a földgázról.” (Helyeslés.)

Kenedi Géza előadó elfogadja Hosvay módosítását.

A Ház is elfogadja.

Az 1. szakasznál

Hosvay Lajos több módosítást nyújt be, a melyek előbb elfogadott módosításból folynak.

Kenedi Géza elfogadja a módosítást.

A Ház is elfogadja.

A 2. és 3. szakaszt

Kenedi Géza előadó stílusos módosításával fogadják el.

A 4. szakasznál

Sztérényi József meggyőződése szerint az agráriusoknak nem lehet céljuk, hogy a földgáznak ipari célokra való felhasználását megnehezítsék. A szakasz szövege e tekintetben félreértésre adna alkalmat. A szakasz 6. bekezdéséhez módosítást nyújt be, amely így szól: „Az iparvállalatoknak segélyképpen nyújtandó földgáz engedélyezéséről, az engedélyezett mennyiségeknek és feltételeinek közléséről, a pénzügyminiszter évenként a költségvetés kapcsán részletes jelentést köteles az országgyűlés elé terjeszteni.”

Kenedi Géza előadó hozzájárul a módosításhoz.

Gróf Károlyi Mihály kijelenti, hogy az agráriusoknak nincs szándékukban az iparfejlesztés megnehezítése, sőt könnyítése a céljuk. Ha megnyitató választ nyer, hogy ez a mezőgazdák jogi helyzetén nem változtat, szívesen hozzájárul a módosításhoz.

Lukács László pénzügyminiszter elfogadja Sztérényi módosítását, mert ez javít a helyzeten. Károlyi grófnak megjegyzi, hogy a mezőgazdák helyzete e törvény alapján egészen más, mint az iparosoké. Az ipar a kormánytól bizonyos szerződés alapján szerezhethet támogatást, a gazdákat a törvényből kifolyólag illeti meg ez. A módosítás tehát nem változtat a régi helyzeten.

A szakasz Sztérényi módosításával fogadják el. Az 5—12. szakaszokat Kenedi Géza előadó stílusos módosításával fogadják el.

A 13. szakasznál

Gróf László István és Lukács László felszólása után stílusos módosítással fogadják el.

A 14—22. szakaszokat Kenedi Géza előadó stílusos módosításával fogadják el.

A 23. szakasznál

Pajzs Gyula azt kívánja, hogy az összeférhetlenségi törvény alapján a földbirtokos-képviselő ne kerüljön hátrányba.

Sztérényi József: Akkor az iparra nézve is ki kellene mondani.

Pajzs Gyula felszólalása értelmében határozati javaslatot nyújt be.

Elnök: Kíván még valaki szólni?

Hammersberg László jegyző: Mayer Ödön.

Felkiáltások a baloldalon: Nem lehet!

Elnök megállapítja a következő ülés napirendjét.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Copony Traugott a Romániával való utlevélkényszer megszüntetését kéri, tekintettel arra, hogy az ipar és kereskedelem terén ez igen sok zaklatásra ad alkalmat. Ebben az értelemben interpellációt nyújt be a miniszterelnökhöz.

Kiadják a miniszterelnöknek.

Achim L. András interpellációt intéz a pénzügyminiszterhez a sómonopólium dolgában.

Lengyel Zoltán interpellációjának elhalasztására kért és kapott a Háztól engedélyt.

A zágrábi segédpüspökség.

Gróf Batthyány Tivadar a miniszterelnökhöz a következő interpellációt intézi:

Tisztelettel kérem a miniszterelnök urat,

1. megtörtént-e már a döntés a zágrábi érsek mellé kinevezendő segédpüspök személyét illetőleg?

2. ha igen, a kinevezés előtt tett-e Posilovics György zágrábi érsek ur előterjesztést ez ügyben a kormányhoz, illetőleg a horvát bán és a magyar minisztérium utján ő felségéhez, a királyhoz?

3. ha nem tett volna ilyen előterjesztést, kinek javaslatára történt a segédpüspök kinevezése és meghallgattatott-e egyáltalán a zágrábi érsek a segédpüspök személyét illetőleg a horvát bán és a magyar minisztérium részéről?

4. és végül minő befolyást gyakorolt a közös külügyminiszter ezen ügy elintézésére? (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Megindokolja az interpellációt s felhívja a kormány figyelmét arra, hogy alaposan fontolja meg a koadjutorátus betöltésének kérdését és ha már döntés történt volna, tegyék azt újabb konszideráció tárgyává, mert nem engedhető meg, hogy akár a horvát bán pillanatnyi politikai érdeke kielégítése céljából, akár bizonyos bécsi körök érdekében, smilyen pl. a külügyminiszter, aki annyira szeret reikhskanzleri allűrökkel fellépni és Magyarország belügyeibe beavatkozni — a zágrábi érsekség olyan kézbe adassék, amely nem unionista, hanem a trializmusnak meggyőződéses híve. Ugy tudja, hogy a zágrábi érseknek, dr. Posilovics Györgynek jelöltje dr. Bohon Gusztáv, zágrábi kanonok volt. Ő neki az volt az intenciója, hogy ezt a férfit, aki politikailag nincs exponálva, aki szentéletű egyházi férfi, kapja maga mellé segédpüspöknek. Ugy értesült azonban, hogy a folyó év augusztus havában akkor, amidőn a miniszterelnök rövid időre Osztródiába ment fürdőzni, kezdeményezték — de tudomása szerint nem az arra hivatott zágrábi érsek utján, sőt nem is az ő hozzájárulásával — ezt a kinevezést, amely Bauer Antal... (Zaj és felkiáltások a baloldalon: Na hiszen!) fiatal zágrábi kanonok személye körül forgott. Ha jól van értesülve, Bauer Antal kanonoknak segédpüspökké való kinevezését ő felsége november 14-én írta alá. Ha továbbá jól van értesülve — és azt hiszi, igen — ez a legfelsőbb királyi kinevezés november 22—23-ika körül érkezett le Budapestre, innen pedig december 2-án küldetett le a horvát bánhoz. Tudja, azonban azt is, hogy a kabinetiroda részéről ezzel a kinevezési okmánnyal kapcsolatosan leküldetett valamely más irás is, egy irás, amely oly súlyos vádakat tartalmaz a kinevezés körüli eljárásra nézve, hogy azokat most ezen a helyen szellőztetni nem is akarja, csak ismételtlen utal rá, hogy tudomása szerint egy ilyen súlyos vádakat tartalmazó irás jött le a királyi kinevezéssel egyetemben és küldetett el a horvát bánhoz is. Arról is tud, hogy ez irat létezéséről tudomásuk van a Bauer Antal képviselő és kanonok környezetében lévőknek is, s hogy ott ennek az irásnak a tartalma bizonyos konsternációt idézett elő és jelentéstétel tárgyául szolgált a kormányhoz és mindenesetre a kabinetirodához is.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök az ideiglenes válaszképp megjegyzi, hogy a segédpüspök kinevezésének kérdése még nincs véglegesen eldöntve. A kormány vigyáz arra, hogy a szokások formák megtartassanak. A kabinetirodából semmiféle dorgatórium vagy leirat nem érkezett, amely bizonyos irányítást adott volna az állás betöltésére.

Gróf Batthyány Tivadar megjegyzi, hogy a miniszterelnök nem volt ott beszéde elején. Ő nem azt mondta, hogy a kabinetirodából dorgatórium vagy irányítás jött volna le, hanem azt, hogy értesülése szerint akkor, mikor az a bizonyos dekretum leérkezett, ehhez valami irás volt mellékelve, amely olyan súlyos vádakat tartalmaz, amiket itt szöbhözni nem akar.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ismét kijelenti, hogy ebben az ügyben semmiféle irat nem érkezett hozzá.

Elnök: A miniszterelnök nem kívánja ezt a választ véglegesnek tekinteni? (A miniszterelnök int, hogy nem.)

Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

A felvidéki állapotok.

Huszár Károly (sárvári) a ruthének szomorú helyzetét teszi szóvá. Az egész felvidék olyan, mintha büntésnek volna, ahol a ruthéneket mindenképpen lehet forgatni. A kaftános elemek az egész országrész fölött korlátlanul uralkodnak. Sehol az uszora egy nem dühög, az alkohol egy nem pusztít, mint a Felvidéken. Már információt se lehet kapni, mert félnek a boszútól. Már a közigazgatást

is megfélemlítik. Az állam nem akarja észrevenni ezeket az állapotokat. Az alkoholizmus terjesztésének egy új módját találták ki: a cukrászdarendszert. A cukrászdákban mindenféle denaturált szeszt árulnak édes lével keverve. Ilyen körülmények között állandó ott a népvándorlás. A ruthének kivándorolnak s Galicziából örökösén vándorol be a nem kívánatos kaftános elem. A magyar kormányoknak meg kellene kezdeni a tisztázási processzust a vöröshajúk ellen. (Derűtség.)

Sándor Pál: A kongregációk ellen is!

Huszár Károly: Minden ezer galicziai bevándorlóért adok egy bevándorló kongregációs tagot.

Frey Ferencz: Egy papot mer az uszorással összehasonlítani! (Derűtség.)

Huszár Károly: Amikor egy vidék népének pusztulásáról van szó, elvárja a kormánytól a szükséges intézkedéseket. Kérdi a miniszterelnöktől, van-e tudomása arról, hogy a kazárok mint teszik tönkre erkölcsileg és anyagilag a ruthéneket? Van-e tudomása az Észak-Magyarországon pusztító uszoráról és a botrányos közegészségügyi, közbiztonsági és közigazgatási állapotokról. Tud-e arról, hogy ismét nagyobb kazár bevándorló rajok lepik el ezt az országrészt és hajlandó-e megtenni a kazárok üzemei ellen a szükséges intézkedéseket?

Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

Sándor Pál személyes kérdésben szólva hangsúlyozza, hogy közbeszólása nem azt jelenti, mintha helyeselné a destruktív elemeknek az országba való özönlését, mert az ilyen elemek a zsidó vallásra a legnagyobb szegényt hozzák. Szükségesnek tartja az államiság gyöngítésére törő, kétségbeesztő elemek ellen a szigorú intézkedést, de azt kívánja, hogy az ilyen elemek üldözésénél ne tegyünk különbséget a felekezetek között.

Elnök az ülést negyedháromkor berekeszti.

A marostordai harc.

— Bernády polgármester nyilatkozik. —

Budapest, december 14.

A marostordai rendőrfőkapitány felfüggesztését — mint azt már tegnap megírtuk — az első marosvárarhelyi híradások Erődy volt főispán ügyével hozták kapcsolatba és olyan beállítást adtak a dolognak, mintha a főkapitány politikai hajszának az áldozata volna. Ezzel szemben a tényállás az, hogy dr. Vargha Lajos főkapitány felfüggesztésének okai az Erődy lemondását megelőző időre nyulnak vissza. Már 1906-ban Farkas Bert akkori főispán vizsgálatot tartván a rendőrkapitányságnál, a kihágási ügyek elintézése és különösen a büntetéspénzek behajtása és elszámolása körül nagyfokú rendtelenséget tapasztalt és akkor a vizsgálat közben Péterffy Károly rendőrfogalmazó agyonlőtte magát. Azóta Marosvárarhely polgármestere negyedévről-negyedévre szigorúan intézkedik az iránt, hogy ezek az ügyek a járási számvevőség által állandóan megvizsgáltassanak és a vizsgálat eredményéről jelentés tétessék. Így ebben az évben is 1910. november 19-én felhívta a polgármester a járási számvevőséget, hogy vizsgálja meg a kihágások büntetéspénzek kezelését. Mivel e felhívásra jelentés nem érkezett vissza és mivel közben több új panasz érkezett a polgármesterhez, a polgármester utasította Hofbauer Aurél polgármesterhelyettest és dr. Bodola Ferencz tiszti főügyészt a vizsgálat megejtésére és haladéktalan jelentéstételre. E vizsgálat után beküldött jelentés megállapítja, hogy különösen a kihágási ügyek elintézése körül megdöbbentő indolenciával történtek mulasztások és kötelességzegések, megállapította továbbá a jelentés, hogy a rendőrfőkapitány a vizsgálat eredményét azzal kívánta megghusítani, hogy egy kért ügyiratba való betekintést megtagadta. Ez szöszaltatott okot a felfüggesztésre.

Bernády polgármester különben, akit a főkapitány elleni politikai hajszá háttérbe állítanak, ma Budapestre érkezett, magával hozva az összes vonatkozó iratokat, hogy személyesen tegyen jelentést az ügyről a belügyminiszternek. Bernády polgármester Vargha főkapitány felfüggesztésének körülményeit a következőkben ismerteti:

— A kihágási pénzekről szóló negyedéves jelentés november 20-áig nem lévén kezében, december 6-án utasítottam Hofbauer Antal polgármesterhelyettest és dr. Bodola Ferencz tiszti főügyészt, hogy a rendőrségi hivatalt és ügykezelést

vizsgálják felül. A vizsgálat december 8-án történt és több szabálytalanságot fedezett fel, amelyekről a polgármesterhelyettes írásbeli jelentést tett. A jelentéshez volt csatolva vagy harmincz darab szabálytalan ítélet. Egyik sines aláírva. Feléről hiányzik az ítélet indokolása, egy részénél meg nem állapítható, hogy kihirdették-e, megfelelőbbek-e, de az valamennyin rajta van, hogy az elítelt a büntetést költötte. Van olyan akta, amelyik május 25-ikén érkezett a rendőrséghez, de a mai napig sem történt benne semmi intézkedés. Ma már el is évült. E mulasztásokat Oroszlán Endre és Szatmári Géza rendőrfogalmazók követték el.

Vizsgálat közben megállapították, hogy július 20-án érkezett ellenem egy följelentés, amelyet a főkapitány magához vett. A vizsgálatot teljesítő h. polgármester fölvilágosítást kért, hogy mi történt ezzel az aktaival, de a főkapitány azt felelte, hogy az hivatalos titok. Ő abban nyomozást folytat és a nyomozás eredményét hiúsítaná meg, ha a följelentés tartalmát elárulná.

A följelentés közegészségelleni büntett czimén történt. Én erre leküldtem a tiszti főügyészt, hogy ugy az ügyészségnél, mint a vizsgálóbírónál állapítsa meg, hogy van-e tudomásuk erről a följelentésről? A följelentésről sem az ügyészségnél, sem a vizsgálóbírónál nem tudnak, holott a rendőrség a hozzá érkezett följelentést 48 óra alatt tartozik áttenni az ügyészséghez.

A helyettes polgármester és tiszti főügyész vizsgálatuk eredményét beterjesztették hozzám, ennek alapján a városi tanács azt a javaslatot terjesztette a december 12-ikére összehívott közgyűlés elé, hogy a fent előadott szabálytalanság miatt a polgármester utasítsák a megtorló lépések megtételére.

Ekkor Erődy Sándor főispán jött a főkapitány segítségére. December 7-én Erődy, Sándor a főkapitány kezéhez beadott egy följelentést „Bernády György és társai ellen zsarolás és megvesztegetés miatt”. A följelentést 1106. szám alatti beiktatták, de ennek tartalmát nem közölték velem, ellenben a följelentésről egy egész oldal tudósítás jelent meg az Erődy Sándor lapjában. Ezek voltak a közgyűlés előzményei.

A közgyűlésen ifj. Ugron Gábor előbb azt kérdezte, hogy ez a följelentés azonos-e azzal, amelynek bemutatását Vargha fölöttes hatóságának megtagadta? Dr. Vargha Lajos kijelentette, hogy nem. Ezen kijelentés után tette meg Ugron ismeretes indítványát, melynek folyamán a közgyűlés kimondta a fegyelmit megelőző vizsgálata elrendelését és Vargha Lajos felfüggesztését.

Ennek megtörténelével én intézkedtem Vargha Lajos hivatalának átvétele iránt és külön átiratban meghívtam a királyi ügyészt azzal, hogy ha tényleg vannak olyan akták, amelyekben nyomozás folyik és azoknak megtudása a nyomozás sikerét azonnal veszélyeztetné, azokat csak a királyi ügyész vehesse át. Dr. Tar Gábor soros ügyész meg is jelent a hivatal átvételénél, de minthogy dr. Vargha Lajos azt jelentette ki, hogy ilyen akták nincsenek, az ügyész ezt a jegyzőkönyvben konstatálta és a hivatal átadásánál tovább nem volt jelen.

A hivatal átadása után mégis előkerültek a följelentések; Dr. Vargha átküldte előző napi dátumokkal ellátva az ügyészséghez. A főispán följelentését azzal a megjegyzéssel tette át, hogy abban rendkívüli hivatali elfoglaltsága miatt a nyomozást el sem kezdte. A másik följelentést a közegészségelleni büntett miatt azzal a megjegyzéssel, hogy „mivel a földmívelésügyi miniszter szakértőjének kiküldetését tovább várni nem lehet és az ma már megfelelő eredményre ugy sem vezetne, az iratokat azzal teszi át, hogy puhatolozásai eredményét később szándékozik közölni.”

A följelentések tartalmát én nem tudom. Én senkit meg nem zsaroltam és engem soaki meg nem vesztegetett. Az az egy mindenesetre különös ugy-e, hogy egy főispán a polgármester elleni följelentést a polgármester hita mögött adja be a vendőrkapitánynak.

Az osztrák válság.

— Javul a helyzet. —

Budapest, december 14.

Ausztriában, mintha már teljesen elsimultak volna a hirtelen felcsapódott válság hullámai, normális folyásába tért vissza minden. A Reichsrath ma megszavazta az ideiglenes házszabályok meghosszabbítását, holnap megválasztják a delegátusokat, azután a költségvetési provizóriumot tárgyalják. A pártok hangulata általában nyugodt és békülékeny, a Bienerth-kormány bizakodva nézhet a jövő elé.

Mai híreink a következők:

Viharos ülés a Reichsrathban.

A Reichsrath ma megkezdte a házszabálybizottság jelentésének a tárgyalását az ideiglenes házszabályok meghosszabbításáról, de előbb még egy kis parázs obstrukciót kellett eltűrnie, melyet a cseh radikálisok hajánál fogva rántottak elő, nyilván azért, hogy megmutassák, hogy az új házszabályokat ellenzik. A cseh radikálisok, amikor Bienerth báró miniszterelnök a terembe lépett, nagy lármát csaptak. Bienerth báró a házszabályokra vonatkozólag kijelentette, hogy ő azon lesz, hogy a javaslatot az urakháza mielőbb elintézzék és az még idejében törvényerőre emelkedjék, ami elsősorban magának a parlamentnek az érdeke.

A cseh radikálisok a miniszterelnök e szavait nagy lármával fogadták és folyton abuzogolták. Az elnök többeket rendreutasított, de a cseh radikálisok Bienerth báró egész beszéde alatt tovább lármáztak.

Amikor a miniszterelnök szólásra jelentkezett, a cseh radikálisok feléje kiáltottak:

— Lemondott miniszterelnök ne beszéljen!

A német szabadelvűek és keresztény-szocialisták ellentüntetésül Bienerthet, amikor beszédre befejezte, élénken megtapsolták.

A cseh radikálisok a házszabályok tárgyalása ellen benyújtott indítványait nagy többséggel elvetették.

A képviselőházi ideiglenes házszabály ügyének tárgyalásánál Gessmann a keresztényszocialisták és Glombinski a lengyel klub nevében a javaslat elfogadása mellett foglalnak állást és sajnálják, hogy nem végleges reformtervezet van előterjesztve. Iro pótvajaslátot terjeszt elő, amely szerint a ház tárgyalási nyelve csak a német legyen. Kijelenti, hogy elveti a javaslatot, ha a pótrendelkezést be nem veszik. Weidenhofer, Petrusievics, Choc és Hain képviselők felszólalása után a vita bezárására vonatkozó javaslatot 199 szavazattal 75 ellenében elfogadták. Miután Fuchs és Seitz vezérszónokok kifejtették a contra és pro álláspontot és a javaslatot a bizottsági álláspontnak megfelelően második olvasásban elfogadván, az ideiglenes házszabályreform érvényét 1911. év december végéig meghosszabbították. A harmadik olvasás azonnali megéjtésére vonatkozó javaslatot 228 szavazattal 50 ellenében elfogadták és a házszabályjavaslatot azután harmadszori olvasásban törvényerőre emelték. (Helyeslés és taps a lengyeleknél és keresztényszocialistáknál). A ház azután áttért a sorban következő sürgősségi javaslatra, amely a cseh barnaszen szállítási díjtételeinek mérséklésére vonatkozik.

Miután Beer képviselő megokolta javaslatának sürgősségét, a tárgyalást megszakították.

Az ülés 3 órakor véget ért. A legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz. A napirend első pontja a delegációs választások megejtése.

A kormány reméli, hogy a költségvetési provizórium is hamar tettő alatt lesz. Holnap a delegáció tagjait választják meg, aztán jelentéktelenebb javaslatokat fognak tárgyalni. Ha a jelek nem esznek, e hét végére törvény lesz az indemnitásból. A pártokban meg van a hajlandóság, hogy három hónapra megszavazzák az indemnitást. A napirendet valószínűleg ugy fogják megváltoztatni, hogy első helyre kerül a költségvetési provizórium, másodikra pedig az olasz egyetemi fakultás ügye. Az olaszok nem ellenzik a sorrend megváltoztatását.

A kibontakozás útja.

Az osztrák képviselőház pénteken, legkésőbb szombaton kezdi meg szabadságát. Ma a házszabálybizottság jelentését tárgyalják, amely az ideiglenes házszabályok egy évi meghosszabbítását javasolja. Delután öt órakor ült össze a költségvetési bizottság, hogy a költségvetési provizóriumot intézze el. Csütörtökön a házszabálykérdéssel végeznek és

ugyancsak csütörtökön tartandó második ülésen a delegáció tagjait választják meg. Pénteken, legkésőbb szombaton a költségvetési provizóriumot is letárgyalják.

A pártklubokban főképen két kérdést tárgyalnak, hogy milyen tartamu legyen a költségvetési provizórium és hogy az 1911-iki költségvetésen milyen törléseket eszközöljenek. A szocialdemokraták egyhavi, a szláv unió kéthavi, a lengyelek klupja pedig háromhavi költségvetést proponál, amihez a német nemzetiségek is hozzájárulnak, csak a keresztényszocialisták hangsúlyozzák, hogy milyen hiábavaló időfecsérléssel járnak ezek a folytonos provizóriumok, melyek a Háztól sok időt vonnak el, melyet gyümölcsöző munkára fordíthatna. Ami az ideiglenes költségvetésben eszközöndő törléseket illeti, azokat csak pro nata tempora fogadják a hajózási társaságok szubvenzióinál eszközölni, olyan módon, hogy ezek a törlések az állammal kötött szerződéseket nem szüntetik meg.

Clam-Martinitz gróf, a nemzeti politikai bizottság elnöke karácsony után a tartományi főmarsallal és a két nemzetiségi tábor klubelnökeivel tanácskozni fog a kiegyezési tárgyalás folytatásáról.

A költségvetési bizottság ma délutáni ülésén Redlich képviselő a politikai helyzetre való tekintettel, amely a költségvetési provizórium sürgős elintézését teszi szükségessé, javasolja a napirend oly módon való megváltoztatását, hogy előbb a költségvetési provizórium elintéztessék, azután kerüljön a sor az olasz fakultáskérdés további tárgyalására.

Conci képviselő határozottan tiltakozik a javaslat ellen és kijelenti, hogy egyáltalában nincsenek ok a kérdésnek további elhuzására. Az ilyen határozat rossz hangulatot keltené az olasz lakosság körében.

Schmidt képviselő kijelenti, hogy a keresztényszocialisták Redlich javaslata mellett fognak szavazni. Redlich javaslatát ezután tulnyomó többséggel elfogadják, mire a bizottság megkezdi a költségvetési provizórium tárgyalását.

Steinwender előadó a következő indítványokat teszi: 1. A költségvetési provizórium megszavazásáig három hónapra. 2. A kiadásoknak a jelenlegi állami előirányzat keretében való folyósítására vonatkozó felhatalmazás, anélkül, hogy ez precedensnek legyen tekinthető, az annak idején leendő törvényhozási elintézmódra, magában foglalja a dunai gőzhajózás, valamint a dalmáciai és délamerikai hajószolgálat szubvenzionálására is, 3. A kölcsönkötési jognak 76.4 millió koronára való korlátozása, 4. az alkoholkontingensre vonatkozó rendelkezési felvétele a költségvetési provizóriumba.

Conci képviselő kijelenti, hogy tekintettel arra a bánásmódra, amelyben az olasz fakultás kérdését részesítik, nincs abban a helyzetben, hogy a költségvetési provizóriumot megszavazhatná.

Okunievski és Levitzky ruthének a költségvetési provizórium ellen foglalnak állást. Kozlowski, Kolischer és Glombinski mellette szólnak fel, ellenben a kölcsönfelvételre való meghatalmazás ellen foglalnak állást. Kramarz a német szláv kiegyezés szükségét hangoztatja. Reméli, hogy a kormány lemondása alapos változást fog eredményezni és az igazság szelleme jut diadalra. Kozlowski, Kramarz, Kolischer, Diamant és Redlich a viziutak keresztülvitelére vonatkozó törvényt követelik. Ploj és Korosec szlovének a költségvetési provizórium mellett szólnak fel. A bizottság 29 szavazattal 11 ellenében elveti a hathavi költségvetési provizóriumot, ellenben megszavazza a háromhavi költségvetési provizóriumot. Elveti a 28 millió kölcsön felvételére vonatkozó javaslatot, ellenben a 109 millió vasúti beruházásokra vonatkozó javaslatot elfogadja. Megszavazza továbbá a dunagőzhajózási és a dalmáciai gőzhajózási szolgálat pausálait. Minthogy az Austro-Amerikánával kötött szerződés ratifikációja még nem történt meg, a negyedévi szubvenzió kifizetését megtagadta. Steinwender visszavonta az alkohol kontingensre vonatkozó indítványát, minthogy az erre vonatkozó törvényjavaslat a ház előtt fekszik.

KÜLFÖLD.

A braziliai tengerészlázadás. Figuera de Rocha ezredes, a braziliai legfelsőbb hadbíróóság titkára, aki jelenleg Párisban tartózkodik, a tengerészek zendülésére vonatkozólag kijelentette, hogy ő nem hiszi, hogy a katona zendülés általános forradalmat és Fonseca elnök bukását vonhatná maga után. Az egész mozgalomnak voltaképpen az az oka, hogy a tengerészkatonák zsoldemelését követelnek. A tengerészkatonáknak ez a követelése pedig a következőképpen állott elő: Rio de Janeiro kormányzója, Ruy Barbosa, az elnökválasztásnál ellenjelöltje volt da Fonseca marsallnak és a választás előtt megválasztása esetére zsoldemelését helyezett ki.

tásba a matrózoknak. Ebben az ígértében csakis taktikai szempontok vezették. Amikor azután Fonseca lett az elnök, a matrózok természetesen meg voltak fosztva a zsoldemelés reményétől, de megkísérelték erőszakkal elérni azt, amit az egyik elnökjelölt nekik ígért. Ugy a szárazföldi, mint a tengerészeti haderő tisztjei a kormány pártján vannak. Maga Barbosa is kibékült a kormányval és felajánlotta az elnöknek szolgálatait, aki kinevezte őt Rio de Janeiro város kormányzójává. Ezzel szemben Brazília berlini követe Rio de Janeiroból hosszabb táviratot kapott, amelyben hivatalosan megzárják az általános katonai zendülésről szóló híradást. Mindössze a Das Cobras szigeti erősség tengerészlegénysége lázadt fel, de tizenkét órai harc után feladta a harcot és kitzte a fehér lobogót. A lázadók közül háromszázan estek el. Míg a kormány csapatai száz embert vesztettek. Jelenleg a városban teljes a csend.

Az angol választások. Londoni jelentés szerint New-Portban (Wight-sziget) Churchill miniszter egy beszédben kijelentette, hogy az írek készek egy szűkebb jogkörrel bíró törvényhozással megelégedni és felajánlják a kibékülést, amelynek elfogadása a brit birodalom biztonságát és erejét növelné. A konzervatív „Morningpost“ vezércikke azt a lehetőséget taglalja, hogy a tarifareform hívei elszakadnak az unionista-párttól. A lap kijelenti, hogy nem lehetséges és nem kívánatos a helyzet komolyságát továbbra is félreismerni, amelybe az unionist-párt került Balfour azon szerencsétlen és lehetetlen javaslata következtében, amely a tarifareformnak és költségvetésnek népszavazás alá bocsátását czélozta. A tarifareform hívei nem óhajtják megbontani a régi brit alkotmányt, amely ellen Balfour öntudatlanul lényegbe vágó támadást intézett.

A liberális „Daily News“ írja: Balfour hét-főn datfordi beszédében elismerte vereségét és beletnyugodott abba, hogy a jövő parlament a vétőbilit elfogadja. Ezzel szemben a konzervatív „Daily Telegraph“ örömmel vett tudomást Balfour azon ígértéről, hogy a vétőbillnek a parlamentben való elfogadása ellen határozott ellentállást fog kifejezni.

A választások lassan mennek végbe s nem először történik, hogy az eredményekről csak 24 óra múltán jönnek jelentések. Így a tegnapi meg-ejtett 18 választásról is csak ma van hír. A szabadelvűpárt egy mandátumot hódított, az ir-nacionalisták kettőt, az unionisták ugyanannyit, tehát a pártarányok nem tolódtak el eddig. Dundrumban egy választói gyűlésen beszakadt a padló és a közönség a pinczébe zuhant. Hatan, köztük asszonyok is, halálosan megsebesültek.

Ashburtonban megválasztották Bell unionistát, West Fife Shireben Adamson munkáspártit választották meg. Sir Charles Dylket Forcst of Deanban választották meg újból.

Éjjeli jelentés szerint megválasztották eddig 217 liberális, 249 unionista, 38 munkáspárti, 60 Redmond-párti és 80 Brion-párti jelöltet. A liberálisok 19, az unionisták 24, a munkáspárt 4 mandátumot nyer.

TÁVIRATOK.

A német trónörökös Bombayban.

Bombay, december 14. Frigyes Vilmos trónörökös ma ideérkezett.

Venizelosz merénylői.

Páris, december 14. Mint a Havas-ügynökség Athénből jelenti, az „Embros“ lap külön kiadásban közli, hogy négy tesszáliai képviselőt letartóztattak ama gyanu miatt, hogy szintén részt vettek a Venizelosz miniszterelnök ellen elkövetett merényletben. Az igazságügyminiszter kérdézősködésre kijelentette, hogy erről nem tud semmit.

Olaszország a leszerelésért.

Róma, december 14. (Saját tudósítónktól.) Saa Giuliano külügyminiszter ányujtotta az Egyesült-Államok nagykövetének az olasz kormány választás Taft elnök leszerelési javaslatára nézve. Olaszország elvileg hozzájárul a nemzetközi konferenciához s hajlandó a leszerelési javaslatokat, a melyek a nagyhatalmak megbízottai között tartandó nemzetközi konferencia elé jutnának, jó-akarattal megvizsgálni.

Gyufaadó Németországban.

Berlin, december 14. A haladó neppárt birodalmi gyűlés tegnapi ülésén a gyujtadó megszünetését indítványozta. Az indítványt bizottsághoz utasították.

Briand — beteg.

Páris, december 14. (Saját tudósítónktól.) Briand miniszterelnök még most sem heverte ki betegségét, amely miatt két hétig tartózkodott a kormányzás teendőitől, de nem igaz, hogy megrendült egészsége miatt le akar mondani és Clemenceau fog meghívást kapni a kormány élére.

A görög alkotmányrevízió.

Athén, december 14. (Saját tudósítónktól.) Az alkotmányrevízió két hónapon belül meg fog történni s akkor a király feloszlatja a nemzetgyűlést. Az új választások májusban lesznek.

A mexikói vérengzés.

Washington, december 14. A mexikói nagykövethoz érkezett jelentés szerint tegnap mexikói csapatok Tieropristonál (Kiuhua kerület) forradalmi csapatra bukkantak, amelyből hetven embert megöltek, sokat megsebesítettek és elfogtak. A csapatok százötven embert vesztettek.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		decz. 14.	decz. 13.	decz. 11.
Buza	helyben	98 $\frac{3}{8}$	97 $\frac{1}{2}$	97 $\frac{1}{2}$
	decemberre	97 $\frac{1}{2}$	96 $\frac{3}{4}$	96 $\frac{3}{4}$
Tengeri	májusra	102 $\frac{1}{2}$	102	102
	decemberre	—	54	54
Chicago.	májusra	55 $\frac{3}{4}$	55 $\frac{1}{4}$	55 $\frac{1}{4}$
	decemberre	92 $\frac{3}{8}$	—	91 $\frac{1}{4}$
Tengeri	májusra	96 $\frac{3}{8}$	95 $\frac{1}{2}$	95 $\frac{1}{2}$
	decemberre	45 $\frac{3}{4}$	45	45

Newyork, december 14. Gyapot New-Yorkban, helyben 15.25 (15.05). Gyapot januárra 14.87 (14.69). Gyapot márcziusra 15.04 (14.87). Gyapot New-Orleansban helyben 14 $\frac{7}{8}$ (14 $\frac{7}{8}$). Petroleum Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.55 (10.50). Zsir Rohe és Bothers 10.80 (10.80).

Chicago, december 14. Zsir januárra — (—). Zsir márcziusra, — (11.15). Szalonna short clear 10.31 (10.31). Sertéshus januárra 19.17 (18.87).

A bitumen

t. Házban.

Történik a képviselőházban, az ülés előtt.
 A bitumen (zavartan néz körül): Hol találok én itt egy megértő lelket...? (megszólít egy szolgát) Kedves uram, én a bitumen vagyok...
 A szolga: Nem ismerem... Mi tetszik?
 A bitumen: Legyen szives, mutasson be egy agilis képviselőnek.

A szolga (rámutat egy urra): Fogja meg azt ott ni.

A bitumen (lassan odakocog a képviselőhöz): Nagyságos uram, én bitumen vagyok (sírni kezd).

A képviselő: Miért sír?

A bitumen: Nagyságos uram, én olyan szerencsétlen vagyok (Zokog). Üldöznek, csifolnak, lenéznek, kétségbe vonják a tisztességes származásomat.

A képviselő: Mi baja tulajdonképen?

A bitumen: Elsősorban a nevem. Kérem az én nevemhez ideg kell. Az én nevemmel egy hét alatt nyolczmillió ember követte el ezt a szójátékot: bitumenschuldigung... Nem rettenetes ez?

A képviselő: Ezen lehet segíteni.

A bitumen: Az isten áldja meg a nagyságos urat... Azután meg: három hét óta egyébről sincs szó, csak rólam és azóta nem merék az utczára menni. Képtelenség, hogy mi mindent gondolnak rólam. Az emberek már dühösen kérdezik egymást, hogy mi a bitumen és tessék elhinni képviselő ur, én már olyanokat hallottam magamról, hogy szeretnék még mélyebbre bujni a földbe, mint amilyen mélyen vagyok.

A képviselő: Majd felvilágosítjuk a közönséget.

A bitumen: Nem hisznek már én nekem, nagyságos ur... Hiszen a családomról is mi mindent beszélnek. Még a képviselő urak is összezavarnak... folyton folyékony és gáznemű bitumenekről tárgyalnak... Kérem, én vagy folyékony vagy gáz-

nemű vagyok. Ezt kérem az üzleti reputációm nevében bejelenteni a t. Házban... Nem akarok mint szélhámos állni az emberek előtt... Hiszen a legutolsó gimnazista is tudja, hogy én kétféle nem lehetek.

A képviselő: Majd tesztek indítványt ebben az irányban is.

A bitumen: Szépen köszönöm, nagyságos ur. Szegény szerencsétlennel tesz jót.

A képviselő: Jó, jó barátom, majd üljön föl a karzatra és hallgassa meg az indítványomat.

A bitumen: Kérem alássan, nagyságos ur, a nevemet illetőleg mit tetszik tervezni?

A képviselő: Névmagyarosítás iránt fogok indítványt tenni.

A bitumen (zavartan): Igen... igen... éppen erről szeretnék valamit mondani... Nézze nagyságos ur... izé... valami b-vel kezdődő nevet tessék proponálni... a zsebkendőim miatt.

(A képviselő bemegy a terembe és miként a mai tudósításokból látható, indítványozza, hogy a bitumen ásványolajra magyarosíttassék, továbbá a folyékony és a gáznemű különválasztassék. A Ház az indítványt elfogadja, a bitumen a karzaton petróleumkönyeket sírva távozik.)

Ray.

UJDONSÁGOK.

Tíz millió dollár.

Az amerikai milliárdosokra igazán nem lehet ráfogni, hogy ülnek az aranyaikon. Abból a nagy fölöslegről, amely nekik jutott, adnak valamit azoknak, akiknek nincs miből fedezni a szűkegeget. S amikor amerikai fogalmak szerint azt mondjuk: adnak valamit, az európai fogalmak szerint annyit jelent, hogy adnak sokat. Igen sokat. Kolosszálisan sokat.

Ime: Carneggie Andrew legutóbb megint nem kevesebb, mint tízmillió dollárt ajándékozott közszépra. Igaz, hogy ez is meglehetősen csinos összegecske, amennyiben koronákban kifejezve ötven millió koronát tesz ki. Polgári fogalmaknak respektabilis pénz. De milliárdosok fogalma szerint nem tulságos nagy, amennyiben Carneggie ennél nagyobb pénzt is adományozott már jótékony czélra.

Az érdekes a dologban az, hogy mire adományozta. Nagy summával ugyanis mindenféle dolgot meg lehet szerezni. Lehet nyomorba sülyedt, insébe jutott családok tömegét a szenvedésektől megváltani; lehet rajta tekintélyt és befolyást szerezni; lehet romlandó közegészségi viszonyokat megjavítani. Lehet még esetleg az életet is meghosszabbítani. Lehet a feltaláló elméket új erőre és munkára serkenteni s ezzel a kulturának tökéletesedését előmozdítani. És nem tudom én felsorolni, hogy mi mindent lehet még nagyszerű pénzösszegekkel, csak egyetlen egy dolgot nem lehet; éppen azt, amire Carneggie megemberelte magát és tíz millió dollárt adott.

Mert a milliárdos igenis a világbékét akarta megvásárolni ezen a pénzen. Nemzetközi szervezet lebegett a szemei előtt, mely hivatalva volna a béke érdekében működni. Pium desiderium. A világbéke fikció, mely nem fog valósággá válni, legalább addig nem, amíg egy másik, minden irányban és minden tekintetben dolog, mely ma még elvitázhatlan valóság, fikcióvá nem lesz.

Mekkora volt a riadalom, az örömmujongás, a hurrá- és éljenkiáltás, amikor a czár 1898-ban kiadta híres leszerelési manifestumát. Akkor az oroszok császára a világ leg-hatalmasabb uralkodója volt. S mindenki hitte akkor, hogy a békemozgalom, melynek élére ilyen hatalmas egyéniség áll, sebesen közeledik majd a tökéletességhez. S mi lett belőle? Soha véresebb háborút nem jegyzett föl a világtörténelem, mint amilyenem a békeczár belement. Százezrenként hullottak el az emberek a csatatereken s meghaltak valamiért, amit a czár akart, de másképpen el nem érhetette azt, csak úgy, ha háborút indít. Nem érte el a czélját ő sem, mert a háborút elvesztette. De a

béke gondolata megint visszasülyedt a lehetetlen fikciók közé.

Az a valóság pedig, mely a béke-utópiának megvalósulását lehetetlenné teszi, abból áll, hogy vannak fejedelmek, koronás fők a világon, akiknek felségjogához tartozik a háborút megüzeni. Nagyon is nagy valóság ez. Oly nagy, hogy átgondolni és képzeletben átfogalni is nagyon nehéz. S akármilyen nyomor-nak, bármilyen inségnek szülője és forrása is a militarizmus és bármilyen megváltást jelentene is a leszerelés: amíg a legfőbb és legnagyobb hatalom ezen a földön a fejedelmek kezében van, addig ne álmodjunk világbékéről és ne álmodjunk arról, ami ennél még nagyobb jelentőségű: leszerelésről.

Tízszert annyi összeget adományozhatott volna, mint amennyit adományozott, Carneggie: a pénzt el fogják herdálni, de óhaj-tása álom és utópia marad és nem fog a megvalósulás stádiumába lépni, amíg a világrend-szer olyan lesz, amilyen most.

(t.)

NAPIREND. Naptár: csütörtök, december

15. — Róm. kath.: Valérián pk. — Prot.: Vaeria. — Görög-ország: december 2. Habakuk. — Zsidó: Kiszlev 14. — A nap két reggel 7 óra 42 perczkor, nyugszik dél-után 4 óra 8 perczkor. — A hold két délután 3 óra 6 perczkor és nyugszik reggel 6 óra 24 perczkor.

Az igazságügyi miniszter fogad dében 12 órakor. A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4-kor. A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Be-lépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Háziipari Szö-vetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Be-lépődíj nines.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Mu-zeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Tanszermúzeum 9—7-ig. — Keleti Akadé-mia 2—6-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemi Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12 és 6—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Mu-zeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 9—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2. — Technológiai Könyvtár 9—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Műsarnok téli tárlata 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Múzeum téli tárlata. Nyitva 9—4. Belépődíj 1 korona. — Lakatos Artur kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szon-jában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Andorkó Gyula hagyatékának kiállítása a Művészothonban (Váci-utca 9.) Nyitva 10—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Az Elienszalon kiál-lítása a Művészothonban (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — Fialat festők karácsonyi művá-sára az Egyesület Lipótvárosi Polgári Kör helyiségeiben (Akadémia-utca 3.) Nyitva 9—5-ig. Belépődíj nines. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Mu-zeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— Erdős Armand az „Egyetértés” kiadó-tulajdonos igazgatója erősen meghült, s né-hány nap óta betegesen fekszik lakásán. Álla-pota ma már jobbra fordult, de azért még né-hány napig ágyban kell maradnia.

— A honvédelmi miniszter audienciája. Ha-zai Samu honvédelmi miniszter, holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor tart kihallgatást.

— Haldokló herceg. Marburgból jelentik, hogy brunseei kastélyában Muregg mellett nagybe-tegen fekszik De la Gracie herceg, Berry her-cegné egyetlen fia. A herceg halálán van.

— Kitüntetés. A király Medvigy Mihály nagyváradi ítélőtáblai tnaeselnöknek és törvényes utódainak saját kérelmére való nyugdíjazása alkalmából a bírói pályán szerzett érdemi elismeréséül a magyar nemességet „davidházi” előnévvel díjmen-tesen adományozta.

— Suttner bárónő Budapesten. A béke aposto-lának tiszteletére ma este Braunecker Tina bárónő estélyt rendezett, melyen megjelentek gróf Khuen-Héderváry Károlyné, gróf Apponyi Sándorné, Ber-zavicz Albert, Prónay Jozefin bárónő, Heinrich Gusztáv, Festelich Leontin grófnő, Szalay Imre, Radisich Jenő, Timon Ákos és neje, Kammerer Ernő és neje, Vojnits Sándorné, Gyömrey Aurélné, Blankenstein grófnő, Magyar Géza és Zepernov-sky Károly egyetemi tanárok nejeikkel és még mások.

— A szabadalmi tanács elnöke. A király Téglássy István miniszteri tanácsost a szabadalmi tanács elnökévé nevezte ki.

— Uj Deák-erekye. A Magyar Nemzeti Múzeum Deák-szobája páratlan becsü erekyével gyarapodott. Ma küldötte meg a Nemzeti Múzeumnak Klein Aladár karácsondi nagy-birtokos dr. Fábry Bertalan közvetítése útján a haza bölesének, Deák Ferencnek halotti maszkját. Ez a halotti maszk csodás hűséggel ábrázolja Deák Ferenc arcvonásait. A ha-lotti maszk érdekességéhez, értékéhez még az is hozzájárul, hogy Deák halotti maszkját a külföldön élő Engel József nagynevű szobrászunk készíttette.

— Előléptetés. A Budapesti Városi Villamos Vasut igazgatósága Földes Imre titkárt főtitkárrá, Recher Rezső főtitkárát pedig osztályfőnökké léptette elő. E két kiváló tisztviselőnek jól meg-érdemelt előléptetése széles körben nagy örömet és teljes meglepetést keltett.

— Kinevezés. A király dr. Neumann Károly miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap mai száma közli.

— Széll Kálmáné halálához. Széll Kálmáné Vörösmarty Ilona palotahölgy holttestét a Döbren-tei-utca 16. szám alatti ház első emeletének nagy-teremben helyezték ravatalra. Ezüstművi szarko-fágban pihen a nagyasszony délszaki növények, virágok és igen sok gyertya körében. Széll Kálmán titkos tanácsos, volt miniszterelnök — mint jelen-tettük — tegnap este 11 órakor érkezett vissza Pá-risból a keleti expressz-vonaton. A vasutól egye-nesen a lakására hajtatott. A lesujtott férj rábrult neje holttestére s a zokogó embert alig lehetett on-nan eltávolítani. Az egész délelőttöt a ravatalos teremben töltötte felesége koporsója mellett, ahol apáczák térdeltek és imádkoztak az elhunyt lelkiüdvéért. A délelőtt folyamán igen sokan akarták részvétüket kifejezni, de Széll Kálmán annyira megtörte a váratlan gyászsetet, hogy senkit sem fo-gadhatott. A Döbren-tei-utcai gyászhoz egyre érkeznek a részvétáviratok és a részvétiratok. A nagyasszony temetése holnap, csütörtökön, délután 3 órakor lesz a római katolikus vallás szertartása szerint, mely után a holttestet kiviszik a kerepesi-uti temetőbe és a családi sírboltba helyezik örök nyugalomra.

A család a következő gyászjelentést adta ki: „Széll Kálmán valóságos belső titkos tanácsos a maga és leánya: Bernrieder Jánosné, Széll Ilona, unokái: Ferenc és Katinka, veje berneki Bern-rieder János nevében mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett neje, illetőleg édesanyja, nagyanyjuk és anyósa dukai és szentgyörgvi Széll Kálmáné Vörösmarty Ilona palotahölgy 1910. december 13-án, reggel 6 órakor, életének 61-ik és boldog házasságának 43-ik évében, hosszas szenvedés után az Urban jobblétre szenderült. Hült te-teimei folyó évi december 15-én, délután 3 órakor a gyászházban, I., Döbren-tei-utca 16. szám alatt a róm. kat. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Kerepesi-ut melletti temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat az elhunyt lelkiüdvéért folyó évi december 16-án délelőtt 10 órakor fog a belvárosi plébánia-templomban a Mindenhatónak bemutat-tatni. Budapest, 1910. december 13-án. Béke poraira.”

Széll Kálmáné elhunyt alkalmából a király a következő táviratot intézte Széll Kálmán belső titkos tanácsoshoz: „Fogadja a neje elhunytával ért nagy vesztesége alkalmából benső részvétemet. Ferenc József.” Meleghangú távirati részvétnyilatkozatot küldött továbbá Frigyes főhercegné, Klótild főhercegné és Erzsébet főhercegné, József főherceg és neje Augustia főhercegné-szón.

Részvétüket fejezték ki továbbá az osztrák és a magyar politikai és közéletbeli kiválóságok.

Az elhunyt ravatalára gróf Zichy János val-lás- és közoktatásügyi miniszter mint a gyermek-szanatórium kormányzója is díszes koszorút helyezett s külön iratban tolmácsolta a gyermekszanatórium fájdalmát Széll Kálmáné, mint a gyer-mekszanatórium diszelnökénél.

— Egy Esterházy halála Indiában. Az Ester-házy-családnak egy messze idegenbe kiszármazott tagjáról érkezett gyászír. Az angolok Esterházy-nak nevezték ezt a rejtélyes életű Esterházyt. Kal-kuttai angol lapok említik fel egy előkelő, öregb-bb Esterházy nevű magyar mágnás halálát, aki Indiában elhunyt. A gazdag főúr beteges volt, ott üdült és nagyon bogaras embernek írják. Szervi baja álta meg.

— Török ujságírók Budapesten. A szaloniki török hírlapírók ma délelőtt több áruházat látogat-tak meg. Azután megnézték a hűtőházat, ahol Kűs-ler Henrik vezérigazgató fogadta őket és tüzetesen megmagyarázta nekik a modern hűtőipar fontossá-gát, különösen az élelmiszerek és a mezőgazdasági termelés értékesítése szempontjából. A telep megte-kintése után a hűtőház igazgatója megvendégelte a hírlapíró vendégeket. Carabiber bey Kűsler igaz-gatóra, valamint a fogadó-bizottsági tagok család-jaira emelte poharát. Zuchdi bey arra emlékeztetett, hogy a vendégszeretetet, amelyvel 1849-ben a törökök a magyar menekülteket fogadták, a magya-rok az 1876. és 77-iki események alatt viszonzták, mert akkor csak a magyarok rokonszenveztek Euró-pában a törökökkel. A felköszöntők közben meg-tudták a vendégek, hogy a magyar ujságíró-tudás-nak előkelő halottja van, akit most temetnek. Elbu-csuztak a házigazdától és testületileg kimentek a kerepesi-temetőbe s valamennyien résztvettek Lip-csey Ádám végtisztességén. A gyászoló család tag-jainak kifejezték a jeles magyar ujságíró elhunyt-án érzett részvétüket. A család nevében Gaggi Endre tanár és Lipcsey Tamás köszönték meg a török hírlapírók részvétét. Este a vendégek az Operaházba mentek, amelynek szinpadját és tech-nikai berendezését nézték meg. Gyönyörűséggel hallgatták a Manon Lescaut harmadik felvonását is.

— Carnegie a világbékéért. Carnegie, az ame-rikai dollárkirály, sulyos milliókat áldozott már közczélokért. Mint Washingtonból jelentik, most legujabban tíz millió dollárt szándékozik adomá-nyozni nemzetközi szervezet létesítésére, amely a világbéke érdekében működő amerikai társaság gyűlésén fogja bejelenteni.

— A bécsi udvar titkaiból. A gróf Lónyay-párral kapcsolatosan érdekes leleplezéseket közöl a „Berliner Zeitung am Mittag” című lap bécsi le-velezőjének tollából arról, hogy milyen rossz vi-szonyban van egymással Izabella főhercegné és Lónyay Stefánia grófné, az egykori trónörökös-né. A főhercegnének tudvalevőleg Pozsonyban van fényes udvara, míg a grófné oda automobilon alig 40 percnyire lakik Oroszvárott; azonban a közelség ellenére sincs köztük jó szom-zédság. Erről sok pletyka szállong Pozsonyban és vidékén. Így állítólag a főhercegné egy esté-lyére meghívta az egész környékbeli arisztokráciát, csak Lónyay grófokat nem. Különösen erőse vált az antagonizmus, mikor a grófné apja, Lipót belga király halála után milliók birtokába ju-tott, az oroszvári kastélyt restauráltatta, fényes nagyuri udvartörtést rendezett be s nagyszabásu ünnepélyek rendezését vette tervbe. A pozsonyi fő-hercegi udvar részéről állítólag erre diszkrét figyelmeztetés ment a főnemesség tagjaihoz, hogy aki Oroszvárra fogad el meghívást, az Pozsonyban kegyvesztett lesz. Így folyt az intrika, míg végre maga a király is értesült a dolgokról és közbelépett Lónyay grófné érdekében. A király mindig figyelmével tüntette ki volt menyét s most azt a kívánságát fejezte ki leánya, Mária Valéria főhercegné előtt, hogy ez hívja meg karácsonyra Wallseebe Lónyay grófokat. A meghívás be is kö-vetkezett s a király óhajítására a példát az uralkodó-ház több más tagja is követni fogja s a grófi pár látogatását mindezek a főhercegek és főhercegn-ők vissza is fogják adni Oroszvárott. Lónyay Stefánia grófné elégtétele azonban akkor lesz teljes, ha — mint híre jár — maga a király is elmegy Oroszvárra a jövő tavasszal.

Bécsből jelentik: Nem volt meglepő azok előtt, akik ismerik Lónyay grófné és Klementina hercegné viszonyát, hogy az egykori trónörökös-né sietve elhagyta Bécsset, mikor Viktor Napoleon her-ceg feleségével odaérkezett. Lónyay grófné összeve-szett hűgával atyjuknak öröksége miatt és esküvője alkalmából még csak nem is gratulált.

— Halálra gázolt királyi titkár. Stockholmban tragikusan pusztul el az este Fjanger Erik, V. Gusztáv svéd király titkára. Későn sétálva ment hazafelé és éppen át akart menni az utca tölcs-oldalára, ahol a lakása volt, amikor a városi villamos egy robogó kocsija elütötte és átgázolt rajta. A kerekek a szerencsétlen ember derekán mentek át s rögtön megölték. Mindössze harmincz éves volt és két cikluson át tagja volt a parlamentnek is.

— Olay Lajos meghalt. A függetlenségi eszmék tántoríthatatlan, mindig temperamentumos harczosa, aki két év előtt vonult vissza a politikától; Olay Lajos meghalt. Huszonhét éven keresztül viselt mandátumot és a mindig élénk, fekete selyem sapkás öreg ur szinte már a képviselőház dekorációjához tartozott, azért hiányzott sokan, amikor odahagyta a parlamentet és Karczag város közigyőzője lett. Fanatikus hittel, meg nem alkuvó rajongással szolgálta a függetlenséget az ő sajátos agitálásával.

A siklósi kerület választotta meg először képviselőnek. Akkor már ügyvéd volt Baján, ahol a megyében kemény harczot vívott a szerb nemzetiségiekkel. Kiadtak ellene egy brosúrát, amelyben negyvennyolcz pontban szidalmazták. Olay harmincz ember ellen indított sajtópört, mind megnyerte, közben több párba volt, így az akkori bajai polgármesterrel, aki egész életében viselte aztán a keze nyomát. A kilenczvenes évek elején a bácsalmási, majd a következő ciklusban a somogy megyei szigetvári kerületben kapott mandátumot. Ezt a kerületet sokáig képviselte. Sok politikai tüntetés rendezése, még több érdekes és harcias epizód fűződik a nevéhez. Keményen küzdött a védőerő vita alatt, majd az egyházpolitikai harczok idején. Lázás lelkesedéssel viaskodott, nem riadt vissza semmitől. Ha kellett, karddal is megvédte az igazát. Sok politikai párba volt, így évek előtt gróf Tisza Istvánnal is. Amikor annak idején Lepsényi páter Kossuthot bántotta ismert brosúrájában, Olay támadt rá a legkiméletlenebbül. A nagy obstrukcióban, amely a Széll-kormányt megbuktatta, ő volt az egyik főrendezője a vitának.

A társadalmi életben nagyon népszerű volt. Különösen azok között, akik egyenes szókimondása mellett is meg tudták látni sok értékes egyéni tulajdonságát. Azok a régi világból való magyar ember nemes típusát becsülték benne. Rendkívül meleg barátság fűzte Eötvös Károlyhoz, akít nagyon lesújtott halála s aki ma így nyilatkozott róla:

— Minden nyersesége mellett is határtalan nemes lélek volt: erős szeretet, de erős gyűlölet is lakott benne.

Megható volt az a szeretet és lelkesedés, amellyel Eötvös Károly, az illusztris politikus és író iránt viseltetett. Valóságilag Eötvös Károly parlamenti helytartója volt ő. Ha a képviselőházban nehéz volt a szituáció és szükségét látta annak, hogy Eötvös hatalmas egyéniségének súlyával, brilliáns szószóki képességével egyik-másik ügyet diadalra vigyenek, felkereste Olay Eötvöst, behozta a házba és nagy lelki gyönyörűséggel, csillogó szemekkel élvezte a vajda klasszikus egyéniségét. Igaz, őszinte barátságuknak csak Olay halála vetett véget.

Két esztendője a koalíziós kormányzás vége felé nevezték ki Olayt közigyőzőnek Karczagra. Ott nagyon megszerették. A nagy politikától távol tartotta magát azóta, de Karczagon azért politizált és elnöke lett az ottani függetlenségi pártnak.

A hatvanhat éves, még mindig vaserejű ember már régebben megtámadta a betegség. Lépdaganatban szenvedett, járt Koritnyiczán, de gyógyulást nem talált. Az utóbbi időben nem tudott már enni s nagyon elgyöngült. Két héttel ezelőtt Budapestre készült. Eötvös Károlyhoz akart szállni, ahol készen várta a szobája, de már oly rosszul lett, hogy inkább szanatóriumba vitette magát.

Az orvosi tudomány már nem tudta megmennteni. Tegnap megérte végt. Leánya, Eleonora, Györfly Gyuláné, akkor kívánságára elhívatta hozzá Eötvös Károlyt, de már vele alig tudott beszélni. A két öreg barát kezét szorított utójára, a vajda hazament s Olay Lajos nemsokára azután, éjjeli egy óra tájban meghalt leánya karjában. Holnap délután kísérik utolsó útjára a kerepestemető halottas házból.

Olay Lajos ravatalára a 48-as függetlenségi Kossuth-párt nevében Förster Aurél tesz le koszorút beszéd kíséretében.

— Marcel Prevost afférje. A híres francia regényírónak, Marcel Prevostnak kinos afférja volt a minap a párisi előkelő társaságok egyik ismert tagjával, gróf Deroch Cezárral. A gróf egy nagyobb társaságban azt a kijelentést tette, hogy Prevost csak azért köt szerelmi viszonyokat előkelő hölgyekkel, hogy azután tapasztalataiból regényeket írhasson. Prevost, mikor ezt meghallotta, szemébe vágta a grófnak:

— Ez alávaló hazugság!

Az afférből tegnap pistólypárbaj lett, melyben a gróf areán könnyebb horzsolást szenvedett.

— Egy tudós öngyilkossága. Tegnap este egy híres darmstadti egyetemi tanár lett öngyilkos. Dr. Grundelfinger tilkos tanácsos, aki egyike a legtudósabb matematikusoknak, gyógyíthatatlan megbaja miatt fejbéllette magát és azonnal meghalt.

— Zsidó törvényszéki elnök Németországban. A strassburgi törvényszék igazgatóját, Levy törvényszéki tanácsost az igazságügyminiszter előterjesztésére a császár Kolmarba kinevezte az országos főtörvényszék tanácselnökévé. Levy az első zsidó tanácselnök.

— Az aradi vértanúk hamvai. Ismeretes az a kutatás, melyet az aradi vesztőhelyen a vértanúk hamvainak kikutatására megkezdtek. Kinos hírlapi viták is támadtak ez ásatások miatt, holott eredményre nem jutottak, sőt az ásatásokat vezető bizottság által a kutatásra adott mandátum is legközelebb lejár és a költségek is fogytán vannak, úgy hogy újabb bizottsági határozatra van szükség. Mint Aradról jelentik, Barabás Béla elnök még e hó folyamán összehívja a bizottságot, de az újabb kutatást dr. Török Aurél udvari tanácsos, egyetemi tanár javaslata alapján majd csak a jövő nyáron fogják újból megkezdeni.

— Földrengés. Tegnap, e hónap 13-án délután tizenkét óra 47 perctől két óráig erős távoli földrengést jeleztek a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium műszerei. A Wiechert-inga legnagyobb kilengése észak-déli irányban 5, kelet-nyugaton 10 mm. volt. — A bécsi meteorológiai és dinamikai intézet szeizmografikus készülékei tegnap délelőtt erős távoli földrengést jeleztek mintegy 6500 kilométernyi távolságból. Kezdeté délután 12 óra 47 perc 4 másodperc, maximális ingakilengés 0.4 mm. 1 óra 7 perczkor, vége délután két óra felé következett be. A földrengés fészke valószínűleg Ázsiában van. — Tegnap éjjel a triestzi tengerészeti obszervatórium készülékei éjjel 12 óra 52 perc és 53 másodperc közötti földrengést jeleztek, mely Zágrábban volt érezhető. Ugyanaznap heves távoli földrengést jeleztek a készülékek, melynek rengési fészke 5600 kilométernyire lehetett. Ez 12 óra 46 perc és 56 másodperc körül érte el és délután 1 óra 34 perczkor végződött.

— Újabb kilakoltatások. Az Angyalföld forrongásban volt ma. Az egyik óriási bérházban, a Levente-utca 8. számú házban, amelynek majdnem száz lakója van, a bérlő kilakoltatási eljárást indított nyolcz lakó ellen, akiket ma akartak kilakoltatni. Reggel megjelent a ház előtt Schmidt rendőrfelügyelő harmincz rendőrrel s a bérlő megbízottja, két nagy butorszállító kocsival, amelyen a lakók butorát akarták elszállíttatni. A kilakoltatás elmaradt, mert a szomszédok elhelyezték mind a nyolcz lakót s az elmúlt éjjel a butorokat is elszállítták a szomszédos lakásokba, úgy hogy a rendőség csak üres lakásokat talált s nem volt mit elszállítani. Miután ezt hivatalból is konstatálták, a rendőrök a butorszállító kocsikkal elvonultak. A ház bérlője, Csenkei Ferenc még tizenkét lakónak mondott fel. A lakók mindenért a házmestert okolják.

— A Cook-ügy nincsen befejezve. A hírhedt északsarki utazó, Cook táviratot intézett a kopenhágai „Politiken” című laphoz, amelyben kijelenti, hogy az állítólagos vallomásától szóló hír teljesen valótlan. A „Politiken” egy munkatársa meginterjúvolta Cook titkárát, aki a távirat tartalmát még a következőkkel egészítette ki:

— Cook cikkei a „Magazine”-ben, amely azelőtt Pearynek a lapja volt, végre világhírességet fognak deríteni az északi sark felfedezésének az ügyére. Összesen négy cikk fog megjelenni. Cook most Amerikába utazik, hogy a cikkekben felhozott állításait személyesen védelmezze, azután kiadja sarki utazásáról szóló könyvét, mire Kopenhágába utazik, hogy ott magát az egyetem előtt igazolja. A Cook-ügy még egyáltalán nincs befejezve, hanem ellenkezőleg, annak most egy egészen új fejezete kezdődik.

— A beteges érzékenykedés áldozata. Eötvös Károly felhírgyarmati iradatiztet főnöke megdorgálta. Ezt az érzékeny fiatalember annyira szívére vette, hogy tegnap öngyilkosságot követelt el.

— Pusztít a vörheny. A gyermekek réme, a vörheny és difteritisz pusztít Mezőkövesdön, ahol a járvány miatt már két héttel ezelőtt be kellett zárni az összes elemi iskolákat és csovát. A pusztító járványról a következőket jelentik hivatalosan: Negyvenöt vörhenybeteg gyermek van eddig, részint a lakásokon, részint a kórházban fekszenek. Tizenhárom bele is haltak a sarlachjárványba. Különösen az iparososztály gyermekei közül szedett sok áldozatot a betegség. Az orvosok mai jelentése szerint a járvány szűnőben van. Ma csak egy gyermek esett vörhenybe. A difteritisz szörvénnyesen fordul elő, eddig három esetben volt megbetegedés.

— Komjáthy Jenő emlékezete. A Komjáthy Jenő költészetének ingyenes terjesztésére, művelőnek idegen nyelvekre való lefordítására s a róla szóló irodalmi tanulmányok elő-egítésére megalakult bizottság első évi működéséről jelentik, hogy a mozgalmat 54 festő és szobrászművész 85 művel és 76 aláírott magán, intézmény és egyesület támogatta. Két eladott műből és a gyűjtésből összesen 3736 korona folyt be, a kiadások összege 5008 korona 68 fillérre rug. az 1232 korona 68 fillér különbözetet egyelőre a közreműködők sajátjukból fedezték, mert időközben az összeadott festmények és szobrok közül egy állandó Komjáthy Jenő tárlat létesítését határozták el. A kiadások legérdekesebb tétele a festőművészek segélyezésére adományozott 344 korona. A lezárolási adatok és az adakozók névsora külön kinyomatnak s szétküldetnek.

— Árvizek mindenfelé. Az esős időjárás Ausztriában sok kárt okozott. Laibach és egész környéke víz alatt van. A hatalmas esőzések minden környékbeli folyót megdagasztottak, a szennyes ár behatolt a laibachi utcákba, lerohant a pinczékbe és átáztatta a házfalakot tartanak. — Londonból is azt jelentik, hogy egész Angolországban hetek óta zuhog az eső, a folyók megáradtak, sok község víz alatt áll. Egyes vonalakon megakadt a vasúti közlekedés, a töltéseket alámosta az árvíz.

— Sorshuzás akadályokkal. Az osztálysorsjárték második osztályának ma kezdték meg a huzást. Reggel kilencz órára már a hivatalos szemlélyiségek mind megjelentek pontosan az osztálysorsjárték belvárosi palotájában. A természet színűt megöltötte az érdeklődők serege, akik közül többen nem sajnálták volna maguktól egy kis karácsonyi fényereményt. Kiki kezében tartotta sorsjegyét és izgalommal várta a számok kiküldetését, de a sorshuzás sehogy sem tudott elkezdődni. Tudniillik, hiányzott hozzá a főkelek: az árvalány, aki a szerencsekerekekből kihuzza a nyerőszámokat. Miután hiába várakoztak, Gaszner közigyőző ajánlatára automobilon és kocsin hajattak le az árvalázba. Ott aztán érdekes kép tárult a jövevények felé: elaludt az egész árvaláz. Az 3 csengetésükre ébredtek fel valamennyien s a kiszemelt árva leánya gyorsan felöltözött: Tíz óra lehetett, mire oda érkeztek a palotába és megkezdhettk a sorshuzást. Az egy órai késedelem folytán késő délután lett, mire az árva leány elkészült a 2500 nyerő szám kihuzásával. Annál jobban estek a szerencses nyerőknek a kisebb-nagyobb nyeremények, amiket egy óra késedelemmel bár, de Fortuna istenasszony hullatott az úljukra.

— Körözött lapkiadó. Alig két hete indult meg Pécsen a Pécsi Vasárnapi Újság. Rácz Imre szerkesztésében és kiadásában. Vasárnap este Rácz elűnt Pécsről, számos rendezetlen ügyet hagyván maga után, melyekért eddig huszonnegy főljelentés érkezett ellene a rendőrséghez. A szerkesztő eltűnése után érkezett meg Pécsre a nagyváradi rendőség értesítése arról, hogy Rácz Imrét, akinek Réhber Imre a valódi neve, szélhámosság miatt körözik.

— Helyreigazítás. E hó 9-iki számunkban közöltük az Osztrák-Magyar Bank zálogleveleinek sorsolási jegyzékét, melynek bekezdésében az 5000 forintos címletek felsorolásánál a hírlapnyomás annyira homályos, hogy e csoportnál a kisorsolt 3330 után a nem tisztán közölt számok mint 3491—3500 olvasandó.

— A helyettes. Dancsó Mihály huszonhat éves napszámost, kihágás miatt kétnapi elzárásra ítélték. Tegnap jelentkezett helyette az öccse, Dancsó Gábor, aki bátyjának az iratait hozta magával és megkezdte a büntetést. Később megtudták, hogy nem Dancsó Mihály ül a börtönben. Kihallgatták Dancsó Gábort, aki elmondotta, hogy a bátyja családos ember, munkában van és ha ő ül le a büntetést, elvesztette volna a keresetét, azért jelentkezett helyette. Dancsó Gábor ellen közokirathamítás miatt megindították az eljárást.

— Öngyilkossági kísérlet. Czizmar Ferencz postai motorkocsivezető boldogtalan szerelmes volt. Elhatározta, hogy öngyilkossági kísérlettel próbálja megpuhítani hűtlen szerelmese szívét. Néhány órával később a Rákóczi-ut 2. számú ház előtt akart magára lőni, de a rendőr észrevette. Kicsavarta kezéből a fegyvert és bevitte a főkapitányságra, ahol elvették tőle a revolvert.

— Új hajójelzések. A hivatalos lap tegnapi számban a kereskedelemügyi miniszternek egy rendelethe jelent meg, amely szabályozza a folyami hajók lobogóviselését és éjjeli jelzővilágításukat. Az egyedül járó hajók két, a vontatók három fehér fényű lámpát kötelesek viselni, még pedig úgy, hogy a lámpák három kilométernyire felismerhetők legyenek. A lámpaszekrényt úgy kell elhelyezni, hogy a felső lámpa a víztől legalább öt méter magasságra legyen. Hátral akár a magányosan járó, akár a vontatóhajók kétfényű lámpát viselnek.

— **Gólya a börtönben.** Tegnap csavargás miatt bevitték a IX. ketr. kapitányság fogdájába *Sterik* Mária 23 éves eselédet. A leány éjszaka rosszul lett és nemsokára egy gyügyermeknek adott életet. Az anyát és a gyermeket bevitték a Rókus-kórházba.

— **Főkapitányi rendelet a színházi ruhatárakról.** Általános szokássá vált, hogy a jegyzéssel megbízott színházi alkalmazottak a ruhatári jegyvel a közönségtől elkérlik az előadás befejezése előtt, a kiváltott ruhadarabokat a széksorokban helyezik el, vagy azokkal a kijáratok közelében az utakat elfoglalva, a szabad közlekedést akadályozzák. Utalva a színházak tűzbiztonsága tárgyában kiadott székesfővárosi szabályrendeletre, dr. *Boda* Dezso főkapitány utasította a színházakban ügyeletet tartó tisztviselőket, hogy az ily szabálytalanságok elkövetését akadályozzák meg.

— **Vasuti elgázolás.** Ma reggel a ráczkevei helyi érdekű vasut egyik Budapest felé érkező vonata *Török József* 18 éves mluskást, aki a pályatest javítása körül volt elfoglalva, elgázolta és mind a két lábát tőből lemetszette. A súlyosan sebesült embert vonaton a közvágóhídi állomásig hozták be, ahonnan a mentők a Szent István kórházba szállították.

— **Halálozás.** Ma délután három órakor temették el nagy, igaz részvétellel a kerepesi temető halottasházából *Lipcsy* Ádám országgyűlési képviselőt, a kiváló író és publicistát. A végtisztességen képviseltette magát a képviselőház, a nemzeti munkapárt és minden irodalmi testület. A gyászszertartás kevéssel három óra után kezdődött. *Petri* Elek református lelkész megható gyászbeszédet mondott. Majd az irodalmi testületek nevében *Herzog* Ferencz, a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnöke bucsuztatta el a tragikus sorsu ujságírót. Végül *Szekely* Ferencz udvari tanácsos, a Borsszem Jankó szerkesztősége nevében beszélt. Ezután a koporsót kocsiara tették és megindult a menet a díszsírhely felé, ahol *Petri* lelkész még egy imát mondott, mire elhantolták a koporsót és szétosztott a gyászoló gyülekezet.

— **Éjjeli támadás.** Ma reggel Kovácsik Balázs orszébetfalvai vendéglős megjelent a főkapitányságon és elpanaszolta, hogy a Szövetség-utczában hét ember megtámadta, késsel megszurkálták és levették róla a kabátot. A rendőrség a támadók egyikét, *I. Tóth* Gyula 19 éves cipészegédet ki nyomozta és letartóztatta.

— **Tűz.** Ma reggel Freund Ödön Király-utca 10. számú czukorkakészítő pincéjében tűz támadt, amelyet azonban hamarosan eloltott a VI. kerületi tűzoltóság.

× **Ha őszül a baba, használja a Stella-vizet.** Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

× **Mindennemű rövid- és szövöttárak Rösler-nél,** Bpest, V., Harminczad-utca és József tér sarkán.

× **Royal-Orfeum.** Budapest, Erzsébet-körút 21. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

× **Bob** hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

× **Fodor-féle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám** alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

× **Mi a Novicum?** Székelyhavas gyomor-keserű háziorvos. Melynek egyetlen háztartásból sem szabad hiányoznia. Ez az ideális új háziorvos rögtön enyhíti a gyomorhajt, gyomorgörsöt, gyomorégést, gyomorérellyet, hányingert, étvágytalanságot és minden egyéb, gyomortól származó bántalmakat. Ára nagy üveg 2 korona, középnyag 1 korona 20 fillér, kis üveg 60 fillér, 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget utánvét mellett bérmentve szállít a készítő, Kárpáti József Árkospeisztgyógygy 11. szám vagy a központi főraktár, Balla Sándor „Gunnia” gyógyszerháza Budapest, Erzsébet-körút 58. szám.

× **A Friedmann-Orfeum utolsó előadása.** A Friedmann Orfeum gyönyörű decemberi műsora, melyhez fogható még nem produkált a főváros egyetlen mulatóhelye sem, ma, csütörtökön látható utóhára, mert az Orfeum e hó 17-ével más körletbe megy át. A gyönyörű műsora így még csak ma, csütörtök este lesz alkalma a közönségnek megtekinteni.

× **Weisz Áruház IV., Váci-utca 24; fiók: IV., Kossuth Lajos-utca 14—16.** karácsonyi vására pártalan a maga nemében. Az áruház előcsarnokában impozáns, díszes és kiválóított karácsonyfán láthatók mindazon értékes és praktikus ajándékok, melyeket a cég minden vevőjének 10—25 koronás vételnél ingyen ad. Az áruház vasárnap, f. hó 18-án egész napon át nyitva van.

× **Móricz délutánjai.** Csütörtökön, 15-én, szombaton — 17-én; vasárnap 18-án, a jövő hét csütörtökén — 22-én és szombaton — 24-én, végül a két karácsonyi ünnepnap délutánja mindenkor három és fél órakor kezdődnek a családi előadások mérsékelt helyárrakkal. A *Móricz* és *Kisvácska* kívül az összes attrakciók is fellépnek. A Royal-Orfeum pénztára már most árusítja a délutáni előadások jegyét és pedig minden elővételű díj nélkül s előre látható, hogy a budapesti gyermekek legkedveltebb karácsonyi ajándékul a Royal Orfeum Móricz-délutánjaihoz fognak jegyeket kérni.

Amerikai humor.

Tehénkém, te oly rut vagy, mint egy nő, aki nem használ Yes Porcellan-poudert.

Az American Porcelain Powder Co. Ltd. New-York, jóváhagyásával.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Chopin-est.** Friedmann Ignáczezal is úgy vagyunk, mint azokkal a legkedvesebbekkel, akik iránt való szeretetünk oly mélyes és önkéntelen, hogy nincs se szavunk, se módunk a sablonos bizonyítási formulákra. Friedmann Chopin-estéje igazi eseménynek ígérkezett, egy nagystilű és nagytudású művész egyetemeres seregszemléjének Chopin művészete fölött. Esemény is volt a mai est, minden ízében finom és kongeniális előadása Chopin keringőinek és scherzoinak, az F-moll fantáziának, a 35. szonátának és egynéhány etude-nek. Akik Friedmann sokoldalúságát ismerik, bizonyos esodálattal szemléltették azt a ritka tény, hogy valaki teljesen azonosítani tudta magát Chopinnal, olyan valaki, aki ugyanily szuverén készséggel bírkózik meg a legklasszikusabb klasszikusokkal és a modernnek legtulzóival is. Friedmann Ignácznak kell lennie annak, aki e nem mindennapi bravurt — minden bravurkodás nélkül — megcsinálja és csak halásak lehetünk a mi viharezett közönségünknek, hogy a mai Chopin-est jelentőségét nem értette félre és Friedmann nagyszerűen előkelő művészetének, amely ma szinte poétikus köntösben tűndöklött, illő módon hódolt.

(*) **Hírek az Operából.** Cahier asszony, a bécsi udvari Operabáz művésznője, holnapután, pénteken folytatja multkor megkezdett vendég szereplését. Operánkban. Eleinte úgy tervezték, hogy a művésznőnek legközelebbi fellépése *Gluck* „Orfeusz”-ában legyen és az ő kedvéért akarták felfrissíteni *Gluck* klasszikus alkotását is, de utóbb le kellett mondani erről a tervről, mert *Lehár* romantikus operettjének: „A hercegisasszony”-nak próbái annyira lefoglalják a színpadot és a személyzetet, hogy az „Orfeusz” próbáira alig juthatna fizikai idő. Így tehát a *Lehár*-premiére után kapja meg közönségünk az Orfeusz-reprizt. *Lehár* Ferencz ma érkezett Budapestre s részt vett regényes operettjének, „A hercegisasszony”-nak operaházi főpróbáján. A világszerte ismert, s kedvelt mester maga fogja vezényelni művének e hónap 20-iki premijét, valamint az operett 22-i és 23-i előadásait is.

(*) **Ujházy Ede ünneplése.** A Nemzeti Színház nagy szeretettel készül a „Mester” jubileumára. *Tóth* Imre igazgató ma délelőttre társulati gyűlést hívott össze, mely az ünnepség előkészítésére bizottságot választott. E bizottság tagjai: *Gál* Gyula, *Beregi* Oszkár és *Náday* Béla. Az „Ujházy-jubileumot rendező bizottság” már ma délután 6 órakor ülést tartott, melyen az ünneplés főbb momentumait megállapította. Még pedig: e hó 27-én délután öt órakor a Nemzeti Színház színpadán lesz a hódoló ünneplés. Azért ilyen korán, hogy az összes színházak tagjai és *Ujházy* minden tisztelője részt vehessen. A bizottság értesítést, illetőleg meghívást küldött az Akadémiának, a Kisfaludy- és Petőfi-Társaságnak, a Nemzeti, Országos- és Lipótvárosi Kaszinóknak, az Otthon-Körnek, a Budapesti Ujságírók Egyesületének, több nőegyesületnek s az Országos Színészegyesületnek, a színészközlöknek és mindenekelőtt az összes fővárosi és vidéki színházaknak. A résztvenni óhajtok már a mai naptól jelentkezhetnek a főtnevezett bizottságnál, mely ezentul állandóan permanen-

ciában marad és minden kérdésre készségesen szolgál felvilágosítással. Az ünneplés további módzataiból eddig még csupán annyiban állapodtak meg, hogy a nagyevű jubileumnak díszes albumot nyújtanak át a Nemzeti Színház összes tagjainak arcképével. Este fél 8 órakor a „Constantin abbé” kerül színpadra *Ujházy* Eddével a czímszerepben díszelőadásul. Mely után a „Mester” tisztelői bankettre gyülekeznek.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színház szombati újdonságából, Hoffmannsthal „Elektrájá”-ból teljes diszletezéssel folynak az utolsó házi főpróbák, s a színház mindent megtesz, hogy a grandiózus tragédia nálunk is, mint Németországban és Párisban nagy sikert arasson. A czímszerep *Török* Irma fogja kreálni, aki ezzel nagyszerű, de egyszersmind rendkívül nehéz művészi feladathoz jutott. Hasonlóképpen elsőrendű szerepe van *Jászai* Marinak, aki Klytaemnestrát, *Aczél* Ilonának, aki Chrysestemist, *Beregi* Oszkárnak, aki Orestest és *Ivánfinak*, aki Aegistos királyt játssza. A sötét és megrázó tragédia után ugyancsak szombaton este *Molière* legkedvesebb vigjátékának egyikét, a „Szeleburdi”-t elevenítik fel, amely már tíz esztendeje lekerült a színház műsoráról.

(*) **A „Szent liget” szereposztása.** Flers és Caillavet új vigjátéka, a „Szent liget” (*Le Boiss acre*), amelyet szombaton adnak először a Vigszínházban a következő szereposztásban kerül bemutatásra: *Margerie* Paul—*Hegedűs* Gyula, *Francine*, a felesége—*Gazsi* Mariska, *Chammorel*, a szépművészetek államtitkárja—*Fenyvessé* Emil, *Adrienne*, a felesége—*Mészáros* Giza, *Zakonskine*—gróf—*Ferenczy* Károly, *Des Fargettes*—*Tanay* Frigyes, *Benjamin*—*Sarkadi* Aladár, *Durieu*—*Balassa* Jenő, *Vaubert*—*Gyöző* Lajos, *Bonazel*—*Kárpáti* Sándor, *Ujságíró*—*Harsányi* Rezső, *De Cernayné*—*Komlós* Ilka, *Fauchelné*—*Varga* Anna, *Louise*—*Csáki* Irén, *Valrenayné*—*Bárdi* Ödön.

(*) **„A kis lord” szereposztása.** A Magyar Színház legközelebbi újdonsága, *Burnett* *Hodgson* életképe, „A kis lord”, amely e hó 17-én, szombaton kerül bemutatásra, szereposztása a következő: *Dorincourt* gróf: *Sebestyén*, *Errol* *Cedrik*: *Fényes* Annuska, *Hawisham*: *Réthei*, *Hibbins*: *Kürthi*, *Hobbs*: *Boross*, *Dick*: *Huszá*r, *Tomas*: *Gere*, *Mr. Errol*: *Báthori* Giza, *Minna*: *Csatai* Janka, *Mary*: *Geri* Ida. A hájos meséjű darabot, amelynek keretében *Fényes* Annuska három énekszámot fog előadni, a színház teljesen új kiállításal hozza színpadra.

(*) **Sziklay Kornél a Városligeti Színházban.** A Városligeti Színház igazgatója *Sziklay* Kornélt szerződtette a „Halhatatlan lump” czímszerepének eljátszására. A népszerű és kitünő komikus nagy ambícióval készül szerepére, melylyel bizonyára szaporítani fogja sok pompás alakításának számát.

(*) **Művészt az Urániában.** Az Urániában is szombaton érdekes bemutató lesz. Egy a londoni Royaty Theatreben óriási sikerrel eladott feminista vigjátékot mutatnak be a színiakadémia növendékei „A nő és a társadalom” folyóirat irodalmi estélyének keretében. Az estélyt *Csergő* Hungónak e célra írt prólogusa nyitja meg, melyet *Nagy* Teréz a Magyar Színház tagja mond el. *Dr. Dienes* Valéria asszony szabad előadást tart. *Kafka* Margit, néhány új versét szavalja el. *Medgyasszay* Vilma néhány „eminista-vers” előadásával emlí majd a kiválóan érdekesnek ígérkező irodalmi estély.

(*) **Magyar művész külföldi sikere.** Szilágyiné-Bárdossy Ilona Berlinben tegnap megtartott hangversenyével egy csapásra meghódította a berlini közönséget. Kitünően iskolázott hangja és az érdekes és változatos műsor, melyet előadott, mindvégig fogva tartotta a nagyszámú előkelő hallgatóságot, mely a művésznőt zajos lelkesedéssel ünnepelte olyannyira, hogy műsorát meg kellett tolnania. Különösen mély hatást keltett *Haydn* „Teremtés” áriájának klasszikus interpretálásával.

(*) **Erkel Ferencz-emléknap.** A Nemzeti Zenede igazgatósága *Erkel* Ferencz születésének 100-ik évfordulója alkalmából, december 16-án, pénteken este, fél 8 órakor a fővárosi Vigadó nagytermében *Gobbi* Alajos zenedei igazgató vezetésével emlék-ünnepélyt tart, melynek műsora a következő: 1. Nyitány „Báthori Mária” dalműből. 2. Tiszaparti jelenet „Bánk bán” dalműből. 3. Zolna áriája „István király” dalműből. 4. Kettős „Hungyadi László” dalműből. 5. „Elvonnélek”, előadja a „Testvériség” dalregyesület férfikara. 6. Himnusz. Gróf *Zichy* Géza vezénylet alatt előadják a Nemzeti Zenede vezyes énekklara és a zenekar. A hangversenyt előzőleg este 7 órakor a Nemzeti Zenede az Erkel-ünnepély alkalmából a fővárosi Vigadó kistermében diszközgyűlést tart.

(*) Székely miniszter a Lakatos-kiállításon. Székely Ferencz igazságügyminiszter, dr. Székely Aladár képviselő kíséretében megtekintette a Kőnyves Kálmán szalonjában levő Lakatos Arthur kiállítását. A miniszter a kiállításon mintegy másfél óráig időzött és ígéretet tett, hogy a jövő hét folyamán, újból ellátogat a kiállításra és alkalomadtán Kassára is leutazik, hogy az ottani javítóintézet iparművészeti telepét megtekintse.

(*) Lotz Kornélia és Takáts Mihály hangversenye. Az idei hangverseny-évnadnak kimagasló eseménye lesz az a koncert, amit a Magyar Nők Művészeti és Művelődési Köre rendez december 20-án, kedden a Royal-szállodában levő termeiben. A koncerten halhatatlan mesterünknek a leánya, Lotz Kornélia, a kiváló zongoraművész nő játszik és Takáts Mihály, operánk jeles énekeso énekel. A hangverseny iránt széles körökben igen nagy az érdeklődés.

(*) Az aradi műkiállítás. Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat a Nemzeti Szalon közbenjöttével karácsony hetében tartat meg Aradon, az ottani polgári iskola tantermében. A kiállításon 130 művész vesz részt közel négyszáz műtárgyval. A tárlat december 15-én nyílik meg és két hétig marad nyitva.

(*) Pályázat a délvideki szinikerületre. Polgár Károlynak pozsonyi igazgatóvá történt megválasztása folytán megürült a délvideki szinikerület. A kerületre kiírt pályázat december 1-én járt le s a pályázók száma oly nagy, amilyen még semmiféle kerületért nem volt. A rendes szinigazgatók közül az új kerületre kilenczen pályáztak. Ezeket kívül sok más pályázó is beadta kérvényét. A szinügyi bizottság valószínűleg karácsony után dönt a pályázat fölött.

(*) Országos Liszt-bizottság. Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter a jövő évben Liszt Ferencz születésének századik évfordulója alkalmából tervezett zenekiállítás és zeneünnepségek rendezésére gróf Zichy Géza v. b. t. t. elnökle alatt országos bizottságot küldött ki, amely már megkezdte tanácskozásait. A Magyar Zenedagógiai Társaság, mely az ünnep rendezése tervével foglalkozott, Hubay Jenő elnökle alatt közelebb szintén értekezletet tart az országos Liszt-ünnep ügyében.

(*) Orgonahangversenyek. A pesti evangélikus magyar egyház Deák-téri templomában a tél folyamán elsőrendű művészi erők közreműködésével négy orgonahangversenyt rendez. Az első ilyen orgonahangverseny most 15-én, csütörtökön délután 6 órakor lesz és azt Degel Frigyes orgonaművész rendezi. Jegyek öt, három és egy koronáért kaphatók a hangversenyre a Deák-téri magyar lelkészi hivatalban.

(*) Vándorkiállítás Gyöngyösön. A Képzőművészeti Társulat vándorkiállítása e hó 17-én, szombaton nyílik meg Gyöngyös városában nagy ünnepségek között. A megnyitáson gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert dr. Kállay Zoltán Hevesmegye főispánja fogja képviselni.

(*) Hangversenyek. A f. hó 21-én tartandó V-ik filharmoniai hangversenyen tovább fűződik a Beethoven-ciklus az V-ik (C-moll) szimfóniájával. A filharmoniai hangversenyek keretében először eladják Elgar „Változatait”, továbbá Cornelius Péter „A bagdadi borbély” című nyitányát. Az est vendége, Kerpely Jenő először adja elő d'Albert gondokaversenyét.

Sabathiel Rezső hegedűművész holnap, pénteken tartja meg hangversenyét a Royal-teremben igazán imponáló műsorral, amelyet az ambiziózus fiatal művész teljesen maga fog betölteni előadásával. Sabathiel Dietzl Oszkár kíséri zongorán.

A világhírű Rosé-vonósnégyes jövő hétfőn, december 19-én tartja a Royal-teremben első kamarastélyét a következő végleges műsorral: Mozart vonósnégyes d-moll (421. sz.), Beethoven vonósnégyes f-dur op. 59. Haydn vonósnégyes g-moll op. 74. A Rosé-est a folyó szalon egyik ragyogó eseménye lesz.

Gerhardt Elena jövő kedden, december 20-án a Royalban tartandó dalestélye kétszételű műsorral lesz. A maga nemében páratlan művész budapesti tisztelőinek száma óriási módon nőtt. Jegyek már csak eke-kely számban kaphatók. Sabathiel Rosé és Gerhardt estélyeit Mery Béla rendezi.

A Gróftelek-négyes vasárnap, december 18-iki Beethoven estélye, tekintettel a hosszú műsorra, délután négy órakor kezdődik. Műsora a következő: 1. Vonós-négyes C-dur, 59. mű. 2. Zongorahármas B-dur Harmos Blanka zongoraművésznővel. 3. Hetes, Gianicelli, Förster, Wieschendorff és Krausz tanárokkal.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Tagajánlás a Kisfaludy-Társaságban.** A Kisfaludy-Társaság legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy a megüresedett tagsági helyek közül a legközelebbi tagválasztó közülésen egy rendes és három levelező tagsági hely tölthető be, még pedig a rendes tagsági hely költővel. Az ajánlások, az ajánlott irodalmi működésének részletes bemutatásával, legkésőbb újév napjáig, írásban nyújtandók be Vargha Gyulánál, a társaság titkárnál (Budapest, II., Bimbó-utca 10. sz.).

* **A Földtani Társulat szakülése.** A Magyarhoni Földtani Társulat ma délután a Magyar Királyi Földtani Intézet előadó-termében dr. Schaffarik Ferencz müegyetemi tanári elnöklésével szakülést tartott, amelyen dr. Kormos Tivadar országos geológus „A polgári szubtrópusi oázis” című tanulmányát mutatta be. Az előadó gróf Batthyány Lajos polgári mézköbányájában a tudomány nagy-növ meczénása, semsei Semsey Andor főrendiházi tag támogatásával ez őszön folytatta a tavasszal megkezdett ásatásokat, amelyek nem várt fényes eredménnyel jártak. Kormos geológus előadása élénk tetszést aratott az egybegyűlt közönség körében, minthogy a tudós geológus érdekes előadását szebbnél-szebb vetített képekkel illusztrálta. A másik előadást Vendl Aladár müegyetemi tanárségd tartotta, aki a Tarim medence homokjának mineralogiai vizsgálatát terjesztette elő. A szakülés után a választmány ülésezett, amelyen dr. Papp Károly első titkár bejelentette, hogy Semsey Andor főrendiházi tag a Földtani Társulatnak tudományos munkák kiadására nagyobb összeget adományozott.

* **A Filológiai Társaság ülése.** A Filológiai Társaság ma este Heinrich Gusztáv főrendiházi tag elnöklésével felolvasó ülést tartott. Az első felolvasó dr. Alszegey Zsolt volt, aki „Magyar tárgy latin jezsuita drámák” címen a XVIII. századbeli iskoladramáiról tárgyvázlatot mondott. Az előadást az oktatási tanács elnöke, dr. Alszegey Zsolt vezette. Utána Szigetvári Iván tartott felolvasást „Orczy Lőrincz és Thomas” címen. Végül Vértessy Dezső értekezett az ujkori görög nép költészetéről. Jellemezte az ujkori görög költészetet és ennek kapcsán bemutatott néhány költeményt. Mind a három felolvasást tetszettel fogadták.

* **A „Renaissance” most megjelent 15. száma** tele van harezos elevenséggel. Nemesak vezető cikke polemizál erősen a politikában, hanem többi középcikkei is heves ostrommal támadnak néki közéletünk számos félszégének s mint ilyen tanulmány, elsőrendű a „Wekerle bucsuzója”, mely a Habár-féle pör elhibázott czélját s a főtárgyalás lefolytatásának megdöbbsentő körülményeit helyezi ríktó világításba. Az egész füzet eleven, élénk és érdekes; tartalma itt következik: Diplomata: Kalandorpolitika. Révész Béla: Régi novellák, VII. (Rokoska trombitál). Heine-Karinthy: Atta Troll, II. Varjas Sándor: Arzabazew: A vihar. Vértessy Gyula: Őszi ravatala (vers). Németh Andor: A szinüvendék. Madarász Emil: A kommentár. Miklós Jenő: Este (novella, II.). Erdélyi Viktor: Revue (Wekerle bucsuzója). Lányos Jenő: Henri Bergson és a szindikálizmus. Kritika: Lippich körül (Kernstok Károly). Szaboleska: Dalok hazulról (Pogány Béla). Bernhard Shaw szinpadai sajátosságai (Holló Gyula). Paul Bourget: A barrikád (Pogány József). Emberi okmányok (Székely Béla). Fritz Mauthner: Wörterbuch der Philosophie (Farkas Zoltán). Feliz Salten új regénye (Radó István). Hangversenyek (Gábor Róbert). Biró Lajos: Sárka lilium (Böloni György, Garvay Andor, Relle Pál). A „Renaissance” előfizetési ára félre 10 korona, egyes szám ára 1 korona s mindennütt kapható. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal (V., Lipót-körút 1).

TANÜGY.

= **Tanítók közgyűlése.** A VII. kerületi Tanítói Kör december hó 17-én, vasárnap reggel kilenc órakor a nyár-utcai községi elemi iskola tornatermében őszi közgyűlést tart.

= **Helyreigazítás.** Dr. Szabó Gusztáv müegyetemi adjunktustól az alábbi felvilágosító sorokat kaptuk:

Tekintetes szerkesztőség!

Becses lapjokban személyemmel kapcsolatban egy illetéktelen forrásból származó téves közlemény jelent meg, mely egy, a lokomotivok előadásával foglalkozó müegyetemi tanszékre vonatkozik. Bár kellemetlenül érint, hogy egy intern müegyetemi ügyben nyíltkoznom kell, mégis kötelességem ezt megtenni, hogy a közleménynek téves tartalmát a maga teljes valóságában megvilágítsam. A müegyetemen a lokomotivok már régóta rendes tárgyként külön előadás keretében

adatok elős ez mint ilyen, boldogult Csarházi Jenő professzor tanszékéhez tartozott. Hirtelen halála után a müegyetemi tanács, addig is, míg a megürült tanszék újból be lesz töltve, a tárgykör részének ideiglenes előadásával engem bízott meg. Ez a való tényállás; minden egyéb a cikkben foglalt állítás alaptalan. Jelen soraim szíves közzétételét kérve, maradtam kiváló tisztelettel dr. Szabó Gusztáv.

FŐVÁROS.

A gázgyárak átvétele.

— 20,226.064 kor. 18 fillér megváltási ár. —

Budapest, december 14.

Holnap, 15-én, nevezetes napja van a fővárosnak, mely éjjel 12 órakor végérvényesen a birtokába veszi az osztrák légezesztársaság összes budapesti és az újpesti gázgyárait. Az átvételre vonatkozóan ma végre megegyeztek a helyi igazgatósággal s holnap este hat órakor megkezdik az átvételt. A ma kötött egyezség értelmében a főváros holnap a budapesti gázgyárakért 18.200.000, különböző új előmunkálati tervekért 29.074, az újpesti gázgyárért 437.990 korona 14 fillért tesz le egyelőre — váltásdíj fejében az Osztrák-Magyar Banknál. A gázgyári telkek vitás kérdését pedig továbbra is függőben tartják. A megállapodásokat ma elfogadta a gázbizottság és utána a tanács is. Sok, tulsok pénzbe került ez a megállapodás, de remélhető, hogy a hozott áldozatok meg fogják hozni kamataikat.

A megállapodás részletei ezek:

A főváros és a gázgyár megbízottai 8 pontból álló „Megállapodás”-t kötöttek az átvétel dolgában. Az első pont rendelkezik a budapesti gyárakért fizetendő 18.200.000 koronáról, amely vételár — a telkek ügye miatt — egyik félre sem végleges és nem kötelező. Külön egyezség tárgya a község s a különböző melléktermékek. — A második pont arról szól, hogy a gáztársaság köteles az összes gyári és üzleti felszereléseit átadni az összes könyvekkel együtt, de az utóbbiakat csak öt évi használatra s az ezekbe való betekintés jogának fentartásával. — A harmadik pontban kimondják, hogy a függőben levő előmunkálatok váltásdíj díja 29.074 K 04 fillér. — A negyedik pont a különvességek átvételéről, behajtásáról és elszámolásáról, — az ötödik a helyiségek bérletének, a tüzbiztosítási kötvényeknek az átvételéről rendelkezik. — A hatodik pont kimondja, hogy amíg az összes ügyeket véglegesen le nem bonyolítják, a gáztársaság köteles megfelelő meghatalmazottal gondoskodni. — A hetedik pont az újpesti gázgyárért fizetendő 437.990 korona 14 fillér vételéről, a gyártelek vitás ügyének rendezéséről szól, a nyolcadik pontban pedig a megállapodással járó terhek közös viselését mondják ki.

Ennyi a megállapodás, amelyet a gázgyárak átvételére kiküldött bizottság dr. Bárczy István polgármester elnöklésével ma délelőtt tárgyaltak.

Dr. Bárczy István megnyitva az ülést, bejelentette, hogy a gázgyárak átvételének határideje holnap, e hónap 15-én, beáll s ezért szükséges volt, hogy a bizottság előterjesztéseket azokat a megállapodásokat, amelyek a társasággal az átvétel tekintetében megkötöttek.

A megállapodást ezután az üzemi osztály vezetője, dr. Buzáth János ismertette.

Az első felszólaló báró Herzog Péter a megállapodást megfelelőnek tartja. Kérdést intéz a vezérigazgatóhoz, vajjon az átveendő szerződéseket kell-e leg átvizsgáltatni-e?

Dr. Hellai Ferencz vezérigazgató megnyugtató kijelentést tett ebben a tekintetben. A szerződéseket legelőbbje december 31-én lejár. Kivételt csak azok képeznek, amelyeket együttesen kötött a főváros a társasággal a koksz szállítására. A vezérigazgató ismertette azután azokat a megállapodásokat, amelyeket a melléktermékekre vonatkozólag a gáztársasággal kötött. A készleteket december 1-én állapították meg pontosan és azok pontos megállapítása 16-ika után újból meg fog történni. A város a megállapodás értelmében átvett körülbelül 400.000 métermázsza kőszentet 2 kor. 92 fillér métermázsánkénti árában, kazánfűtésre szükséges szentet 1 korona 64 fillér árában, azonkívül átvett mintegy 120.000 métermázsza kokszot, gázkészletet körülbelül 113.000 köbmétert 12 fillérért köbméterenkint, kátránykészletet 4 korona 34 fillérért 100 kilogrammonkint és átvett körülbelül 2100 köbméter amoniakot. A gázolajat 4 korona 64 fillérért, a meszet métermázsánként 3 koronáért, a tisztítóolajat 100 kilogrammonkint 1 korona 50 fillérért, a kénsvat mintegy 200 métermázsát, 26 korona 80

Ridikulók

divatos női készitások és finom bőrárak, u. m. pénz-, szivar-, cigarettá- és leveletárcsák

gyári áron beszerezhetők

Papek József

cs. és kir. udv. szállító
bőrrendész és finom bőraru készítő
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15.
— Arjegyzék bérmentve. —

hílerért, a grafikusokéért száz kilogrammonként 6 koronáért és a felszerelési irodákéért 70.442 koronáért vette át. Az így fizetendő összeg együttesen 1600000 koronát tesz ki, amelyet ugyancsak december 15-ig fizetik be az Osztrák-Magyar Bank főintézeténél a légszertársulat giró-számlájára. Ha a pontos leltározás után a készlet kevesebb volna, úgy a kevesebb készlet árát a társulat visszafizeti, ha pedig több volna, úgy a főváros azt pótolja. Kéri a bizottságot, hogy a megállapodást vegye tudomásul.

A bizottság a megállapodásokat egyhangulag tudomásul vette.

Dr. Bárczy István erre kijelentette, hogy most már nem marad egyéb hátra, minthogy az átvételhez szükséges 20,226,064 korona 18 fillért holnap a társaság giró-számlájára az Osztrák-Magyar Bankba befizessék. Miután gondoskodás történt arról, hogy a pénz rendelkezésre álljon, a fizetés pontosan meg fog történni.

A bizottság erre a tényleges átvétel idejéül a holnapi nap délutánjának hat óráját tűzte ki a jözeftvárosi gyár területén. Ott fogja átadni a társaság képviselője a gázgyárakat a főváros részéről a polgármesternek, a polgármester pedig a vezérigazgatóknak. Az átvételre hivatalosak a tanács és a gázbizottság tagjai.

Dr. Heltai Ferencz előterjesztést tett még ezután az átvétel egyes módoszataira nézve. Kifejtette, hogy a megállapodásnak nagy jelentősége, hogy békés uton veszi át a főváros a gázgyárakat és ezért elismeréssel kell nyilatkoznia a budapesti igazgatóságról, amely nagy előzeteként tanúsított a fővárossal folytatott tárgyalások során. Különösen pedig Radocza Jánosról, aki az átvétel munkálatai körül fejtett ki nagy tevékenységet. Az átadás úgy fog történni, hogy a budapesti igazgatóság élén Radocza János jelképileg átadja az összes gázgyárakat. A jelképi átadás a kulcsok átadásával fog történni. Bejelenti még a vezérigazgató, hogy a munkások annak a kívánságának adott kifejezést, hogy az új gazdát, tehát a fővárost üdvözölni óhajtsák. A bizottság ezt helyeslőleg vette tudomásul, amint hogy helyeselte az igazgatóknak azt az intézkedését is, hogy az átvétel emlékére a gázgyárak összes munkásait, azok feleségeit és gyermekeit a főváros megvendégelje.

Az ülés ezzel véget ért.

Közvetlenül ezután a tanács tartott ülést, amelyben egyrészt elfogadta a gáz-bizottság javaslatait, másrészt hozzájárult a budapesti pénzügyekkel 40 millió koronás folyószámla-kölesön felvételéhez a lapunkban már közölt feltételek alapján. A kölesön egy részét már holnap felveszik.

(A főváros kölesöne. A polgármester ma a tanács elé vitte a pénzügyekkel kötött megállapodást, amely szerint a főváros negyven millió koronás függő kölesönt vesz fel a jegybank kamatlába fölött egy százalékkal s ezenkívül a pénzügyekkel egy ezrelék províziót fizet a város. A tanács a megállapodáshoz hozzájárult.)

(A Szent János-kórház kibővítése. A Szent János-kórházban az utóbbi időben történt pótlékok következében a beteglétszám megszaporozott. Ennek a megszaporozott beteglétszámnak élelmezése és ruhaneműjének mosatása szükségessé tette a kórház főző- és mosókonyhájának kibővítését. A tanács most felszólította a mérnöki hivatalt, hogy az ezek kibővítésére vonatkozó terveket és költségvetéseket készítse el. A mérnöki hivatal is készült s ez szerint az átalakítás 70.000 korona költséget igényel. A tanács a maga részéről a tervekhez hozzájárult és elhatározta, hogy az építkezést a tavasszal végrehajtatja.)

KÖZIGAZGATÁS.

A kispeszt—erzsébetfalva—szentlőrinczi rendőrkapitányság. Dr. Boda Dezső főkapitány ismételt előterjesztésére a főváros már többször megsürgette a belügyminisztériumban, hogy a főváros környékbeli falvait vonják bele a budapesti államrendőrség hatáskörébe, amint annak idején Újpestra is kiterjesztették a rendőrség hatalmát. Ezek a környékbeli falvak, különösen Erzsébetfalva, Kispeszt és Szentlőrinc évek óta a legjobb buvóhelyei a fővárosból kitiltott notórius gonosztevőknek, akik állandóan veszélyeztetik a főváros közbiztonságát, anélkül, hogy a rendőrség képes lenne őket teljesen ártalmatlanná tenni, mert közigazgatási uton nem járhat el ellenük kellő mértékben. Ezen a lehetetlen állapotban volna hivatalos segíteni a régvárt környéki rendőrkapitányság, a mely most, úgy látszik, megvalósulás stádiumába

jut. Mint értesülünk, a belügyminisztérium most felhívta a főkapitányt, hogy a kispeszt—erzsébetfalva—szentlőrinczi rendőrkapitányság felállítására tegye meg a szükséges szervező előkészületeket, mert az új kapitányság, amelynek hatáskörébe az említett három község fog tartozni, mielőbb felállítják.

Karácsonyi kiállítás

RIPPEL KÁROLY

játék-kereskedésében

Deák Ferencz-utca 12. sz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Petíció-tárgyalások. A Kuria ma folytatta a tárgyalást a báró Madarossy-Beck Gyula mezőkasszonyi mandátuma ellen beadott petíció tárgyában. A választást védők képviselőjében Fekete Károly adta elő a védelmet s a petíciónak vizsgálat mellőzésével való elutasítását kérte. A válaszok és viszonyválaszok elhangzása után a tárgyalást befogták. Itéletet ma nem hoz a Kuria. — A zalabokai petíció tárgyalását a Kuria holnap folytatja, mert a második választási tanács ma a határozatok szövegezésével volt elfoglalva. — A hosszupályi petíció dolgában, amelyet dr. Beöthy László képviselő ellen adott be a kisebbségben maradt párt, ma délből hirdette ki határozatát a Kuria. A Kuria úgy a petícióban, valamint az ellenkérvényben foglalt állítások nagy részére nézve elrendelte a bizonyítást s a vizsgálattal a debreczoni kir. táblát bízta meg. — A második választási tanács ma délután félkettőkor hirdette ki ítéletét a Szepesházy Imre munkapárti képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. A Kuria a kérvényt, mivel nem felelt meg a törvényes kellékeknek, elutasította s a petíciónalókat összesen hétezer korona költség megfizetésére kötelezte.

§ Kragujevics Spázó bűnügye. A budapesti büntetőtörvényszéken ma hirdette ki a Kuria határozatát Kragujevics Spázó előtt, akit az esküdtörvénység tudvalevően tizenkét évi börtönrre ítélte. A Kuria mint ismeretes, a bejelentett semmisségi panaszokat elutasította és ezzel az esküdtörvénység ítélete jogerősé vált. A kihirdetés után Kragujevics Spázó védője, dr. Szeghő Gábor arra való tekintettel, hogy újrafelvételi kérelmet fog beadni, a büntetés végrehajtásának felfüggesztését kérte. A bíróság azonban ezt a kérelmet elutasította, mire a védő a határozat ellen felfolyamodást jelentett be.

§ A Habár-pör. A Habár Mihály ellen folyamatba tett sajtóperben dr. Gál Jenő védő ezzel a kérelemmel fordult dr. Balogh György esküdtörvénységi elnökhöz, hogy ennek az ügynek a főtárgyalását a februári esküdszék ülészaka előtt ne tűzzék ki. Dr. Balogh György elnök azonban ezt a kérelmet elutasította és a tárgyalást e hó 19-ére tűzte ki. E végzés ellen jogorvoslatnak helye nem lévén, a védelem a bíróság eme magatartásából, valamint a Habár-féle összes ügyekben tett intézkedésekből azt a következtetést vonta le, hogy a bíróság Habár Mihály ellen elfogult. Ezt az elfogultsági kifogást Habár Mihály védője, dr. Gál Jenő utján a mai napon kettős irányban terjesztette elő. Mellőzni kérte ugyanis dr. Balogh György elnököt és tanácsa tagjait a Bp. 69. szakasza alapján és emiatt más bíróság delegálását is kérte. Ezek a kérvények azt célozzák, hogy az e hó 19-ére kitűzött tárgyalás megtartható ne legyen, mert az elfogultsági kifogás folytán azt a védő szerint, megtartani nem lehet. A védő kérte egyúttal, hogy a tanács tagjainak mellőzésére vonatkozó kérvényt az összes iratokkal a kir. táblához juttassák. Dr. Balogh György elnök ma reggel kapta meg ezeket a kérvényeket és a törvényszék esküdtörvénységi tanácsa nyomban összeült, hogy a védő mellőzési és bíróküldési kérelme felett határozzon. A tanács tagjai voltak: dr. Balogh György törvényszéki elnök, Saly Dezső táblai bíró és dr. Mikovics Lajos törvényszéki bíró. Mintegy félóra tanácskozás után kimondta a tanács, hogy nem érzi magát elfogultnak ebben az ügyben a vádlottal szemben.

A bíróságnak ezt a határozatát Balogh elnök azonnal közölte a főügyészszéggel, amely aztán indítványt tesz és a tábla zárt ülésében, előrelátólag a mai vagy a holnapi nap folyamán, határozni fog a mellőzési kérelem tárgyában. A bíróküldés dolgában a koronaügyészség meghallgatása után a Kuria fog még e héten dönteni. Kétségtelen azonban, hogy az ügy hétfői tárgyalása halasztást nem szenved. A mellőzési kérelemre vonatkozó határozat ellen joga volna a védőnek semmisségi panaszt bejelenteni, de a panasz a tárgyalás elhalasztására nem bír befolyással, mert csak az ítélettel egyidejűleg terjesztik fel.

§ A banksikkasztó vallomása. Az orosz-kiuai bank newyorki fiókjának volt pénztárosa, Wider Ervin, akit a múlt év elején bankpénz elsikkasztása miatt elítéltek, most az ügyész előtt vallomást tett és mintegy 240,000 dollár elsikkasztott pénzült számolt be. Ez összegből 200,000 dollárt egy bűntársának nevére bankba tett be, míg 40,000 dollárt a többi bűnrészes bankhivatalnok között osztott föl.

§ Az ügyész merénylete. Párisból jelentik, hogy Rouenban egy Boilin nevű cipész revolverből többször rálőtt az ügyészre és helyettesére. A helyettes halálosan, az ügyész veszedelmesen megsérült. Boilin azért követte el a merényletet, mert egykorábban a bíróság rá nézve kedvezőtlen ítéletet hozott.

SPORT.

(Tornászok küldöttsége a képviselőházban. A Budapesti Torna Club küldöttsége járt ma délelőtt a képviselőházban, hogy az egyes minisztereket és a ház elnökét a klub jubiláris ünnepségére meghívja. A küldöttséget gróf Teleki Sándor elnök vezette. A küldöttség az ünnepségekre meghívta Héderváry Károly miniszterelnököt, Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, aki huszonöt évvel ezelőtt a legelső elnöke volt a klubnak, gróf Zichy János kultuszminisztert, Hazai Samu honvédelmi minisztert és Berzeviczy Albertet, a képviselőház elnökét. Ugy a miniszterelnök, mint az egyes miniszterek köszönettel fogadták a meghívást és kijelentették, hogy amennyiben más hivatalos elfoglaltságuk a megjelenésben őket gátolni nem fogja, örömmel vesznek részt a tornászok ünnepén. A jubiláris ünnepség három részből fog állni, December 18-án délelőtt tizenegy órakor diszkogyűlés lesz a klub tornacsarnokában (Markó-utca 20.), délután öt órakor ugyanott dzsztorna, este kilenc órakor pedig a Royal-szálló nagytermében ünnepi lakoma lesz.)

(Taylor világbajnok Budapesten. Henry Taylor, Anglia és a világ sokszoros bajnoka, aki múltán nevezhető — 880 yardos világrekordja révén — az uszósportban legkimagaslóbb alakjai egyikének, tegnapelőtt, hétfőn este már megérkezett Budapestre, hogy a Zachár Imrével 400 és 200 m-en megvívandó kemény küzdelemre megfelelőképen elkészülhessen. Este már megjelent a Rudasfürdőben is, ahol a zömök, vallas ember élénk feltűnést keltett; csakhamar bele is ugrott a vízbe és úgy az uszók, mint a jelenvolt laikusok feszült érdeklődéssel kísérték mozdulatait. Szép, erőlyesen áthuzott kartempóval és egyenesen fenomenális ollólabtempóval dolgozik, úgy hogy szinte örvénylik nyomában a víz. Kis várta megjelent Zachár Imre, a rivális is és időre uszva, 300 m-en 3 p. 55 mp.-cel kitűnő eredményt ért el, mert az idő, egybevetve Beaurepaire 3 p. 50.2 mp.-es világrekordjával, még a három fordulótöbbletet is tekintve, elsőrangú. Taylor egy ideig szemmel kísérte Zachár uszását, majd két hosszat vezetett neki és a világ legjobb középtávuszi közé sorolaud két bajnok egymástól elütő tempójú küzdelme igazán elsőrendű látványosság volt. Zachár tempója különben jóval kiadósabb.)

EKSZEREK

EZÜSTNEMŰEK, ÓRAK

Egyházi szerek, angol, francia, chinacsi dísz tárgyak, gyári áron beszerezhetők.

Legjobb angol rejtőszertű díszes módosított m. lett.

SÁRGA JÁNOS es. és kir. udv. száll.

Ékszergyáros KOLOSZVÁR.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorhajsok-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

TELEFON 135—47.

Tessék meg- kisérelni

**hogy tényleg szalon-
és ebédlő-szőnyegek,
függönyök, legolcsóbb-
tól a legfinomabb kivitelben,
paplanok, matra-
cok, ágy- és asztal-
terítők, sezlontaka-
rók, csipke-és tüll-
stórok legjobb kivitelben
a legjutányosabban
szigorúan szabott árak mel-
lett kaphatók**

Fodor József

szőnyegáruházában

BUDAPEST,

Váci-körút 14.

az Andrássy-utal szemben.

KÖZGAZDASÁG.

A Kereskedelmi Testület háza. A Budapesti Kereskedelmi Társulat Dorottya-utca 14. számú háza — mint ismert — eladó. A Kereskedelmi Testület választmánya legutóbb tartott ülésében a Generali ajánlatát fogadta el, elhatározta, hogy 2.500.000 koronáért a Generalinak adja el az ingatlant. Együttal e hó 17-ikére rendkívüli közgyűlést hívott össze a szerződés jóváhagyása céljából. A házra azonban egy másik pályázó is akadt: Fellner Sándor műépítész, aki a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság nevében előbb 2.200.000 majd a Generali biztosító-társaság ajánlatának megismerése után 2.700.000 koronát ajánlott a házáért. A választmány határozata után Fellner ma a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság nevében 2.700.000 koronás betéti könyvet deponált a Kereskedelmi Testületnél, egyúttal újból is kijelentette, hogy mindama felteteleket, amelyeket a Generali magára nézve kötelezőleg elismert, elfogadja, a bérleti szerződéseket átveszi s az ingatlant csak négy év múlva veszi birtokába. Ezzel kapcsolatban ma különböző kommentárok kerültek forgalomba. *Egyik oldalról így ismertették velünk a tényállást:* A Kereskedelmi Testület választmánya már formális megállapodásra jutott a Generalival s ezt a megállapodást az egész választmány jóváhagyta akkor, amikor Fellner Sándor műépítész utján a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság egy kétszáz ezer koronával magasabb árt kínált a testület házáért. A helyzet tehát az, hogy a most összehívott közgyűlés előtt az igazgatóság köteles azt a megállapodást képviselni és elfogadtatni, amelyre ő a Generalival jutott. A választmánynak meg van az a jogköre, hogy fix megállapodásokat létesítsen, természetesen úgy, hogy ezekhez a közgyűlés jóváhagyását kell megszereznie. Ez történik most is. És a Kereskedelmi Testület választmánya azzal a megállapodással szemben, amelyet ő maga kötött meg a Generalival, semmi esetre sem pártolhat egy másik, később beadott ajánlatot, még akkor sem, ha az a másik ajánlat kedvezőbb.

Más oldalról a tényállást így ismertették meg velünk:

A Testület tulajdonát képező Dorottya-utca 14. számú ház eladását a Testület már huzamosabb idő óta tervbe vette és az igazgatóság megbízatást is nyert arra, hogy az eladás tárgyában az előzetes tárgyalásokat lefolytathassa. Két komoly ajánlattevő jelentkezett az idei nyár folyamán: az egyik a *Trieszti Általános Biztosító Társaság* (Assicurazioni Generali), mely végeredményben 2.500.000 koronás vételárt ajánlott meg és amelyvel ezen vételár alapján a szerződés megkötését a Testület igazgatósága a Testület közgyűlésének e hó 17-én ajánlani szándékszik. A másik ajánlattevő *Fellner Sándor* m. k. középítési tanácsos, műépítész, aki első ízben ez év június 17-én a Testület igazgatóságához intézett beadványában 2.200.000 korona vételárt ajánlott meg azzal, hogy bármikor hajlandó 250.000 korona vagy ennél nagyobb összegű készpénz vagy értékpapír biztosítékot letétele helyezni. Mivel azonban a nyár folyamán az igazgatóság tagjai a székesfővárostól távol tartózkodtak, az igazgatóság kívánságára Fellner Sándor ez ajánlatát november 25-iki hatálylyal meghosszabbította. E lejárát előtt pár nappal, november 16-án illetékes helyről Fellner Sándornak tudtára adatott, hogy 2.200.000 koronás alapon az ingatlan meg nem szerezhető és erre Fellner Sándor rögtön, már másnap, november 17-én délelőtt újabb ajánlattal járult a Testület elé, melyben 2.700.000 korona vételár megadására kötelezte magát, a tetszés szerinti biztosítékot ez alkalommal is felajánlva. Ugyanaz nap délután azonban a Testület igazgatósága Fellner Sándor ajánlatának mellőzésével elvileg hozzájárult ahhoz, hogy a vételi szerződés 2.500.000 koronás alapon, vagyis 200.000 koronával olcsóbban a Trieszti Általános Biztosító Társasággal kötéssék meg. E határozat indokául az a körülmény szerepelt, hogy a Trieszti Általános Biztosító Társaság a fennálló bérleti szerződések fenntartására is kötelezettséget vállalt, míg Fellner Sándor ajánlatában erről kifejezetten szó nem volt. Fellner Sándor erről az újabb ellenvetésről is tudomást szerezvén, november 23-án újabb beadványt intézett a Testület igazgatóságához, melyben a 2.700.000 koronás vételár fenntartása mellett maga is kifejezett kötelezettséget vállalt az ingatlanra nézve fennálló bérleti szerződések fenntartására.

lal az ingatlanra nézve fennálló bérleti szerződések fenntartására.

Ezek után a két ajánlat teljesen azonos feltételek mellett, tiszta számszerűségi alapon volt egybevetendő és ez egybevetésnek eredménye az volt, hogy Fellner Sándor a Testület ingatlanáért ugyanazon feltételek mellett, mint a Trieszti Általános Biztosító Társaság, 200.000 koronával nagyobb vételárt kínál.

A Testület és az általa képviselt nagyfontosságú közzétekérdeklők érdekében most már csak oly döntés volt várható, hogy a szerződés azzal az ajánlattevővel fog megkötöttni, kinek révén a Testület 200.000 koronával nagyobb vagyonihoz juthat. E várakozás ellenére az igazgatóság e hó 12-én tartott ülésében mégis megelőző álláspontját újból fenntartotta és a Fellner-féle ajánlat mellőzésével megint a Trieszti Általános Biztosító Társaság ajánlata alapjára helyezkedett.

A szombati közgyűlés iránt ezek után nagy érdeklődés mutatkozik, mert mind a két fél erősen agitál az álláspontja érdekében.

A jegybank rendkívüli közgyűlése. Az Osztrák-Magyar Bank december 28-án, szerdán este fél hét órakor, a bécsi banképületben rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés a két kormányfővel, a bankszabadság meghosszabbítására vonatkozólag kötött megállapodásokat fogja tárgyalni. Ha ugyanis a monarchia két kormánya december harmincegyedikéig nem hosszabbítja meg az Osztrák-Magyar Bank szabadságát, úgy ezen a rendkívüli közgyűlésen fogják tudomásul venni a két kormány azon szokásos ígérletét, hogy más pénzügyintézetnek nem ad szabadságot.

A főváros negyvenmillió kölcsöne. Mai számunkban már megírtuk, hogy a budapesti bankok megállapodtak a főváros új, 40 millió koronára rugó kölcsönére nézve. — A kölcsönt 13 fővárosi pénzügyintézet nyújtja és pedig a mindenkori bankkamatlábnál *háromnegyed százalékkal magasabb árfolyamon.* Tehát nem egy egész százalékkal magasabb árfolyamon, amint azt ma a lapok megírták. A 40 millió kölcsönt az egyes bankok maguk között bizonyos kulcs arányában felosztják s minden egyes intézet a maga kvótáját egyenesen a főváros pénztárába fizeti be. *Az bizonyos azonban, hogy a főváros ezt a kölcsönt sokkal kedvezőbbben is megkaphatta volna, ha nem egy kartellált csoporthoz, hanem egy, esetleg két intézethez fordult volna,* amint azt a legutóbbi 20 millió kölcsönénél is megtette. *Hírdetett volna a kölcsönre nyilvános pályázatot,* akkor majd megtátna volna, mennyivel olcsóbban jutott volna a 40 millió koronához. Az üzlet azonban már perfekttálatott s még csak a törvényhatóságnak és belügyminiszternek kell hozzájárulnia. A kölcsön ügyéről a Hitelbank a következő közleményt tette közzé:

A székesfőváros között egyrészt és az e célra egyesült fővárosi pénzügyintézetek között másrészt, a székesfővárosnak nyújtandó folyószámlakölcsönre vonatkozólag a megállapodás azon fenntartással, hogy ahhoz a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése hozzájárul és a megállapodást a belügyminiszter jóváhagyja, létrejött. E szerint a székesfővárosnak 40.000.000 korona folyószámlakölcsön nyújtatik, mely legkésőbb 1911. évi május 21-én visszafizetendő, de a fővárosnak jogában áll a kölcsönt előbb is akár egészben, akár részben törleszteni. Ezen kölcsönműveletben résztvesznek a következő budapesti pénzügyintézetek és pedig: a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, a Magyar Leszámlatoló- és Pénzváltóbank, a Magyar Jelzálog-Hitelbank, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, a Hazai Bank Részvénytársaság, a Magyar Agrár- és Járulékbank Részvénytársaság, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár, a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság, a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság, a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Likvidációs árfolyamok. Ma állapították meg a tőzsdén a decemberi méltó likvidációs árfolyamait. Ezek — mint az alábbi összeállításból kitetszik — valamivel kedvezőbbek a novemberi uttimói árfolyamoknál, sőt a Magyar Hitel, a Közüti árfolyama lényegesen magasabb is. Ezt a tőzsdé kedvezőbb irányzatának és a pénzpiac megváltozott helyzetének kell tulajdonítani. A tőzsdé irányzata egyébként is kedvezően tartja magát s ha a várt kamatlábemérséklések megörténnek, úgy kedvezően szilárd üzleti életre van kilátás. A mai likvidációs árfolyamok, összehasonlítva a novemberi méltó és uttimói árfolyamokkal a következők:

	nov. 14.	nov. 28.	decz. 14.
Magyar Hitel	849.—	859.—	8.65.—
Osztrák Hitel	663.—	668.—	669.—
Magyar ar. jár.	111.—	111.—	111.50
Magyar kor. jár.	91.50	92.—	92.—
Jelzálogbank	508.—	507.—	504.—
Lezámitelő Bank	593.—	605.—	604.—
Rimamurányi	675.—	677.—	672.—
Közuti Vaspálya	744.—	753.—	765.—
Déli Vasut	115.—	116.—	119.—
Allamvasut	749.—	752.—	750.—
Hazai Bank	303.—	306.—	307.—
Városi Vasut	393.—	396.—	395.—
Orosz államkölcsön	103.50	103.50	104.—
Magyar Bank	745.—	749.—	—
Pesti hazai ny.k.	140.—	—	—
Magyar Agrár	528.—	—	518.—
Commerce	3880.—	3890.—	—
Orsz. Közp. Tkp.	—	—	—
Pesti Hazai Tkp.	—	18.050.—	—
Czement törzsr.	308.—	—	—
Czement elsőbbs.	321.—	—	—
Drascho	640.—	650.—	655.—
Aszfalt	211.—	220.—	217.—
Salgó	632.—	638.—	—
Ujlaki	430.—	445.—	463.—
Danubius	484.—	493.—	—
Által. kézszer.	1543.—	—	—
Bpesti Ált. Vill.	545.—	539.—	—
Magyar Villamos	443.—	—	465.—
Atlantika	309.—	322.—	—

Miért volt Széll Kálmán Párisban? Mi irtuk meg, hogy Széll Kálmán, a Jelzálog Hitelbank kormányzója egy nagyobb transzaksió ügyében Párisba utazott és megírtuk azt is, hogy ez az utazás a magyar papírok újabb térfoglalásával van összefüggésben. Teljesen igazolja hírünket a banknak követező közleménye:

Széll Kálmán párisi tartózkodásáról megállapítjuk, hogy Széll Kálmán, mint a Jelzálogbank kormányzója, a múlt hét utolsó napjaiban báró Madarassy-Beck Gyula vezérigazgató-helyettesével együtt francia első intézetekkel tényleg tárgyalásokat folytatott Párisban, amelyek során megállapodás létesült aziránt, hogy a Magyar Jelzálog Hitelbank, melynek 3 1/2 százalékos községi kötelezői már régebben bevezettek a francia piacra, most 4 százalékos zálogleveleket vezet be és helyezi el Párisban. A létesült megállapodás 25 millió frank fix és 25 millió frank opcionális összegre vonatkozik. Miután a párisi tőzsdén eddig magyar záloglevelek még nem jegyeztek, Széll Kálmán személyesen tárgyalta le a cote kérdését azon alkalommal, amint ezt máskor is tette — Fichon külügyminiszternél látogatást tett; a francia pénzügyminisztert már nem látogathatta meg, mert ebben a felesége állapotának rosszra fordulásáról szóló sürgöny, mely azonnali hazatérését vonta maga után meggrátozta.

A Dunagőzhajózási Társaság üzleteredménye. A Dunagőzhajózási Társaságnak ez évben igen rossz üzletéve lesz. A társaság ugyanis a hajózás kezdetétől egészen október végéig ez évben 11,911,461 koronát vett be, míg a múlt év ugyanezen szakában 12,556,468 koronát. Tehát ez évben 533,666 koronával vett be kevesebbet, mint az elmúlt évben. — Ugyanez a kedvezőtlen éve volt az 1910-es év a társaság kezelésében levő Mohács—Pécsi Vasut-nak, amely ez év első tíz hónapjában 1,314,535 koronát forgalmazott, a múlt évi 1,426,205 koronával szemben, tehát már ez év első tíz hónapjában 111,670 koronával vett be kevesebbet.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
 Hétven ezer koronát nyert: 103330.
 Huszonöt ezer koronát nyert: 91848.
 Tíz ezer koronát nyert: 107145.
 Öt ezer koronát nyert: 17846.
 Háromezer koronát nyertek: 2791 86779.
 Kétezer koronát nyertek: 37189 38163 65237.
 Ezer koronát nyertek: 5236 11526 18874 47213 104276 104311.
 Ötszáz koronát nyertek: 1122 237222 34159 41755 57476 66241 67937 89784 94454 101062.
 A többi kihuzott sorsjegy háromszáz koronát nyert.

Az Ingatlanbank-tőkeemelése. A Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaság tegnap tartotta meg rendkívüli közgyűlését alaptőkéjének fel- emelése ügyében. A 700,000 koronás alaptőkét egy- milliókétszázötvenezer koronára emelték fel. A köz- gyűlés továbbá dr. Gosztony Mihály ügyvédet be- választotta az igazgatóságba.

A Magyar Bank bécsi-utcai fiókja. Emlitet- tük, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. a bécsi-utczában fióktelep felállítását tervezi. Most arról értesülünk, hogy a vezetőség már meg is állapodott az új fiók vezetőségében. A fiókléle fő- nöke Szirmai Ernő, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank volt főtisztviselője lesz.

A „Turul” vesztesége. A „Turul” mészáros- termékek feldolgozására alakult részvénytársaság a múlt évről áthozott 119.767 korona veszteséghez az idén még 54.749 korona veszteséget csatol, miáltal a Turul összes vesztesége 174.516 koronára emelke- dett. Nagy részt nem üttött a veszteség a Turul va- gyonán, mert a nagy veszteség dacára 296.323 ko- ronát fordít a vállalat leírásokra és az értékesítke- nési alap dotálására. A rossz üzletmenetet csak az tanúsítja, hogy a 76.661 korona bruttó nyereség mellett, a veszteség a félszáz ezer koronát megha- ladta.

Az Iparbank elvesztí az ujlaki téglagyárat. Az Ujlaki Téglá- és Mészégető Részvénytársulat rész- vényei iránt az utóbbi időben igen élénk érdeklő- dés nyilvánul meg a tőzsdén. Ennek eredménye azután az, hogy a részvények árfolyama az utóbbi pár hét alatt 439 koronáról 463 koronára emelke- dett. A részvényeket egyik előkelő pénzintézetünk vásárolja azzal a célzattal, hogy a társaság ban- kári teendőit kivegye az Első Magyar Iparbank kezeiből. A tőzsdén azt mondják, hogy ez teljesen sikerülni is fog.

A Dunagőzhajózási Társaság szerződése. Bécs- ből jelentik, hogy a kormány és a Dunagőzhajózási Társaság közötti szerződéses viszony megújítására vonatkozó törvény magában foglalja az ezen tár- sasággal kötött új megállapodást. A törvényhez csatolt magyarázat kiemeli, hogy sok évi tárgya- lások után a szerződéskötés csak akkor történhe- tett meg, miután az osztrák kormány a délnémet Dunagőzhajózási Társaságot modern hajóparkkal együtt megszerezte. E társaság megszerzése ál- tal a kormány befolyása tarifális és a dunai for- galomra vonatkozó adminisztratív tekintetben biztosítva van. A személyforgalom tekintetében a kormány új gyorsjáratot eszközölt ki Linz és Bécs között. Fennálló gőzhajóállomások megszüntetése a kereskedelmi minisztérium előzetes hozzájárulá- sától van függővé téve. Az üzemi szabályzatot az osztrák szállítóköröknek megfelelően revideálni kell. A Magyarországra irányuló darabáru-forgal- mat illetőleg az a szándék nyilvánul meg, hogy ez a forgalmat, amelyből a délnémet Dunagőzhajózási Társaság ki volt zárva, 1911-ben elsősorban Buda- pesttel, majd több, különösen fontos magyar dunai kikötővel ismét felveszük. A délnémet Dunagőzha- józási Társaság az ausztriai darabáru-forgalomban is résztvenni szándékozik és pedig a Bécs—Linz- relációban. A két társaság vonatási megállapo- dást kötött, amely szerint a Dunán és annak mel- lékfolyóin kölcsönösen kísérik egymást. Egy további kötelezettséggel megengedi a Dunagőzha- józási Társaság a délnémet Dunagőzhajózási Társa- ságnak, hogy annak egyes fontos magyarországi dunai állomásait és kikötőit megfelelő díj ellené- ben használhassa. A társaság nyugdíjalapját 40 éven belül szanálni kell. Az évi állami szubven- ziót kerek 226.000 koronában állapították meg esökkenő és emelkedő skálával. A még le nem tör- lesztett állami előlegek visszafizetése az évi tiszta nyereség 15 százalékának a kormányhoz való át- utalásával történik és a törlesztésnek a 25 évre szóló új szerződés lejártáig, vagyis 1933. deczem- ber 31-ig teljesen törlesztve kell lennie.

Czukorkartel. Bécsből jelentik, hogy az osztrák nyerscukorgyárak és a czukorfinomítók között kartelt akarnak létesíteni. Az Osztrák Hitelintézet vezetői a tárgyalásokat, eddig azonban még csak az elvi megállapodásig jutottak el. Az új kartel tartá- mát öt évre tervezik.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, december 14.

A készáruipiaczon ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok na- gyon tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek. Ezért aztán csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mindössze alig 9000 q buza kelt el a tegnapiaknál 5-7 és fél fil- lérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 11.40 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legol- csóbb pedig 10.97 és fél korona bánági buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel, a ten- gერი 5 fillérrel olcsóbb, a zab változatlan, az árpa szilárd. Forgalomba került: 500 q zab 8.10—8.35 koronás árakon, 20 ezer métermáza román árpa 7.30—7.45 koronás árakon és 259 q luczerna 83 ko- ronás áron. A határidőpiacon a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg az üzlet, a forgalom folyamán igen nyugodt volt a hangulat, mi mellett az árfolyamok majdnem foly- vást egyazon a színvonalon tartották magukat. Zár- lat felé azonban valamivel jobb vételkedv kezdett mutatkozni, ami rögtön néhány fillérnyi emelkedést idézett elő. Az áprilisi buza 2 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 10.97 koronán indult, előbb 10.99 és 10.94 között ingadozott, aztán 11.05-ig emelkedett és zárlatkor 11.03 koronán maradt. A tegnapi zár- lathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az ápri- lisi buza 4 fillérrel, a májusi buza 3 fillérrel, az ok- tóberi buza 2 fillérrel, az áprilisi rozs szintén 2 fil- lérrel javult, az áprilisi zab és a májusi tengeri el- lenben 1—1 fillérrel gyöngült.

A készáruüzlet jegyzéke a mai délután a tőzsdén

Zsúd volt:	kg	Ára 100 kg.	kg	Ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	22.25—22.65
"	76	21.75—22.—	80	22.35—22.75
"	77	21.95—22.25	81	—
"	78	22.10—22.45	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	21.15—22.50
"	76	21.65—21.90	80	22.25—22.60
"	77	21.85—22.15	81	—
"	78	22.—22.25	82	—
Pestvidéki	75	—	79	22.20—22.65
"	76	21.75—22.—	80	22.25—22.65
"	77	21.95—22.15	81	—
"	78	22.05—22.30	82	—
Bánági	75	—	79	22.15—22.55
"	76	21.70—21.95	80	—
"	77	21.90—22.15	81	—
"	78	22.—22.30	82	—
Bécskai	75	—	79	—
"	76	21.80—22.05	80	—
"	77	22.—22.30	81	—
"	78	22.15—22.45	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.20—15.30
középmínőségű új	—	—	—	15.05—15.15
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.50—15.—
II-rendű	—	—	—	14.—14.40
Zab I-rendű	—	—	—	17.10—17.50
II-rendű	—	—	—	16.70—17.—
Tengeri belföldi ó	—	—	—	—
" " új	—	—	—	10.30—10.50

Kötöttett:

Buza. Pestvidéki: 100 q 78.5 k 22.80 K, 100 q 79 k 22.80 K, 550 q 78.0 k 22.66 K, 1400 q 78 k 22.70 K.
 Bánági: 4000 q 75 k 21.95 K.
 Fehérmegyei: 300 q 77.5 k 22.55 K.
 Marosi: 1000 q 76 k 22.— K.
 Felsőmagyarországi: 200 q 79.5 k 22.65 K, 900 q 78.5 k 22.50 K.
 Zab: 100 q 16.50 K kpf, 100 q 16.20 K kpf, 100 q 16.40 K kpf, 100 q 16.50 K kpf, 100 q 16.70 K kpf.
 Luczerna: 50 q 166.— K kpf.

Heti műsor:

December hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia	Hangversenyek	
16	Péntek	A halga szüz	Aida	Az arlesi lány	A testőr	Sárga liliom	Cigány szerelem	A peleskei nótárius	Angol élet	Sabathiel Ryal (M).
17	Szombat	Elektra Szeleburdi	György barát	—	A szent liget	A kis lord	A dollárkirálynő	Bécsi asszonyok	Jótekonyság előadás	—
18	délután: Vasárnap	A nászinduló Elektra Szeleburdi	Téli rego	—	A kormánybiztos	A sásfók	János vitéz	Bécsi asszonyok	A haditengerészet	Isayo Eugen Zene kadémia (L) Grünfeld négyes Royal (R)

Román árpa: 10.000 q 14.60 K tavaszi szállításra, 10.000 q 14.90 K tavaszi szállításra. Az árak 100 kilogramonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötötték

Délelőtt:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Tengeri májusra, Zab) and Price (1910-re).

2 óra 30 perccor zárulnak

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Tengeri májusra, Zab) and Price (22.08-22.08, 21.88-21.90, etc.).

Budapesti gabonaforgalom.

1910. decz. 12-től 1910. decz. 13-ig.

Table with 3 columns: Item (Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa), Erkezett, Elszállított métermássa.

HARIS, ZEILLINGER és Tsa a kék csillaghoz

Czégtalajdonos: FABINYI GÉZA.

Karácsonyi eladás... mélyen leszállított árakban. Bpest, IV., Váci-u. 16.

Értéktőzsde.

A tőzsde kisértéktőzsde, dacára annak, hogy az itteni spekulánsok nagy tételben vásárolták az értékpapirokat, melyek tetemesen javultak.

zöltek, de nálunk a vezető értékek ára ismét lemozsolódott. A helyi piacon tartott áron folyt a vásár.

Az előtőzsde kötötték: Osztrák hitel 671-671.50-669.75, Magyar hitel 867-868-865.75, Jelzálogbank 503.50-505-504, Rima 672-673.50-673, Allamvasut 751-749.50, Déli vasut 120-118.25-118.75, Városi vasut 394.50, Közúti 767.50-765.75.

A déli tőzsdén kötötték: Osztrák hitel 669.75-669.25, Magyar hitel 866-866.25-865, Leszámitoló 603, Jelzálogbank 503.75, Rima 672-672.50, Allamvasut 749.75, Déli vasut 119, Városi vasut 394.25-393.75, Közúti vasut 766-765.

Az utőtőzsde irányzata csekély üzlet mellett tartott maradt. Kötötték: Osztrák hitel. 678.50-669.50, Jelzálogbank 503.50, Ujlaki téglagyár 459, Franklin 610.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 14. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat gyengült, buza és zab 5 fillérrel olcsóbb lett, rozs és tengeri tartott, árpa szilárd. A forgalom szűk határok között mozgott.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 11.60-12.10, bánáti 11.25-11.75, székesfehérvári 11.20-11.60, mosoni és győri 10.95-11.45, felsőmagyarországi 10.95-11.40, déli vasúti 10.95-11.40, marchfeldi 10.75-11.15.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.10-8.30, csepeli 8.05-8.25, pestmegyei 8.10-8.35, déli vasúti 8.05-8.25, különféle magyarországi 8.05-8.25, ausztriai 8-8.35.

Árpa: Morvaországi 9.50-10.10, marchfeldi 8.70-9, bécsvidéki 8.50-9.10, felsőmagyarországi 8.10-9.00, csepeli 8.50-9.50, győri 8.20-9.10, déli vasúti 8.40-9.10, északmagyarországi 8.20-9.35, malta 8-8.35, takarmány 7.50-7.90.

Magyar tengeri 7.35-7.60, uj 5.75-6.10. Cinquantin 7.85-8.30.

Magyar zab 8.55-9.05, valogatott 8.95-9.35, ausztriai 8.65-8.85.

KULCSAR SÁNDOR Bronzárú- és csillárgyár. Világító testek legújabb, acéttelen és villamos világításra. Budapest, VI., Dessozffy-utca 8-11. Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

KASZNAR NÁNDOR

Magyar Világ Kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

Grand Hotel National Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újonnan berendezte, 200 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű kávéház, zené- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, Interurban Villanyos összeköttetés az összes pályaszíjakkal.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 14. A pénzsükörre való tekintettel kedvetlenül nyílt meg az előtőzsde, a forgalom csekély volt, az árfolyamok általában gyengültek, csak Unionbank részvényei voltak szilárdak.

10 óra 45 perccor: Osztrák hitel 669.50, Magyar hitel 865.50, Laenderbank 533.75, Union 643, Allamvasut 749.50, Déli vasut 117.75, Alpesi 768, Rimamurányi 669, Galicziai Kárpát-petroleum 788, Török sorsjegy 257.25, Fegyvergyár 737.

1 óra 30 perccor: Osztrák hitel 669.25, Magyar hitel 864.50, Anglo 316.50, Bankverein 555, Osztrák Földhitelintézet 315, Laenderbank 533.50, Union 642, Magyar Jelzáloghitelbank 503, Allamvasut 749.500, Déli vasut 117.75, Dunagőzhajózás 1170, Alpesi 766.25, Prágai vasúti 2610, Rimamurányi 671, Orosz járadék 104, Török sorsjegy 257, Galicziai Kárpát-petroleum 790, Fegyvergyár 738, Skoda 406.50.

Bécs, decz. 14. (Magyar értékek zárulása). 4 százalékos arany-járadék 111.80, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 158.50, Magyar hitelbank részvény 863.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény 600, Rimamurányi 670.60, Magyar czukoripar, Adria hajózási részvénytársaság, Magyar koronajáradék 92, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 92.40, Magy. nyeres.-kölcs. sorsjegy, Kassa-Oderbergi Vasutrézv., Magyar jelzálogbank 501, Magy. kereskedelmi bank 3915.

Bécs, decz. 14. (Osztrák értékek zárulása). 4.2 százalékos papír-járadék 93.60, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.35, 1860-as sorsjegy, Osztrák hitel, sorsjegy, Angol-osztrák bankrészvény 315.75 Bécsi Bankverein 555.25, Osztrák magyar bank 1-74, Déli vasut 117.40, Dunagőzhajózási r. t. 1167, Dohány-rézv. 365, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.61, Osztr. Lloyd 592, 4.2 szaz. ezüst j. 95.55

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE. Table with multiple columns: Mai záró ár, Pénz, Ár, and various market categories like Államadósság, Szélesítések, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Csermalmok, and Szárvállalatok.

97.50, Osztr. koronajáradék 98.55, 1864-es sorsj. — Osztrák hitelintézet részvény 668.90, Union-Bank 641.50 Osztrák Länderbank 532.75, Osztrák-magyar államvasut 750.—, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 767.75, 20 irankos 19.65, Londoni váltóár 240.30, Lipótkohó 550.— Török sorsjegy 257.15.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 14. (Értéktőzsde.) Hathatós ösztönzés híján a tőzsde ma is megmaradt tartózkodó irányzata mellett, úgy hogy csekély forgalom mellett jelentős árfolyamváltozások nem voltak feljegyezhetők. Magasabban jegyezték Santung-vasut részvények, melyek folytatták emelkedésüket, Baltimore és német tengerentúli részvények, valamint 1902. évi oroszok, míg a varsó-bécsi vasut részvényei a kedvező októberi kimutatás dacára és gőzhajós részvények, különösen Hansa-részvények gyengébbek voltak. Végül bankok kedvező osztalékbeesésekre valamivel szilárdabbak voltak. Egyébként a zárlat általában tartott volt. A készrúpiac ipari értékei túlnyomórészt valamivel jobbabbak voltak. Napi pénz 4 százalék, magánkamatláb 4 1/2 százalék.

Berlin, decz. 14. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papíráradék 97.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, osztrák hitelrészvény 210.20 Déli vasut 22.—, orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölcsön 95.—, Disconto Commandit 134.10, Dinamitruszt 178.30, Harpeni 184.60, Unifikált török járadék 94.50, 4.2 százalékos ezüstjár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 849.25, Olasz járadék 103.80, Alt. villamos-sági Edison 266.80, Geisenkircheni 212.—, Laurakohó 70.60.

Frankfurt, decz. 14. Zárlat. 4.9 száz-os papíráradék —, 4 száz-os osztr. ar. jár. 99.—, Magy. ar. jár. 98.90, Osztr. hitelint. részv. 210.—, Osztrák-magyar államvasut 16.125, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 244.16, Bécsi Bankverein 189.90, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.50, Osztrák koronajáradék 92.60, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar bank 133.—, Déli vasut részvény 22.—, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.75, Párisi váltóár 808.50, Union bankrészv. 159.— Alpesi részv. —.

Hamburg, decz. 14. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 97.20, 1860. sorsjegy 17.75, Déli vasut 21.75 4 százalékos aranyjáradék 99.15, Osztrák hitelrészvény 210.25, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.10.

London, decz. 14. Angol consol 79.50.

Páris, decz. 14. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.80, Osztr. aranyjáradék 10.40 Magyar aranyjáradék 97.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 513.75 3/4 százalékos Olasz járadék 104.60 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 284.—, 5 százalékos marokkói járadék 52.—, 4 százalékos 1890. román köles, 98.—, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 94.75, 5 százalékos orosz járadék 104.60, 4 és fél százalékos 1900. orosz járadék 103.10, 4 százalékos spanyol jár. 94.50, 4 százalékos unifikált török jár. 92.40, Török sorsjegy 257.15, Török dohányrészvény 392.— Osztrák földhitelintézet 1398, Osztr. Länderbank 578.— Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 18.49, Banque Ottomane 676.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 618.— Rio Tinto 17.4, Sucrerie d'Egypte 76.—, Tula 427.—, Urükányi kőszén 189.—, Chartered 41.75, De Beers 414.50 East Rand 128.—, Jagersfontein 209.—, Trans. Land Comp. 89.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.87, Váltó német piacokra (rövid) 123.65, Váltó Bécsre (rövid) 105.06, Váltó Belgiumra (rövid) 7/32, Olasz aranyváltó rövid 5/16, Váltó Svájcra (rövid) 7/32, Csekk Londonra 252.70, Magánkamatláb 2.5%.

Gyomorfájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgörcs, gyomorhurut köhika, eszmér, étvágytalanság, böfögés, felfúvódás, rosszullét, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszúrás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum“ székelyhavasli gyomorke-serű honiszert használja. Kapható a készítőnél.

KÁRPÁTI JÓZSEF

Árkos-Septiszentgyörgy 5. szám.
Egy nagy üveg ára 2 kor. Egy közép üveg 1 kor. 20 fill. és egy kis üveg 60 fill.
Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget 6 kor. utánvét mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár:
Balla Sándor „Hunnia“ gyógyszerháza
Budapest, VII. /11, Erzsébet-körút 56. szám.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertés piac.

Arjegyzés. December 14. Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg, nehéz (páronként 400 kgron felül) 146—147 fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kgron felül) 154 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kgr.) 158—162 fillér. Könnyű (páronként 250 kgrig) 162—164 fillér. — Sertélszámla: 1910. december 12-én volt készlet 17476 drb, 13-án elszállított 288 drb, 14-ére marad készlet 17188 drb. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizalmi igazgatóságától.) December 14. Előző napi eladatlán maradvány 385 drb sertés, 16 drb süldő. Mai felhajtás 937 drb sertés. Összesen 1322 drb sertés, 16 drb süldő. Eladott 1101 drb sertés, 16 drb süldő. Mai maradvány 221 drb sertés.

Arjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlyonással 154—156 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. életsúlyonással 152—154 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlyonással 156—163 fillér. Fialat közép 220—300 klg.ig életsúlyonással 156—166 fillér. Fialat könnyű 120 klg.ig életsúlyonással 160—168 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 120 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.

(Vesztégvásár.) December 14. Felhajtott 874 drb vágómarha. Arjegyzések (métermázsánként életsúlyban, levonás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőség 72—84 K-ig, kivételesen 94—96 K, középminőség 62—72 K-ig, silányabb minőség 50—60 K-ig, magyar paraszmarha, legjobb minőség 60—70 K-ig, silányabb minőség 48—58 K-ig, tarka hizott ökör legjobb minőség 82—94 K-ig, kivételesen 100 K, középminőség 66—80 K-ig, silányabb minőség 56—64 K-ig, bika jobb minőség 76—80 K-ig, kivételesen 94 K, silányabb minőség 58—74 K-ig, bivaly 46—56 K-ig, magyar tehén 50—68 K-ig, tarka tehén 51—84 K-ig, kicsontozni való marha 42—48 K-ig. Mintán a felhajtás túlnyomórészt bizonyult, az irányzat lanyha volt, az árak mm-ként 1—2 K-val hanyatlottak, (a legtöbb esetben) csupán elsőrendű minőségek tartották meg legutóbbi jegyzett árakat.

Felolós szerkesztő:

PURJESS LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARKÁD.

GÁRDAHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBON.

52

— Ha megengedik, bemutatom vendégeinket.

— Oli, köszönjük, kedves Elise, — sipította a két elvirágozott szépség. — Ugy-e, itt vannak mindnyájan.

— Igen, még csak Edmond Renaut báró hiányzik, de valószínű, hogy ő ma nem is fog eljönni.

— Ugyan; talán rosszul érzi magát, — kérdezte maliciózus hanglejtéssel a fiatalabb.

— Azt ne miumod, coitesse, — felelte Elise. — A kapitány azt mondja, hogy szolgálata van.

— És Merville vicomte? — kérdezte az idősebbik erősen hangsúlyozva a „vicomte“-ot.

— Mondom, hogy mindnyájan itt vannak.

A lányok arca valami különös eszalódottságot árult el. Látszott rajtuk, hogy legjobban szeretnék volna, ha a nemes tisztek ma mind szolgálatban lennének, mert akkor minden bizonytalanságot elpletykázhatták volna holnap, hogy felsült az öreg Mineaux, a tolakodó parasztnábob, ki azt hiszi, hogy pénzzel mindent el lehet érni.

— Kedves Mineaux, kalauzoljon a tiszturak között, — sejpitette az öreg vicomte. — Ön minden bizonytalanságot ismeri vendégeit.

— Nos, kezdjük meg itt, uraim, — szólott az öreg s a legközelebbálló csoporthoz vezette vendégeit.

— Bertrand Amand herceg hadnagy.

— Ah, végtelenül örvendek, herceg, hogy megismerhettem önt, — sejpitette az öreg, ki arisztokratikus göggyében észre sem akarta venni a csoport polgári tagjait.

Nagyon sokat hallottam, úgy ön, mint családja felől. Marguerit, Anerece, gyertek gyorsan! — a két leány éppen akkor haladt el a csoport mellett, Elise társaságában.

— Parancsolsz, apa? — szólottak.

— Ime, bemutatom néktek Bertrand herceget. Nagyon jól ismertem atyját, s őt mondhatnám szegről-végről rokonságban is vagyunk a családdal.

A herceg udvariasan hajította meg magát, s kénytelen-kelletlen hallgatta apjuk fejtegetését, mely a két család rokonságát igyekezett kimutatni.

Elise, mint látta, hogy az érkezettek jól elhelyezte, megkérte atyját és a herceget, hogy a társaság többi tagjait mutassák be nekik, s azzal visszatért ismét a kapitányhoz.

— Végrevalahára idáig jutottunk. Most már nyugodtan folytathatja, kapitány, mert úgy hiszem, megérkeztek már mindnyájan.

— Tehát ott hagytam el, hogy kiállítottam az örökét s elővigyázatosságból kísérőim közül kettőt az erdő kanyarulatához küldtem ki azzal, hogy minden változásról azonnal értesítsenek.

Megmaradt két legényemmel haza lovagoltam. Már sötétedni kezdett, mikor visszaérkeztem a korezmához, mely főhadiszállás gyanánt szolgált. Minden esendes volt a környéken s bár támadástól nem kellett félnem, mégis különös izgatottság vett erőt rajtam.

Picquard őrmesterét, ki egyike volt a legtapasztaltabb és legnyugodtabb altiszteknek, behívtam, hogy kikérjem véleményét. Az őrmester arcáról semmit sem lehetett leolvasni, bár nagyon szerettem volna. Azt beszélték arról az emberről, hogy a legörültebb harcok közepette is olyan nyugodt volt, mint a korezmában.

— Őrmester rendben van minden? — kérdeztem kissé nyugtalanul.

— Igenis, kadét ur, — válaszolt az öreg.

— A főtérre, a templom elé, nyolcz kúrraszírt állítottam. Mindnyájan töltettek. Karabélyukat lövésre készen tartják.

— Erre nem adtam parancsot, őrmester, — szólottam meglepetve.

— Tudom, — felelte a vén medve, dörmögve, — de czélszerűnek láttam, nehogy meglepetés érhesse bennünket.

— Hisz az imént mondotta, őrmester, hogy minden esendes. Ugy tudom, az egész faluban nincs valamire való férfi.

— Ez lehet, — felelte Picquard, — de nem lehetetlen, hogy az éj folyamán visszajönnék.

E pillanatban lövés dördült el a falu északi oldalán. Mindketten leszaladtunk az örségre s magamban hallát rebegtem, hogy az őrmester elővigyázatosabb volt, mint én. Azonnal lóra ültünk s megindultunk az északi örség felé.

— Szabad, kisasszonyom, egy fordulóra, — szólott Viktor.

— Nem bánom, de folytassa.

Menettedbe kezdtek s Viktor fővább folytatta elbeszélését.

— Akkor még nem voltam armyira beleszokva a harc izgalmaiba, s mondhatom, inkább a mögöttem egykedvűen galoppozó őrmesterben bízam, mint magamban. A falu végén álló ör jelentette, hogy a lövés a legkülső örség felől hallatszott. Parancsot adtam, hogy a kis csapat karabélyát lövésre készen tartsa. Így indultunk meg mindenre elkészülve az erdő felé. Bár néhány órával előbb még egészen jókedvű voltam, most valami különös nyomott hangulát vett erőt rajtam. Most kezdtem csak érezni kiküldetésem felelősségterhes voltát. Néha-néha hátráplátoztam, éreztem, hogy a mögöttem lovagló nyolcz marczona kúrraszír élete az én kezemre van bízva.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

— Magánlevelek irására nem vállalkozunk. —
— Kéziratokat vissza nem küldünk. —

Szegesvári olvasó. Örömmel olvassuk, hogy „A szászok” című cikkelyünk igazságait, a veszedelem színhelyén szerzett tapasztalatai után is, megerősíti. Idevonatkozó adatokat és tényeket készséggel adunk közre.

Sarolta. 1. A sütékek szín ezidén is divatos. A sütékek aljhoz varrasson ugyanolyan színű gázbluzt. A kivágott ujjak még kedveltek. — 2. Az amerikai szín nepszerűbb, mint a francia. — 3. Az ezüst ridikül kimélsőre bélelje be erős selyemszövettel, vagy özbőrrel. — 4. A penészlesnek induló befőtteit még megmentheti, ha a penész rész eltávolítása után, a befőttest csukorral újra felforraltja. — 5. A túkrős kammgran-szövetet egyenlő arányú szalmiakszesz és vízvegyületekkel kefélje föl. Rövid időre használ.

R. G. Két kipróbált recepttel szolgálunk. **Kávés-krem-torta.** 6 tojás kemény habjába 28 deka mandulát reszelve és piritva, 28 deka csukrot adunk, ezt elkeverjük és két részre sütjük. Töltelék hozzá a következő: 15 deka vanília csukrot, 4 tojássárgáját, 3 kanál erős fekete kávéval tízón keverjük sűrűre és kihütjük. 12 deka vaját habosra belekeverünk, most a krémet a vajjal összekeverjük, ezzel a tortát megtöltjük, összeállítjuk. Máz hozzá: 2 deka porcukor, ebből 2 kanállal adunk 4 kanál erős fekete kávéba, ezt egyszer felforraltjuk, aztán hozzáadjuk a többi csukrot, egy diónagyságu friss vajjal kezekeverünk és ezzel szépen bevonjuk. — **Töltött folsárgácska.** 1 kiló szép folsárgácskát vékonyra kiverünk, megszórujuk, megborsozunk és a következő töltelékkel megtöltjük: Sonkamaradékot apróra vágunk, egy tojássárgájával, egy tejből áztatott szétnyomott zsemlyével és kis tejjel össze lesz gyurva, ezt kisujjnyi vasatagon a felsőre rákenjük, erősen összecsapjuk, összekötözük és zsírral puhára pároljuk.

Naiv. Ugy, ahogy írva van.

P. K. Tessék kérdésével a Kereskedelmi Muzem igazgatóságához fordulni.

Pótláske. A kisbéri és bábolnai ménésbirtok igazgatósága által.

Hajdudorogi előfizető. A legtöbb hangversenyző kotta nélkül játszik.

Atadár. Ha, mint gyöngéd férj, nem akarja nejt késői hazajövelekor, édes álmában zavarni, olajoztassa meg a nyikorgó szobajutót. Tanácsos cipőjét a kűszűben levetni. Harmadik tanácsunk lenne, hogy ne tessék házon kívül éjszakázni. De ezt úgy se fogadná meg.

EGYETÉRTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MÁTYÁS.**

VIZALLAS.

dec. 14. dec. 13.		dec. 14. dec. 13.	
Ón	Schkrding 1.11 1.12	Tisza	M.-Sziget 0.62 0.66
Duna	Passau 2.52 2.47		Tekchaza 0. — 0.77
	Linz 0.12 0.20		V.-Nemény 0. — 0. —
	Bécs 0.04 0.06		Tokaj 3.24 3.25
	Pozsony 2.24 2.20		Tiszafüred 2.80 3.10
	Komárom 8.56 8.49		Szolnok 2.88 3.90
	Budapest 8.29 8.20		Csongrád 1.77 2.10
	Paks 2.76 2.78		Szeged 2.00 2.86
	Mohács 3.78 3.91		T.-Becse 2.81 2.40
	Gombos 4.25 4.34		Titel 3.72 3.74
	Ujvárlék 3.68 3.65	Óndava	Hóór 0.88 0.90
	Pancsova 3.91 3.88		Tapoly Bárta 0.24 0.30
	Orsova 3.88 3.82	Sodró	Ladomcsa 2.84 0. —
Görge	Morvafalu 3.40 3.38		Sajo Zsolozsa 0. — 2.11
Vág	Zsolna 1. — 1.04		H.-Németi 0.06 0.49
	Trencsén 0.72 0.78	Hernád	Margitta 0. — 0.04
	Szered 1.18 1.15		Berettyó 0.17 0.25
Kápa	Szt.-Gothárd 0.08 0. —	Kőrös	Csucsá 0.40 0.41
	Sárvár 0.55 0.58		N.-Varad 0. — 0.12
	Győr 3.08 3.04		Belényes 0.88 0.87
Órva	Varasd 2.40 2.25		Tenke 0.02 0.04
	Zákány 0.83 0.64		Guraboncs 0.54 0. —
	Barcs 1.32 0. —		Borojenő 0.10 0.10
	Eszék 2.50 0. —		Bekés 0.75 0.68
Mura	S.-Szerdah. 0.82 0.78	Gyoma	Gyoma 1.00 0.94
Száva	M. — Szerdah. 2.56 2.38	Háros	Gy.-Fehérvár 0.64 0.54
	Pancsova 5. — 6.69		Branyicska 0. — 1.02
	Mitrovicza 5.20 5.10		Arad 0.60 0.50
Szamos	Deés 0.50 0.45		Hakó 0.40 0.44
	Szatmár 1.44 1.34	Temes	Lugos 0.70 0.70
Kraszna	N. Majtény 0. — 0.46		K. Kostály 0.94 0.92
Latorca	Munkács 0.40 0.36	Ságya	Kiszé 0.78 0.78
Laboroz	Homonna 0.82 0.82		Temesvár 0.25 0.29
Ung	Pereszany 0.26 0.32		Becskekér 1. — 0.97

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 14. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Mészáros Eleket, Kovács Zoltánt és Magyar Eudrét fizetés-telen állami kertésztanítókká;

a belügyminiszter a Ko.ozsvár városi anyakönyvi kerületbe Pethő József városi aljegyző, tb. főjegyzőt I-ső anyakönyvvezető helyettesé;

az igazságügyminiszter Horosin Béla aranyosmaróti törvényszéki joggyakornokot a nyitrai, dr. Koller Károly székesfehérvári törvényszéki joggyakornokot a székesfehérvári és dr. Megyesy Ágoston budapesti lakos, ügyvédjelöltet a gyulai törvényszékhez jegyzökké;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Dapsy Anna okleveles kisdudóvónót az alsómislyei, Pap Valéria okleveles kisdudóvónót a perbenyiki és Kerekes Vilma okleveles kisdudóvónó a magyar-lapádi állami kisdudóvó-dához kisdudóvónóvé;

a pénzügyminiszter Hoeszieslavsky Dénes zombori lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez;

a debreczeni ítélőtábla elnöke Ujfaly Ernő jog-szigorló, zilahi és Gál Lajos végzett joghallgató, máramarosszigeti lakost a debreczeni ítélőtábla kerületébe joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Török János gyulai törvényszéki jegyzőt az aradi törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Csizmán József budapesti lakos Cserhalmira, kiskoru Rékó lakos Fodorra, Friedmann Mózes okányi lakos saját, valamint Ilona nevű kiskoru leánya Faragóra, kiskoru Meltner Etelka budapesti lakos Mentere, Szaszko András budapesti lakos saját, valamint József nevű kiskoru gyermeke Szegvárra, kiskoru Weiner Béla, Alfonz, Mária budapesti lakos Ráskaira, kiskoru Fried Béla tatabányai lakos Bekere, Kohn Géza budapesti lakos saját, valamint Tibor nevű kiskoru fia Kovácsra, Moskovics Sámuel és kiskoru Sándor ungvári lakosok Szántóra, kiskoru Fried János és György bajai lakosok Vasra, kiskoru Adler Lipót budapesti lakos család névének Árpaira kért átváltoztatását megengedte.

IDŐJÁRÁS.

„Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.”

Hazánkban az ország keleti felének kivételével mindenütt volt mérhető csapadék, legtöbb esett az északi hegyvidéken. A hőmérsékletben lényeges változás nem mutatkozott. A hőmérséklet maximuma Rozsnyón 17 fok C, minimuma Botfalun —5 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hőszűnyedés és elvétel csapadék várható.

Állomás	Légyonás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér-séklet	
					max.	min.	max.	min.
A. —	65.0	8.8	SE	2	4	—	9	3
Ungvár	63.8	8.0	SE	1	4	2	10	7
Késmárk	62.0	7.5	S	1	4	—	11	7
Losonca	62.2	6.2	E	2	4	6	8	6
Ogyalla	59.4	8.7	SE	2	4	1	10	9
Budapest	60.2	7.6	E	1	4	7	9	7
Hérsény	59.2	7.6	E	0	1	9	7	7
Keszthely	59.6	8.6	E	0	0	4	12	8
Pécs	60.9	9.3	E	0	0	3	12	10
Zágráb	60.3	1.0	N	1	4	8	13	10
Plumbe	59.4	11.5	E	1	4	7	13	11
Szeged	61.6	7.8	S	1	4	—	11	7
Temesvár	62.1	7.7	E	1	4	—	13	6
Nagyvárad	60.6	9.2	SE	1	8	2	14	8
Kolozsvár	64.9	0.8	E	0	0	—	8	0
Nagyszombat	64.4	1.4	SE	2	3	—	6	1
Szatmár	—	7.4	SE	0	4	—	12	6
Eger	—	8.4	S	1	4	8	9	7
Arva váralja	—	5.2	NE	2	4	—	10	2
Salmcsabánya	—	6.2	SW	3	4	6	7	5
Komárom	—	8.4	SE	4	4	1	10	8
Magyar-Órás	—	8.8	SE	1	0	4	8	8
Sopron	—	8.0	SW	2	2	0	9	6
Bécs	—	8.4	—	1	4	—	13	8
Cirkvenca	—	11.4	—	0	0	9	12	11
Debreczen	—	6.7	—	0	0	—	12	6
Keoskemét	—	7.0	SE	2	4	—	12	6
Órosnáza	—	7.6	S	0	4	2	10	7
Arad	—	8.8	SE	0	4	—	11	7
Zombolya	—	7.4	SE	2	4	—	13	8
Verecske	—	11.1	SSE	2	2	—	14	6
Orsova	—	8.5	NE	0	4	—	6	13

Oszták-magyar bank.

Szerdán, 1910. évi deczember hó 23-án, este 6 1/2 órakor a bécsi banképületben, Strauchgasse 4. sz., I. emelet, az

OSZTRÁK-MAGYAR BANK
közgyűlésének rendkívüli ülése

tartatik meg.

A közgyűlés ezen rendkívüli ülésében a bankalapszabályok 14. cikké értelmében*) csak azon részvényesek vehetnek részt, kik a közgyűlésnek f. évi február havában megtartott XXXII. rendes évi ülésében is résztvenni jogosítva voltak.

A közgyűlés azon tagjai, kik a rendes évi ülés óta részvényeiket felvették és már újból le nem tették, ezennel felkéretnek, hogy azokat a közgyűlés rendkívüli ülésében való részvétel végett a részvények folytonos birtoklásának igazolása céljából legkésőbbben 1910. évi deczember 20.-ig a bank bécsi letéti osztályánál vagy budapesti főintézeténél vagy a bank illető fiókintézeténél újlag letegyék.

A napirend és a belépti jegyek a rendkívüli közgyűlés tagjainak idejekorán meg fognak küldetni.

Bécs, 1910. évi deczember hó 13-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
kormányzó.

Gutmann
főtanácsos.

Pranger
vezérigazgató.

*) Az Oszták-magyar bank alapszabályainak 14-dik cikké: Az Oszták-magyar bank közgyűléseiben csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt. Mindazok a részvényesek, kik a rendes évi ülés megelőző november havában 20. saját nevékre szóló és ugyanazon év július hava előtt keltezett részvény birtokát letéves vagy lekötés által igazolják, az azon évi üléssel kezdődő év tartama alatt, a legközelebbi rendes évi ülés összejöveteléig, amennyiben a 15. cikk határozatai ennek útjában nem állanak, tagjai a közgyűlésnek.

A közgyűlés rendkívüli üléseiben csak azon tagok vehetnek részt, kik a rendes évi ülésben is részt venni jogosítva voltak, s kik, amennyiben részvényeik nincsenek lekötve, a részvények folytonos birtoklását azoknak újabb letétele által 8 nappal a rendkívüli ülés előtt igazolják.

Az alapszabályok 15-dik cikké: A közgyűlésből ki van zárva:
a) aki polgári jogai teljes élvezetében nincs, különösen az is, akinek vagyona felett a csődeljárás megindított, ennek bevégzéséig;
b) aki fenytő ítélet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogaiban korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alapszabályok 18-dik cikké: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviseltetheti és a tanácskozási nyilatkozatokban és határozathozatalnál, habár többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 19-dik cikké: Ha a részvények jogi személynre, nore, vagy több részvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, aki a részvénytulajdonosoktól, felvéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottainak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságuknál fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt venessenek.

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1910. december 15-én.

NEMZETI SZINHÁZ

III. Richárd király.

Tragédia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare.

Személyek:

III. Richárd Iváncsik
Margit királyné Jászai M.
Erzsébet királyné K. Hegyesi M.
York hercege S. Fáy Sz.
Lady Anna P. Márkus E.
Edward herceg Váradi A.
VI. Henrik szelleme Mihályfi
IV. Edward Molnár
György herceg Fethes
Richmond herceg Beregi
Buckingham Gál
Hastings lord Bakó
Stanley lord Somlay
Rivers gróf Garamszeghy
Grey lord Náday

Kezdet 1/8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ

Elektra.

Tragédia 1 felvonásban. Irta: Hoffmannstahl Hugo. Fordította Váradi Sándor. Zenejét szerzette: Strauss Richard.

Személyek:

Elektra V. Krammer
Klytaemestra Fodor A.
Klytaemestra Sebeők
Klytaemestra Arányi
Aegisthos Szemere
Orestes Kornai
Orestes nevelője Hardy H.
Uszályhordozó Kerész
Kintal szolgáló Kárpát
Óreg szolgáló Valent
Váradi M.
Cselédek Berts
Szilágyinó Payer

Kezdet 1/8 óraker.

ROYAL ORFEUM

Ma, csütörtökön, december 15-én két előadás. Délután 3 1/2 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendes helyarákkal a szenzációs sikerű decemberi műsor.

Mindkét előadásban:

I. Mór

a világhírű embermajom és a kisöccse.

CHONCHETTE

operett.

A kávéházat átalakítják. — Jégpálya

(Szép Ernő új színikészletével.)

Trézi sztrájkol behózat. Szécsi, Solti Tibori, Németh Tamas, Viola Palásthy, Bárony, Sarkadi, Tihanyi, Gabányi, Lugos stb. — Jucito-Toros. — Glazeroff-csoport. — A testőr. — A szobacselez. — Juhász-kutya. — Kőristalány stb. stb.

Minden csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap két előadás: 3 1/2 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendes helyarákkal. I. Mór és a kisöccse a délutáni előadásban is fellépnek.

A téli kertben éjjelkor Royal-Cabaret, 34 új tánc- és ének-attrakció. Bal mábillé, ének- és táncmulatság. Czigányzene hajnali 5 óráig.

A kassai javítóintézetben készült legfinomabb bőraru.

KUNZ ÁRUHÁZ

BUDAPEST, Deák Ferenccs-utca 10.

Vásároljunk ékszer, arany, ezüst és valódi svájci zsebórákat ::

olcsó karácsonyi árak mellett

Schlessinger Henrik

órák és ékszerésznél

Budapest, VI., Váci-körút 17. Szent István-templom-mái (Bazilika) szemben.

Alapítva 1880. Óriási briliáns árak raklára ingyen és bérmentve. Óráknál 2 évi jótállás.

Angol costumök és francia ruhák legizlésebb kivitelben

SZEGŐ LAJOS

IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz. alatt ujjonnan megnyitott divattermében készülnek.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és mindennap

Háremélet

Látvány 2 képpen. Irta: Mao Farahud.

A kontinens legtöbb nagyvárosában óriási sikerrel adták!

Továbbá:

A műbetyár

Enckes bohóság. Irta: N. I. A dalok szövegét és zenéjét írta: Zerkovitz Béla.

Mme JULIETTE

esodálatosan idomított lokál (prolongálva) és 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 óraker. Minden vasárnap és ünnepnap két előadás. A délutáni mérsékelt helyarákkal fél 4 óraker kezdődik.

12 darab gyönyörűen csillogó karácsonyfadísz

30

fillér.

12 darab csillagszóró esodagyertya 20 fillér. 12 darab gyönyörű csillag, vegyítve 60 fillér. 12 darab repülőgép, leghajó, hólabda, hóemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang, osengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vegyítve 60, 70 fillér, 1 és 2 korona. 100 darab gyöngy, színes 60, 70 fillér, 1 és 2 korona. 12 darab gyertyatartó rugóval 20 fillér. 25 darab karácsonyfa-gyertya, színes 20 fillér. Angyalok és lepkek repülő szárnyakkal, darabja 16, 30 és 50 fillér. Karácsonyfa-harangoskák, 12 darab gyönyörű angyalkákkal, nikkeltől, darabja 1 korona. Boa-estét, két méter hosszú, gyönyörű színes gyöngyökkel, darabja 20, 30 és 50 fillér.

Dukesz Miksa

karácsonyfa-dísz nagyban raktára Budapest, O-u. 8. (az udvarban.)

KARÁCSONYI ÉS ÚJEVI AJANDEKŐ

MAGYAR GYARMANYSZÓVÁROS MŰVESZAI

LEVÉLDIPIRO

MINDEN KIVITELBEN

RIGLER

JOZSEF EDE

PAPÍRNEMÜGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST

V. DOZSA-UTCA 55

NYITÁSI ÓRA: 10-19

VEGYÉNY: 11-12

BRACHFELD F.

cs. és kir. kamarai és udvari szállító

uj üzlethelyiségeiben

V., Dorottya-utca I. (Gizella-tér sarkán)

legremekb PÁRISI és LONDONI

ajdonságok kiállítása.

Régi ideiglenes helyiségében Budapest, V., Dorottya-utca II.

Nagy karácsonyi

OCCASIO.

Gyári áron eladatnak:

Nyakkendök, kész férfi fehérnemük, zsebkendök, női és férfi harisnyák, plaidok, téli kötött árak, kész férfi és női foliótók stb.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorjegyeket a szokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Spitzer Ferencz és Fia

utóda

TAKÁCS JÓZSEF

férfi szabó új helyiségei

Budapest, IV., Városház-utca 16.

MARGIT

GYÓGYFORRÁS (Bereg megye)

a gyomor, belök, húgyólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog tenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapeston és a forrás kezelőegységél Munkácsen.

Surányi

szalonczukorka

és karácsonyfa-díszczukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi czukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben

Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

SZINNHÁZAK

Csütörtök, 1910. december 15-én.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

KIRALY SZÍNHÁZ.)

Fedák Sándi vendégléptével.

Gzigányszerelem

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Bodánzky Robert és Willner A. M. Zenéjét írta: Lehar Ferencz.

Személyek:

Darutó Péter Papir
Zsófia, lányr. Bendiner
Jolan, hűg. Ba. o. E.
Kőröshazi Ilona Fedák S.
Jozsi Toronyi
Bolasku Jonel Tóth
K. vasmáros Németh
Dimitreanu Simai
Julesa Erdel B.
Mou Safrány

Kezdete 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Utazás a föld körül.

Kezdete 1/8 órákor.

FÜGGSZÍNHÁZ.)

A testőr.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Molnár Ferencz.

Személyek:

A színész Csontos
A színésznő Mészáros G.
Nijikus Szerény
Színésznő anyja Harasztly H.
Hiteladó Vendrey
Szobrász Molnár A.
Pályanyitogatónő R. nasszékáné

Kezdete 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Sárga liliom.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Bíró Lajos.

Személyek:

A nagyherceg Törzs
Thurzó Viktor Z. Molnár
Hessen báró Pethő
Bedőházy gróf Vándory
Basarcsy András Litabár
Katalina szereda Szirmay
A prima donna Csatal J.
Dr. Parsdy Ferp
Perey Judit R. G. rabaszögi
Bokor Adolf Vágó
Csikas Péter Ráhei
Andas Béla Dobi

Kezdete 1/8 órákor.

FRIEDMAN-ORFEUM

Szerécsen-utca 35. Telefon: 4-49.

Utolsó előadás! Ma csütörtökön Utolsó előadás!

A szenzációs decembéri családi műsor!

Világ-szenzáció! **MENO** Telepaztikusfe-nomén!

És a főbbi tízezerrel világhírű különlegesség.

Éjjel 12 órától kezdve a télikerti cabarébán 15 szenzációra szám fellepte.

Vasár- és ünnepnap délután 1/4 órákor nagy előadás az egész fényes családi műsorral. Erre az előadásra földszinti jegyek ára 1 kor., páholyülés 2 kor.

WERTHEIMER-ORFEUM

VI., Szerécsen-utca 35. szám. Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4-49.

Megnyílik december 17-én.

Kezdete este 8 órákor.

Ujdonság: **Nohát fázom?** Ujdonság!

Szenzáció: Magyar bohózat francziából. Szenzáció!

Mensch muss man sein (Legyűlk emberek.)

Komikus operette 4 képből. Írták: M. és A. Schorr.
A leggyalibb bibliai operettársulat vendégszerelése. Továbbá Arnyai Karoly, Bodrogi József, Littmann Papi, Gilmer és Weinberger Balola nagyszerű magánjelentelében. Különleges külföldi számok. — Előadás után az emeleti pártizényi télikertben nagy táncos és zeneközlés — 25 előrendű szám. — Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás mérsékelt helyárakkal. — Jegyek kaphatók már most a pénztárnál (Szerécsen-utca 35.) d. e. 10-11-ig és d. u. 3-6-ig.

BRISTOL-szálló.

Naponta HANGVERSENY

Déután a Társalgóban. Este az Étteremben.

Babák

Ceinosan öltözött francia baba mozgatható tagokkal 2 kor. Francia babák 50 fillértől 20 K-ig. Járó-, beszélt-, alvó babák. Bohócok, kosztümbabák, babakolonygók stb. Karácsonyi kiállítás. Karácsonyfordis. Társasjáték. Tanulmányos játékok. Téli sport-cikkek, korcsolya, szánkó, ski.

KERTÉSZ TÓDORNAL

Kristóf-tér. Képes árjegyzék ingyen.

ÉKSZERVASÁRLÓK FIGYELMÉBE

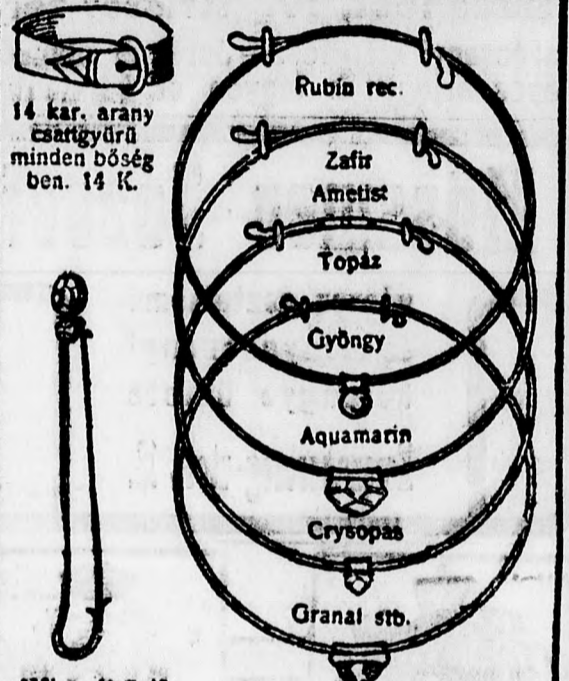

KARÁCSONYI OCCASIO.

ZIRNER TESTVÉREK

UTÓDA LISZT-HUGÓ BUDAPEST IV. VÁCI-UTCA 3

Kéretik a pontos címre ügyelni.

14 kar. arany csatgyűrű minden bőségben. 14 K.
Női v. férfi tézafir, rubin rec. v. gyöngy és 1 brilliáns. 40 K.
14 kar. arany karcsatlok valódi színes kövekkel. Darabja 19 kor.

Tessék kirakatomat megtekinteni, hol minden tárgyon a szabott ár van feltüntetve.

14 kar. arany nyaklánc csüngővel, rubin rec, zafir-és gyöngyökkel 70 kor.
Ezüst brochette színes valódi kövel. 10 kor.
14 k. aranyfüggő val. kövel és gyöngyökkel. 24 k.
14 kar. aranygyűrű 2 brill., 1 rubin, zafir v. smaraggal 140-160 kor

VIDÉKI RENDELÉSEKET pontosan és postafordultával elintézem. Meg nem felelőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom.

Karácsonyig !!

Olcso

gyermekruha vásár KOCH TESTVÉREKNÉL

Gyermeköltöny 3-tól 12 évesig eddig 30, 28, 26, 22 és 20 korona.

most **12 kor** átlagár.

Gyermek téli kabát 3-tól 12 évesig eddig 36, 32, 30, 28 és 26 korona

most **16 kor** átlagár.

KOCH Testvérek

férfiruha-áruház Budapest, Károly-körut 26.

PLÖKL HAASNA Budapest, Andrassy-ut 13. Bethlehemezési könyv 10 fillér.

és még milliónyi apróság. Karácsonyi sport.

PLÖKL HAASNA

Budapest, Andrassy-ut 13. Bethlehemezési könyv 10 fillér.

Szönyegujdonság! 300/200 cm. nagyságu nyírott Jaquard-szőnyeg alpusztításhatástan minőségben **5 frt 80 kr.ért** kapható **Szönyeg-udvar** Király-u. 32. (az udvarban.) Vidéki rendeléseket pontosan eszabotvotv.

Evi 6 huzás 1,000.000, 500.000, 300.000, 100.000, 75.000 koronás főnyereményekkel és számos nagy melléknyereménnyel.

Legkisebb nyeremény 140 kor. készpénz és 1 nyereményjegy, mely utóbbit kászek vagyunk drb.-ként 50 K-ás árban megvenni.

A Magyar Jelzalog-Hitelbanki Konverzionális Sorsjegyeknek folyó (december) hó 27-én

1.000.000 korona főnyereménnyel

megtartandó huzása alkalmából eladjuk e sorsjegyeket:

I. Készpénzfizetés ellen a napi árfolyamon, vagyis jelenleg darabonként 142.— koronás árban.

II. Részletiv alakjában a vevő választása szerint, darabonként 5 vagy 6 koronás részletre.

a) A sorsjegyeket utánvételt vagy a napiár előzetes beküldése ellen portómentesen küldjük.

b) Darabonként 15.— korona előleg beküldése ellen a sorsjegyeket számszám kiadása mellett és azonnali nyereményjogosultsággal a vevő részére őrizetbe vesszük és a jelenleg 142.— koronát kitevő napi árból hátralékos 127.— koronát a vevő terhére írjuk, mely hátralékból 15.— korona 1911. február hó 1-ig küldendő be, míg a fennmaradó 112.— korona, feltéve, hogy váratlan áresés nem áll be — tetszés szerinti részletekben törleszthető.

A megrendelőjegy és az első részlet beküldése ellen küldjük az 1883. évi XXXI. t.-cz. értelmében kiállított, a sorsjegyek számaiból és sorozataiból feltüntetett részletivet, melynek alapján a részletiv vevője már részt vesz a huzásokon és az összes részletek lefizetése után a sorsjegy tényleges tulajdonába jut.

Igervények,

melyek a folyó hó 27-én megtartandó huzáson 200.— korona n. é. A és B betűs sorsjeggyel játszanak, darabonként 12 korona áron kaphatók.

Szíveskedjék az alanti megrendelő-jegyeket felhasználni és kívánságra készséggel szolgálunk előzetes felvilágosításokkal.

„HERMES” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, Budapest, IV., Koronaherceg-utca 5

Fiókpénztárak: V., Dorottya-utca 8. — VI., Nádor-utca 25. — VII., Baross-tér 16.

A kiadásunkban megjelenő „HERMES” sorsolási ellenőrlőfelvételi ára 2.— K.

Mindenmely sorsjegyet kisorsoláshól eredő árvészteség ellen biztosítunk.

Megrendelőjegy készpénzfizetésre.

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságak, BUDAPESTEN.

Ezennel felkérem Önöket, hogy hirdeteményük alapján

darab magyar jelzalog-hitelbanki konverzionális sorsjegyet portómentesen címemre elküldjenek szíveskedjenek.

Az ellenérték fejében a 142.— korona, vagyis koronát postautalvánnyal küldök (szíveskedjenek a küldeménynek utánvenni)

Kelt 19.....

Olvasható aláírás:

Pontos cím:

Megrendelőjegy 15 kor. előleg beküldése esetén.

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságak, BUDAPESTEN.

Ezennel megrendelek Önöknél hirdeteményük alapján drb magyar jelzalog-hitelbanki konverzionális sorsjegyet drbként 142.— koronás árban és kérem, hogy a sorsjegyet részemre őrizetbe venni és nekem a számszámjegyket beküldeni szíveskedjenek.

Előleg fejében küldök darabonként 15 koronát, vagyis koronát postautalvánnyal és kérem, hogy engem a hátralékos összeggel megterhelni és nekem a szükséges nyomtatványokat aláírás végett beküldeni szíveskedjenek.

Kelt 19.....

Olvasható aláírás:

Pontos cím:

Megrendelőjegy részletiv.

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságak, BUDAPESTEN.

Ezennel megrendelek Önöknél hirdeteményük alapján egy az 1883. évi XXXI. t. cz. értelmében kiállított részletivet darab magyar jelzalog-hitelbanki konverzionális sorsjegyről havi koronás részletfizetésre és felkérem Önöket, hogy a megrendelőjegy beérkezése idejében jegyzett napi árhoz mérten a havi részletek számát megállapítani szíveskedjenek. Az első részlet fejében koronát küldök Önöknek postautalvánnyal és az Önök által megállapítandó havi részleteket pontosan fogom beküldeni.

Tudomásul veszem, hogy az eredeti sorsjegyek átvétele alkalmával a törvényes bélyegdíjletek és portóköltségek általam megtérülendők.

Kelt 19.....

Olvasható aláírás:

Pontos cím:

Megrendelőjegy igervényre.

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságak, BUDAPESTEN.

Ezennel megrendelek Önöknél hirdeteményük alapján darab igervényt, a magyar Jelzalog-Hitelbanki Konverzionális sorsjegyeknek 1910. december 27-én megtartandó huzására és a darabonkénti 12.— koronás ár fejében koronát postautalvánnyal címükre elküldtem.

Kelt 19.....

Olvasható aláírás:

Pontos cím:

Takarékbetéteket 4 1/2% -kal kamatoztatunk.

IMMUNITAS HYGIENIKUS ÁRUHÁZ Budapest, IV/2., Kossuth Lajos-utca 14-16. „SANIN” GUMMI- Egyéb Képes árjegyzék ingyen.

EFCO TELEFON 177-41. porosz készletégle a legjobb, a legolcsóbb, a leglisztább, ennel fogva a legkedveltebb FÜTŐANYAG! Nem piszkít Nem porzik 100 darabonként Sulyhiány kizárva PONGRACZ és PONGRACZ Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.

Magyar Királyi Államvasutak Miskolci üzletvezetősége. 42043-910. PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY. A Magyar Királyi Államvasutak miskolci üzletvezetősége az 1911. év folyamán a miskolci szertárban összegyűjt és nélkülözhető különböző ócska anyagokat, úgymint: 100 q XVI/3 tét. tartó rugó aczélt, 50 q XVI/5 tét. különféle aczélt, 100 q XVI/15 tét. vasbádogot, 50 q XVI/23 tét. forrosövet (3 m. felüli), 150 q XVI/53 tét. öntött vasforgácsot, 350 q XVI/134 tét. selejt papírt, 150 q XVI/135 tét. hulladék papírt, 200 q XVI/201 tét. forrasz vasat, 200 q XVI/204 tét. zuzott vasat értékesíteni óhajtván, ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet. A részletes pályázati felhívás s az ajánlat-tételre használandó ajánlati űrlapok valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők s kívánatra a miskolci üzletvezetőség által 1 példányban megküldetnek. Az eladásra vonatkozó 122.291-1896. sz. általános feltételek valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők s a Máv. igazgatóság budapesti nyomtatványtárában (Budapest, Andrássy-ut 75. sz. földszint) példányonként 30 fillért megszerezhetők. Ha ezen feltételeknek posta útján való megküldése kívánatik, akkor oda a 30 fillér vételáron felül még 20 fillér postaköltség is beküldendő. Az ajánlatok legkésőbb 1911. évi január hó 14-én déli 12 óráig nyújtandók be; a bánatpénzek pedig legkésőbb a megelőző nap déli 12 óráig teendők le a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál. Miskolcz, 1910. december hó 10-én. Az üzletvezetőség.

FŐNÖKÖK HA FIZETNEK Ujlaki-írógépet. BOLDOGULNAK. UJLAKI BÉLA

Fogl József Lajos Budapest, VI., Aradi-u. 11. a Magyar Styria kőfogépgyár képviselője.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor
elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

MAGYARHÓN ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János
Szegeden

Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometor és műfőrá, feltalálója
a remontoir ingabráknak
stb. stb.

**ORAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások szintesen eszközölhetnek.

Kapitató minden jobb fohéremű és
fővildáru üzletben.

Jaeger-féle

**Normal-
alsóruha**

a legrégibb és legjobb.

Egyedüli gyárosok

W. Benger fiai
Bregenz.

Nagybani gyári raktár Wien, I. Kohl-
markt 8. Képes árjegyzék ingyen.

NAGY LÁSZLÓ
A GYERMEK
ÉRDEKLŐDÉSÉNEK
LÉLEKTANA.

Ára 3 korona.

Kapható **LAMPEL R.**
könyvkereskedése (Wodia-
nor F. és Fiai) r.-t.-nél,
Budapest, VI. Andrássy-
út 21. sz. és minden könyv-
kereskedésben.

Ügyelni tessék a gyári jegyre W. Benger Söhne át-
irással és Prof. Dr. G. Jäger aláírással.

Párisi világtiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szor lovak, szarvasmarhák és
juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

60 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágy-
talanság és rossz emésztés eseteiben, tehéneknél a tej
javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marha-
táppor valódi csak ezen védjeggyel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Buda-
pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és
VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

HOLLANDI
életbiztosító részvénytársaság

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában

Budapest, Calvin-ter, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz.

Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legelőcsőbb díjak:

Az 1909-ik év végén **358 millió** koronát
a biztosítások összege meghaladta

A tartalékok
összege: **107 millió 216.324 kor. 96 fill.**

Eddigi
kifizetések: **96 millió 370.016 kor. 33 fill.**

ÉLŐESZKÖZÖK

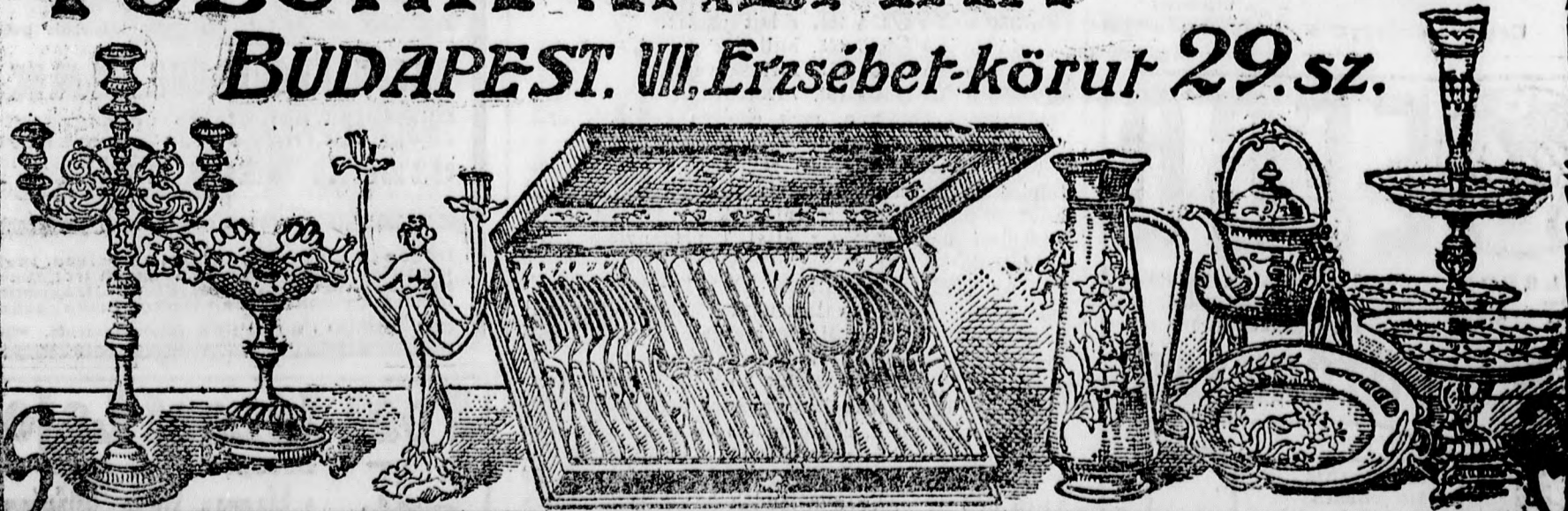
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomtappal ellátott **MULTIFORME sérvköttörői** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvköttörő a legmészebbmenő igé- nyeknek is megfelel **Műláb** a lehető leg- jobb kivitelben **Műkéz** a legzölésesebb kiállításban **Műfüző**

Támogatók, egyenestartók, hasköttők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Ég folyadék nélkül, bél nélkül, veszély nélkül.
Világítási költség óránként 1-2 fillér.
Nay és Róna
Budapest, V., Kálmán-utca 15.

Hogy beszélnek
a
GEG lámpáról:

T. cz.
Örömmel tudatom, hogy az ön által küldött lámpával **rendkívül** meg vagyok elégedve.

Tisztelettel
Gróf Khuen Károly.

Most **Férfi- és fiuruhákban** felülőkben, téli kabátokban, valamint nagy választék szőrmeárkban.
Heller Jakab
Budapest, VIII. Rákóczi-ut 13.
Külön mértékesztály.

Ilyen csodálatos változást időz elő a
Kola-Dultz

a természet legjobb egy- és idegtápláléka.
Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.
Bágyadtág, fejfájás, levertség, kimerültség, és általános testi gyöngöség a hiányzó életerő jelei. Ha Ön állandóan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegkre és jó emlékező tehetségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezni akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegek és agyvelő természetes tápláléka, mely egyttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt, életet nyújtja, a test minden szervére hat.
Kola-Dultz

Életkedvet és munkakedvet ad
és az ifjuság érzetét az egészséggel és tetteivel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.
Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, mely meg- erősíti idegét, elűzi minden gyöngöség és hatása alatt erőnek és egészségesnek fogja magát érezni.
Kolát orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és időszanatoriumokban használják.

Kérjen ingyen Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyujtok Önnek arra, hogy idegét meg- erősítse. Irjon nekem egy levelező-lapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elengedő lesz arra, hogy meg- ismerje hatását és méltányolni tudja kiválóságát.
Ha hatásával megvan elégedve, úgy rendelhet többet. De rögtön irjon, mielőtt elfelejtene.

Főraktár: **DULTZ MIKSA**, Budapest, VII., Abt. 466. Dehány-utca 29. szám.

Legjobb Legjobb Legelőszőbb
Pap lan Pap lan Pap lan

Kárpitosára-, rós- és vasbútorgyáros, ízbutor, nád- és korúbulor, arany és sátor, minden mérethez megrendelés szerinti is. Gyógykezelő lábár és asztrokopók, gyapjú- és flaneltakarók, szőnyegek minden nagyságban, stórok, szövet- és csip-fellegények, ággyitatók, bútoranyagok és mindenféle kellékek nagy választékban. Gyermekszék és kerekáraszkókat a leggyorsabbáttól a legfinomabb kivitelig.

Szálloda-, intézet-, fürdő- és kórház-berendezési gyár
GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Gyár: VII., Kertész-u. 7., 9. és 20. sz.
Árjegyzék bárkinek kívánsára ingyen és bérmentve küldetik

Rés- és vaságyak minden kivitelben.
Esetgyógyászati.
Bodronyos kocsiklás minden mérethez 50.- kor.
Összevasható vaságy kivitelű 3 mátracossal 25.- kor.
Sodrony-ágybútorok bármely nagyságban.
Beltűzők, falonak és nádrolatok minden mérethez készítenek.

Tisztviselőházak építése és telpek létesítése **Minden** Köztisztviselői kölcsönök 10-30 évi törlesztésre **előleges költség nélkül**

Oly tisztviselőknak, kik fizetésüket közpénztárból huzzák, fizetéselőjegyzés mellett kölcsönt nyujt, lakbérlekötés ellenében házat épít a főváros különböző részein, esetleg vidéken is **legelőnyösebb feltételek mellett**

a **Budapesti Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság IV., Koronaherczeg-utca 3. sz.**
Takarékbetétek 5%-kal kamatoztatnak. **▼** Prospektussal és bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk.

E hirdelési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdelési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kaphatók...

Legjobb likőrök és rum készíthetők kivonataimmal. Egy üveg ára 60 fillér...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirási magyar és német tanfolyamaira...

A t. cz. gazdaközönség az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884 óta fennálló gazdasági és iparszemélyzeteket...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezekben K 8.-; sóslében K 7.- Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Sonka-pác szépségi, 1 adag 1 sonkan 50 fill., 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Papírhéjú diót, mézdes téli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes bírsalmát, téli csomagealmát 2.60, mázsánként 38.-, ecetes ugorkát, paprikát 2.60, házilag főzött mézdes szilvalekvárnak kilóját 1.30, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kilós üveggel 20.- koronáért...

Fajborokat fejejtve kölcsönhordóban hektóliterenként 44 koronáért, papírhéjú diót postakosaránként 3.50. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Marónit, narancsot, citromot, datolyát, papírhéjú diót, füget, orosz teát, vegyesen postakosaránként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrád.

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszerárban kapható.

Zálogczédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérve nyújt egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógép-cégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtéssel jég szekrények, foteuil és gyermekkádk kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91-20. 28793

„Hungária” beszélő-gépek tölcsernélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

TÁRS, (oskatis kemoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegcikkhez amelyek kitűnő rekordul lettek miniszteriumoknál és a közigazgatásnál bevezetve, 100.000 koronáévi jövedelem elérhető. Csak kemoly uralmának ajánlata vétetik figyelembe. Felvilágosítást nyújt a Madern Kereskedelmi Szemle szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

Veres atonya befőtt, szépségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Kis műkedvelők részére most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában:

Gyermek-Színház.

Myelos eredeti színmű leányok és fiúk számára. Irta Rudnyánszky Gyula. Ára kötve 1 K 80 f.

Tartalom: A tavasz tündére. — A karácsonyfa. — Álom az erdőben. — A hazug. — A fehér ruha. — A varázsgyűrű. — Egyszerűség. — A kályha titka. Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r.-ánál, Budapest, VI., Andrásy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lételelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol bérgeknittrák és teljeen berendezett miniszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

Grüner Marcusa Bukjel szoknya Trombitás Czigányszerelem: Barna babamba stb. legújabb szenzációs slágerek: most jelentek meg. Kérje lemezárjegyzékünket. Szent László Intézet BUDAPEST, Veres Pálné-u. 16.

30 koronaért készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finom szövetekből. László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet-körút 1. sz., I. em. Vidékre posttóminták bérmentve, helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 23592

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindennemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 15. sz. Telefon 149-00. 29387

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapra át kereskedelmi szaktárgyakat, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szépirást, német nyelvet. Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három órában át. Nappali és esti tanfolyamok.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes postakartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Zálogczédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarokán. 27553

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 20 fillér magyar levélbéllyel ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247 Lindenstrasse 5i 28894

Soványág! Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley amerikai orvostudós. Soványak tartás, szép testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hát néhálát 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kötvetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ffr 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. H/1. Telefon 156-80.

SINGER varrógépek kerékpárok, gramofonok hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almásy-tér 14 javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Karácsonyi és ujévi vásár

December 1-től Január 1-ig. Az összes hangszerekből. Mélyen leszállított árak.

MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII. 4.

József-körút 37-39. szám. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzéket külön-külön.

Zálogczédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és ékszereket veszek. Alt-Wien porcellán, régi bronz, osztrák tárgyakat, szobrokat és egyéb festményeket veszek. Kertész útszomságban a régi ékszerkereskedő Király-u. 38. — Telefon 95-48. — Meghívásra jövek.

EUFON tölcsernélküli beszélőgép karácsonyig

20. forint reklám árban kapható.

GRAMOFON ARUHÁZ BUDAPEST, Erzsébet-körút 12. fűlamelet.

Elsőrendű Singer varró-gépeket

nagyban árban és min en árfeletemelés nélkül havi 8 és 10 K részletre szállítunk 10 évi juttalással és viltkre is bányára. Lang Jakob és fia varrógép- és kerékpár nagykereskedő Budapest, József-körút 31. szám. Főüzletük: Baross-tér 6. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Helyiség rövidesen átadása miatt az összes asztalos, karpitos, rézbutor, kelme és szőnyegek, addig míg a készlet tartályon leszállított aron eladók. Sarkany J. butoriparos. Budapest. VII. ker., Erzsébet-körút 26.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

Asztalosok új jövedelmi forrásat leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék politurós butorokban. Nagy Imréné! Bpest, VI. Váci-körút 9. Feljárt Szerecsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Titkos betegségek, húgycsőfolyás, húgycsőszűkület, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujaker (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményei, elyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökéres gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és letkísmeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk Dr. Garai — szakorvos — rendelő-intezőt, Budapest, VI., Andrásy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levelelleg is. Kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. Rendel naponta 10 óratól 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.